

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 13/št. 131

april 2017

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Lara Paukovič, Davorin Lenko, Evald Flisar, Mitja Zupančič; Dnevi slovenske knjige in Svetovni dan knjige

buklaplus

Intervju ob novi knjigi:

ČLOVEŠKA LJUBEZEN

Manca Košir in psihoterapevti: Gabi Čačinovič Vogrinčič,
Miran Možina, Izidor Gašperlin in Tomaž Flažs

Tokrat predstavljamo več kot 180 novih knjig. Beremo se spet 17. maja 2017!

NOČ KNJIGE

PO VSEJ SLOVENIJI

petek, 21. 4. 2017
od 18.00 do 1.00

www.nocknjige.si
www.booknight.net

*Šele ponoči izveš
koliko zvezd
je vrh neba.*

Srečko Kosovel

Noč knjige je mobilna.
Prenesite aplikacijo
in se pridružite družini
bralcev, poetov, fotografov in
knjižnih oboževalcev.

Častni pokrovitelj:

Slovenska nacionalna
komisija za UNESCO
Slovenian National
Commission for UNESCO

Medijski pokrovitelj:

Nosilca projekta:

Podpornik:

Mestna občina
Ljubljana

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeljca, Jedrt Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc, Vanja Jazbec, Sonja Juvan, Aljaž Krivec, Pia Marincelj, Renate Rugelj, Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek, Kristina Sluga, Žiga Valetič, Diana Volčjak

Gostujoči pisci:

Mojca Schlamberger Brezar,
Tilka Jamnik, Simona Kopinšek,
Manca Košir, Jure Preglau

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Nada Žgank

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka javna priobčitev, predelava ali uporaba vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane! Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla
Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

bukla plus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

dr. Samo Rugelj razmišlja

»Najdete nas tam, kjer so knjige. Veliko knjig!«

Samo Rugelj

Pred dnevi je v ljubljanskem Cankarjevem domu potekal že deveti *Kulturni bazar*, kjer se je v sklopu projektov slovenske bralne kulture predstavila tudi revija *Bukla*. Ko se je na enem kraju združilo in pokazalo vse, kar imamo v Sloveniji na voljo s tega področja, je bil to kar fascinanten nabor, ki je večinoma pod okriljem Javne agencije za knjigo RS vključeval vse od projekta Rastem s knjigo in Bralne značke, prek Bralnega društva Slovenije in stanovskih društev, kot sta društvi slovenskih pisateljev in književnih prevajalcev, pa društvi slovenskih založnikov in knjigotržcev, priporočalskega varieteteja, revije *Otrok in knjiga*, ki je vezana na Mariborsko knjižnico, Centra za mladinsko književnost, ki deluje v okviru Mestne knjižnice v Ljubljani, Slovenske sekcije IBBY, *Bralnice pod slamnikom*, ki jo vodi založba Miš, Inštituta Divja misel, *Knjižnice pod krošnjami*, Vodnikove domačije, Zavoda Mars iz Maribora pa vse do naše revije in mnogih drugih projektov.

To me je seveda spomnilo na povezovanje znotraj slovenskega založništva. Seveda, imamo velike skupne dogodke, kot je jesenski knjižni sejem v Cankarjevem domu pod okriljem GZS-ZKZK, ki ob množici spremljevalnih prireditev na enem kraju pokaže, kaj vse premore slovensko založništvo in katere knjige so bile izdane v zadnjem letu in več. A to je dogodek, ki uspešno deluje tudi zaradi tega, ker se na njem s prodajo knjig ustvarja določen prihodek, kar že v ekonomskem smislu pritegne založnike (od največjih pa do najmanjših) ne glede na to, kako izdajajo knjige. Kaj pa so še drugi dogodki ali projekti, ki poenotijo celotno slovensko knjižno občestvo?

Tu je treba že malo bolje razmisliti. Število članov Društva slovenskih založnikov je ves čas približno stabilno oz. morda v zadnjem času malo narašča, vendar v njem (še vedno) manjka marsikdo od pomembnih akterjev na slovenskem knjižnem trgu. *Založniški kongres*, ki bo letos 8. junija potekal že petnajstič, ima zadnja leta zelo lepo udeležbo, vendar pa kar nekaj (predstavnikov) založnikov, ki aktivno izdajajo knjige, tam nisem srečal še nikoli. *Noč knjige*, ki se dogaja zadnjih nekaj let, je podobna zgodba. Nekaj skupaj z nami, jih je zagrizlo v ta dogodek, ki ga operativno vodijo pri založbi Sanje, in so že ves čas zraven, a nekateri so se mu odpovedali že na začetku in kasneje svoje odločitve niso spremenili. Podobno je z *Nočjo knjigarn*. Tudi ta je pod okriljem Društva založnikov entuziastično vzletela v lepem obsegu, a brez enotne podpore in sodelovanja branže bo le s težavo dosegla pričakovano prepoznavnost.

Kaj je razlog za odsotnost poudarjenega interesa po povezovanju v založniški panogi? So za to krivi posamezniki? Je kriv nestabilen gospodarski položaj panoge kot take? Eden od razlogov je gotovo ta, da poenotenje in povezovanje le težko prideta ob t. i. prostovoljnih projektih, ki vzamejo veliko časa in energije, nimajo pa npr. že sami v sebi vgrajene vsaj minimalne ekonomske kalkulacije ali pa bi jo panogi kot celoti morda dali šele v nejasni prihodnosti. Ker ostajamo premalo povezani v sedanjosti, tudi pre malo delamo za prihodnost.

V tem smislu je zame osebno izzivalen položaj Mladinske knjige. Pogosto se kritizira, da če si založnik ali pa knjigotržec, slej ko prej trčiš ob njihova pra-

vila. To je seveda res, a to samo po sebi ni nujno slabo, saj si poleg tega deležen tudi kar nekaj dobrega. Ne glede na to, kakšna knjižna pobuda se pojavi v slovenskem prostoru, se na naši največji založbi (in tudi v njihovi verigi knjigarn) nanjo skoraj gotovo odzovejo, včasih pa pride tudi do tega, da je kakšne dogodke ali projekte možno izpeljati le z njihovo udeležbo in podporo. Možni so celo precej pomenljivi primeri, kot je, denimo, naslednji.

Pred nekaj leti je Društvo slovenskih založnikov na pobudo Helene Kraljič začelo organizirati natečaj *Zlato okno*, ki naj bi vsakoletno nagrajeval najbolj urejeno knjigarniško izložbo. Lepa povezava založništva in knjigotrštva. Prvo leto so se s svojimi izložbami še prijavljale knjigarne vseh vrst, potem pa se je število različnih subjektov počasi začelo zmanjševati, dokler ni lani prišlo do novega ekstrema – prijavljene so bile samo izložbe knjigarn Mladinske knjige. Pobuda je tako prešla v interneto tekmovanje izložb omenjene verige in tako seveda ostaja veliko vprašanje, ali jo je smiselno še naprej organizirati. Izkušnje pa kažejo, da ko neka pobuda ali projekt usahne, je le težko zbuditi novo/novega, saj se ta spet sooči z običajnimi začetnimi težavami.

Zmeraj znova tako trčimo ob podobne probleme. Nekdo nekaj predlaga ali pa se nečesa celo loti, drug samo stoji ob strani in komentira, pogosto celo kritizira, zakaj tisto ni povsem v redu. Ko stvar morda celo steče in se začne odvijati, pa to na žalost ne pomeni, da se ji bo ta drugi v nadaljevanju priključil, saj pač »ni bil zraven od začetka«. In ko se morda nekeje v prihodnosti nečesa loti oni drugi, ga podobno zdaj gleda tisti prvi, ki od drugega ob svoji pobudi ni dobil pozitivnega odziva. Tak »ping-pong«, ki seveda velja za mnoge branže, ne le za knjižno, lahko traja leta, celo desetletja oziroma do konca delovnih karier posameznih akterjev ali razpada projektov. To je žalostno.

Pri *Bukli* se trudimo na širše zastavljena, nacionalna knjižnozaložniška dogajanja gledati drugače. Naš položaj bi najbolje opredelil z odgovorom, ki ga je nekoč dal filmski kritik Marcel Štefančič jr., ko so ga vprašali o njegovem dolgoročnem fokusu. Rekel je: »Najdete me tam, kjer so filmi. Veliko filmov!«

Pri *Bukli* pravimo podobno: »Najdete nas tam, kjer so knjige. Veliko knjig!« Nikakor ne pristajamo na logiko vse preveč pogostih knjižnih »klik« in »klanov«, ki se zapirajo vase in prostodušno podpirajo in pišejo samo o knjigah posameznih založb in avtorjev, preostale pa preprosto ignorirajo. Slovensko knjižno ponudbo skušamo zajeti s čim večjo žlico. Tudi v tokratni *Bukli* predstavljamo več kot 180 knjig. Vsakič znova skušamo v okviru možnosti predstaviti nove knjižne avtorje, čimveč njih tudi z intervjujem. Opozoriti skušamo na čim več knjižnih dogodkov, sodelovati s čim več institucijami ter predstaviti čim več njihovih akcij. Verjamemo v povezovanje in informiranje o vsem, kar je v zvezi s knjigami – samo to lahko okrepi po definiciji zelo majhen slovenski knjižni prostor.

Ali torej razmišljate, da bi se (nekoč) lotili kakega samostojnega knjižnega projekta ali česa drugega v povezavi s knjigami? Morda je prav, da ob tem pomislite še na to, kako aktivno ste do zdaj sodelovali pri tistih, ki že potekajo.

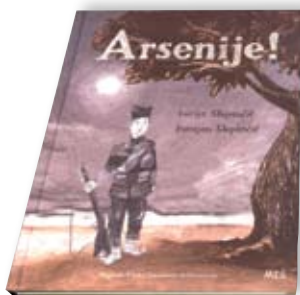
Arsenije!

Lucija Stepančič

ilustracije: Damijan Stepančič

Miš, 2017, t. v., 32 str., 25,95 €

Damijan in Lucija Stepančič s slikanico *Arsenije!* nadaljujeta cikel osebnih pripovedi iz prve svetovne vojne, ki je namenjen tako mlajšim kot starejšim bralcem. Pri založbi Miš je že leta 2014, ob stoti obletnici začetka prve svetovne vojne, izšla slikanica *Anton!*, tokrat pa je isti tandem ustvaril slikanico na podlagi zgodbe Marka Simiča o izkušnji njegovega deda, Arsenija Simiča. Arsenij se po končani bitki pri Ceru gluha prebudi v vrsti mrtvih vojakov, pripravljenih za pokop. Po vojni naenkrat postane vseeno, kdo je Avstrijec in kdo Srb, in tako ob spoznanju, da je preživel, sovražniki zanj vzorno poskrbijo. Medtem pa je bilo domov že poslano obvestilo o njegovi smrti ... Damijan Stepančič je za dramatične, tehnično in vizualno izjemne ilustracije, ki ustvarjajo filmsko občutje in imajo v knjigi skoraj večjo moč pripovedovanja kot besedilo samo, prejel osrednjo nagrado Hinka Smrekarja. Slikanica z močnim protivojnim sporočilom nas opominja in sili k razmisleku o grozotah in nesmiselnosti katere koli vojne. > **PIA MARINCELJ**

Vlažne duše

Mohor Hudej

Beletrina, zbirka Beletrina,

2017, t. v., 193 str., 24 €

Roman, ki se bere na dušek, je prava osvežitev med našo prozno literarno bero. Tematsko zasidran tako pri nas kot na Tajskem ter pisan v obliki prvoosebne pripovedi Matjaža, moškega v srednjih letih, poročenega in očeta, včasih prav zoprnega pametnjakoviča, ki je vedno bolj v konfliktu z okoljem in vsem, kar diši po klenem, a

hkrati nemalokrat primitivnem, sovražnem in napuha polnem slovenstvu. Po zapletu z lokalnimi šerifi in spoznanju, da je vsak boj vnaprej izgubljen, se spomni ponudbe bangkoškega prijatelja Jacka, lastnika manjše restavracije z apartmaji na odmaknjenem tajskem otočku. Tu zaživi na novo in kot pomočnik ter turistični vodič, je miren in skoraj čisto srečen. Ker pa Slovence slej ko prej srečaš povsod, se seveda zgodi neizbežno ... Neokrnjena narava in prijazni domačini so idealna kulisa za prikaz vse veličine naše zaplankanosti, k sreči opisane z veliko humorja, ampak moji lubi Slovenci, če se ob prebranem ne bomo vsaj malo zamislili, nam najbrž res ni pomoči. > **KRISTINA SLUGA**

Črvi

Andrej Tomažin

Litera, 2016, t. v., 184 str., 23 €, JAK

Andrej Tomažin (1988) se po zaključenem študiju primerjalne književnosti in slovenistike ukvarja predvsem s pisanjem poezije in proze; svoje literarne izdelke je med drugimi objavil v revijah *Dialogi*, *Mentor*, *Apokalipsa* in *Literatura*, leta 2014 pa je izdal

prvenec *Stramorjevi koraki*. V drugem romanu, naslovljenem *Črvi*, se je podal v neotipljivi svet naslovnih »junakov«, ki obstajajo onkraj osebnega oz. antropomorfnega. V tem zanikanju nujnosti fizične prisotnosti likov se lahko prepozna vpliv ultramodernističnega ustvarjanja 70. let. Nadalje se čuti ta vpliv pri formi romana: zdi se, da je ravno forma in hkrati njena razgradnja tihi fokus romana, saj se *Črvi* gradijo in razgrajujejo. Vsakršna oblika je tako pripeljana do lastnega roba, kjer postane samo še odsotnost vseh oblik oziroma kot je Marko Bauer zapisal v sklepu spremne besede: roman bi bil mojstrovina, če ne bi razveljavljala same figure mojstra. > **VANJA JAZBEC**

Gaudeamus

Andrej Arko

Celjska Mohorjeva družba,

2017, m. v., 238 str., 19,50 €

Obletnice matur, sploh tiste z višjimi številkami, so več kot primerna priložnost za rekapitulacijo ne samo lastnega življenja, temveč tudi tega, kar so v taistem času naredili gimnazijski sošolci. Romanesknega spraševanja in iskanja odgovora na to temo se je lotil Andrej Arko (1947), dolgoletni urednik na Celjski Mohorjevi založbi, avtor več knjig kratkih zgodb, dveh romanov itn., ki zgodbo splete iz izhodišča, da so se sošolci, rojeni v času po drugi svetovni vojni, ob 45. obletnici mature dogovorili, da bodo za maturantsko polstoletnico napisali svojo življenjsko zgodbo, s posebnim poudarkom na doživljanju sošolcev in gimnazijskega časa, ta pa bo ob praznovanju izšla v knjižni obliki. Rezultat je rašomonsko izpisan roman, ki ga lahko imamo za neke vrste avtorsko pretanjeni in prepletajoči se pogled na usodo povojne generacije, ki počasi zaključuje svoja aktivna leta. > **SAMO RUGELJ**

Založba Litera
NAROČILA IN
INFORMACIJE:
Gospodstva 86
2000 Maribor
tel.: 041 398 916
www.zalozba-litera.org
LITERA

Zbrano delo 4

Nada; Njeno življenje;

Neobjavljena kratka pripovedna proza

Zofka Kveder

ZRC SAZU, 2016, m. v., 464 str., 35 €, JAK

Katja Mihurko Poniž je glede na svoja raziskovalna področja, ki med drugim obsegajo feministične literarne vede, študij spolov in zgodovine ženskega gibanja na Slovenskem, kot poklicana za razkrivanje pisateljskega opusa Zofke Kveder. Prvi zvezek njenega zbrana dela je že pred enajstimi leti uredila za mariborsko založbo Litera, naslednje tri znanstvene monografije pa so izšle pod okriljem Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU, ki je prevzel izdajanje *Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev*. V pričujočo 271. knjigo temeljne zbirke slovenske literarne klasike je urednica vključila devet neobjavljenih krajših pripovednih spisov Zofke Kvedrove iz njene rokopisne zapuščine ter edini daljši besedili, ki ju je pisateljica sama označila za romana. To sta malo znana *Nada*, ki je bila objavljena samo v revijalni obliki, in *Njeno življenje*. > **IZTOK ILICH**

»Prepoznava« in druge zgodbe

Peter Čeferin

Litera, 2016, t. v., 99 str., 20 €

Najnovejša knjiga znanega slovenskega odvetnika se nekoliko odmika od avtorjevega *modusa operandija* pri pisanju. Čeprav so še vedno v središču različni pravni primeri, so ti podani le skozi presenetljiv, pomenljiv zasuk in zapisani samo na strani ali dveh. Prav tako v središču niso več (nujno) pravni primeri, v katere je bil avtor vpleten sam, niti se kot pripovedovalec vanje ne želi vmešati. Tako pred nami ostane zbirka malodane aforistično zapisanih besedil, ki svojo poanto izražajo bodisi skozi humor, bodisi s pomočjo odslikave *človeške* iznajdljivosti, naivnosti, zahrbtnosti ali srčnosti, bodisi s kritiko (slabega) stanja človekovih pravic v širšem pomenu besede. Delo v jeziku ne išče estetike, temveč se osredotoča predvsem na jasno poantiranost in ekonomičnost izraza. > **ALJAŽ KRIVEC**

Božanska gostija; Krotke zgodbe in utrinki

Peter Amalietti

Amalietti & Amalietti, zbirka *Krotke zgodbe*,
2016, m. v., 98/148 str., 15/17 €

Knjige prevajalca, pisca in založnika Petra Amalietti segajo vse od jazza do zgodovine Slovencev in – najbolj pogosto – do duhovnih praks Orienta, občasno pa se mu zapišejo tudi eseji in razmisleki, ki potem najdejo pot do zbirke. Mednje spadata tudi najnovejši *Božanska gostija* ter *Krotke zgodbe in utrinki*. Prva izhaja iz avtorjevega spoznanja, da »so naša življenja zgolj del gostije božanstev, ki nas lahko kadarkoli pohrustajo za malo malico«, v njenih besedilih pa razmišlja o srcu, živalih, navdihu, pomladi, dolgačas, računalnikih, pa o ženskah, bližini, samoti, svetu in na koncu še o Bogu, duši in nebeškem kraljestvu. Besedila se pogosto končajo z bolj neposrednim nagovorom bralke in bralca, medtem ko so *Krotke zgodbe in utrinki* bolj zaprti vase in svoj sofizem ponesejo nekoliko više. To so modrostni teksti, ki na trenutke odsevajo spoznanja iz knjig, ki jih je avtor v življenju prevedel, vzvišenim ciljem navkljub pa niti ne delujejo preveč vzvišeno, saj se sproti razelektrijo z iskričnimi besednimi igrami. > **ŽIGA VALETIČ**

Žrtev novega življenja

Ilka Vašte

Goga, zbirka Goga,
2017, t. v., 374 str., 24,90 €, JAK

Ilka Vašte (1891–1967) je bila slovenska pisateljica, avtorica več kot desetih predvsem zgodovinskih romanov, najbolj znana pa morda po *Romanu o Prešernu* iz leta 1930. Z delom *Žrtev novega življenja*, ki je bilo napisano ob koncu petdesetih let, je doživela neljubo usodo, saj ga je poslala na Prešernovo založbo, njen tedanji urednik Miško Kranjec pa ga je, takrat je bilo delo precej drugačno in krajše, zavrnil (tudi z utemeljitvijo v dolgem pismu, ki je na pisateljici pustilo trajne negativne posledice). Pri založbi Goga so se odločili, da roman izdajo skoraj šestdeset let po nastanku. Gre za realistično delo, ki ima v svojem središču žensko glavno junakinjo, Maro (najbrž ustvarjeno po avtoričini hčerki), študentko medicine in komunistično aktivistko, ki s svojima dvema tovarišema, Igorjem, prepričanim »železnim« komunistom, in Alešem, njegovo salonsko različico, saj prihaja iz bogate predvojne družine, ob koncu tridesetih let izvaja ilegalne aktivnosti razpečevanja letakov. Ko Igorja ujamejo in odpeljejo v Beograd, ostaneta Mara in Aleš sama. Slednji se začne potegovati za njeno naklonjenost, ki pa mu jo onemogoča njegov družbeni položaj, saj ga Mara zaradi tega zavrača, tako da vmes poseže njegova mama in pomaga pri njunem zblizanju. Seveda pa se potem začne vojna, ki vsakemu nameni svojo usodo. Verističen roman o naši polpretekli zgodovini. > **SAMO RUGELJ**

TONE PERŠAK
Stanja

TONE PERŠAK V ROMANU *Stanja* opisuje zgodbo dveh enakopravnih junakov, moža in žene, ki nikakor ne ustrezata tradicionalnim predstavam o zakonskih parih in se niti nista poročila s tem namenom, da bi ustvarila družino, o kakršni še vedno veliko slišimo in govorimo v Sloveniji, nemalokrat kot neke vrste nadčasovni vrednoti. Junaka *Stanj* poosebjata in predstavljata vse kaj drugega, neskladnega s pojmom tradicionalne družine, sodobni narcisizem, popolno navezanost karieri, hedonizem in hkrati skepsa, negotovost, strah pred prihodnostjo. Morda prav zato tudi vztrajata drug z drugim, četudi v tem ne vidita globljega smisla, kot tudi ne v tem, da bi poskusila živeti drugače. Vendar to ne pomeni, da sta obupana; živita preprosto onkraj nekaterih običajnih razmislekov, vrednot in ciljev.

TONE PERŠAK
Stanja

Nova knjiga
KNJIŽNE ZADRUGE

12 x 20 cm,
256 strani, 25 €
Prodaja: Knjigotrštvo
BUČA, www.buca.si

Intervju: Davorin Lenko

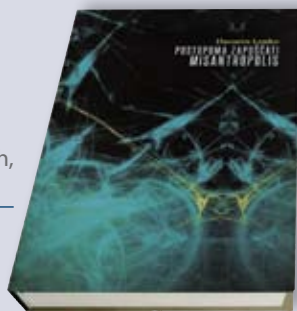
»A veš, katera knjiga me je pa letos res presenetila? Ta ... Telesa v temi ali kako že,« sem kaka tri ali štiri leta nazaj večkrat slišal v t. i. »literarnih krogih«. Presenečenju je botrovalo več dejavnikov, vse od dejstva, da gre za prvenec, za knjigo, ki (čeprav smo na to že pozabili) prekipeva od metafizijskih elementov in naslavlja tematiko seksualnosti na način, da se slednja vgnezdí v samo pisavo (kar smo tudi že pozabili). A seveda ni šlo samo za presenečenje, temveč tudi prepoznavanje kakovosti dela: nagrada kresnik, nagrada kritično sito in posebna omemba ob nagradi za najboljši literarni prvenec. Romanu je ob koncu lanskega leta sledila Lenkova druga knjiga, zbirka kratkih povesti Postopoma zapuščati Misanropolis (prav tako izdana pri Centru za slovensko književnost), več o njej pa boste izvedeli v pričujočem pogovoru z avtorjem.

»Resnično verjamem, da je ljubezen na razpolago vsem ljudem.«

Postopoma zapuščati Misanropolis

Davorin Lenko

Center za slovensko književnost, zbirka Aleph, 2016, m. v., 180 str., 20 €, JAK

Bukla: Za tvoj prvenec, *Telesa v temi*, je značilen dialog s tradicijo postmodernizma. Glede na to, da se v zbirki kratkih povesti odmišlja od njega, me zanima, ali si želel (in uspel) v prvencu s postmodernizmom na neki način razčistiti.

Lenko: Mogoče. Dejstvo vsekakor je, da na to temo, vsaj v tem obdobju svojega življenja, nimam ničesar več povedati. Sam na *Telesa v temi* gledam kot na nekakšen vrh ali akumulacijo; zasičenost. Kapljo čez rob. Najtemnejšo uro noči tik pred zoro. *Postopoma zapuščati Misanropolis* pa je v tem pogledu trenutek, ko vzide sonce.

Bukla: Vendar pa obstaja še ena linija, ki si ji sledil že v prvencu, v drugi knjigi pa morebiti še bolj, in sicer pisanje o spolnosti. V prvencu je bila ta tematika problematizirana skozi povezavo erotike in pisanja/branja na način, soroden Barthesovemu. Kako deluje erotika v *Postopoma zapuščati Misanropolis*? Pripovedovalci je namreč ne problematizirajo v taki meri kot poprej, vsaj eksplicitno ne.

Lenko: Ne, osebe v *Postopoma zapuščati Misanropolis* res ne problematizirajo spolnosti, vsaj ne na ravni *Teles v temi* – prej bi rekel, da jo živijo. Nekatere samo popraskajo po njeni površini, druge se vanjo zaletijo z vso silo in maso. Nočem se ponavljati in menim, da sem lahko napisal le eno delo o kastriranem pisatelju. Po *Telesih v temi* me je začela zanimati še druga stran kovanca. Spolnost je namreč izjemno široko področje, in če je na eni strani lahko najbolj banalna izkušnja na svetu, je po drugi lahko transcendentna do te mere, da odpove vsa logika jezika, misli ... V zbirki sem se osredotočal na vse te različne nianse spolnosti, ki pa, seveda, niso vedno »prijetne«.

Bukla: Kam se v tem pogledu umešča tvoje literarno ustvarjanje? Zdi se, da je osrednji val tovrstnega pisanja pri nas zajemal predvsem 80. in 90. leta (Lenardič, Frančič, Pušavec ...).

Lenko: Res ne bi vedel. Sam sebe sicer dojemam vsaj deloma kot »outsiderja«, poleg tega pa se poizkušam čim manj obremenjevati s tem, kam bi naj sodil in kam ne. Mislim, da je to bolj kot za avtorja vprašanje za literarno kritiko in teorijo.

Bukla: Katere so v okviru literature s tega vidika tvoje referenčne točke? Je to val erotike v prvi polovici 20. stoletja? Bukowski, Miller? Mor-da literatura, ki jo je slovenskemu prostoru pred nekaj desetletji približala zbirka *Dotik*?

Lenko: Bukowskega neizmerno cenim kot pisatelja, pesnika in ikono, medtem ko mi je Miller neverjetno dolgočasen. Kot referenčne točke v literaturi pa bi mogoče rad izpostavil predvsem knjige, ki so mi pokazale, kaj vse prenese papir ter – pomembneje – kaj vse prenese literatura, ne da bi prenehala biti literatura. Tu bi omenil knjige kot so *Osnovni delci*, *Tri hčere svoje matere* in *Vlažne cone*, iz nekoliko drugačnih vzgibov pa tudi kratke zgodbe Davida Fosterja Wallacea. Sicer pa moram priznati, da se v zadnjih letih moje referenčne točke vedno bolj pomikajo iz domene literature v film, TV-serije in glasbo.

Bukla: Ali je v tem smislu seksualnost samo ena od možnih tematik in koliko nujna je bila ta izbira teme za zbirko tvojih zgodb?

Lenko: Če je pisatelj ali umetnik nasploh res dober (in mislim res dober), lahko pove kar koli s tem, ko govori o nečem drugem. Film *Apokalipsa zdaj!* se načeloma smatra kot vojni film, a prek kalupa vojnega filma pravzaprav govori o vsem drugem kot o vojni. Vendar pa to ustvarjalcev filma vseeno ni ustavilo, da ne bi posneli tudi nekaj res odličnih akcijskih scen. Podobno dojemam v svojem pisanju tematiko spolnosti. Pesimist v meni pravi, da pač ne znam drugače, optimist pa, da mi gre to najbolje od rok.

Bukla: Druga tema, ki zaznamuje zbirko kratkih zgodb, je prav gotovo glasba, tu in tam klasična in popularna, sicer pa gre pretežno za težko-metalno glasbo ali bolje: njene podžanre. Kakšno vlogo ima glasba v tvojem pisanju?

Lenko: Glasba mi predstavlja izjemno močan vir inspiracije in komunikacije z nezavednim, intuitivnim. Predvsem pa iščem glasbo, ob kateri se počutim živega – naj gre za ameriški country, Lano Del Rey, Marilynna Mansona ali pa skupine, kot so Tiamat, Mastodon, The Devil's Blood ali Slipknot. Vsi omenjeni glasbeni akti so v zadnjih štirih, petih letih neposredno vplivali name, na ustroj mojega metasveta in posledično seveda tudi na moje pisanje.

Bukla: V reviji *Sodobnost* (junij 2016) so objavljeni tudi *Zapiski o black metalu*, ki so retrospektivno morebiti pomembni tudi za to zbirko kratkih zgodb, saj se v njih že pojavi denimo tema mizantropije, prav tako se zdi, kakor da lahko celo black metal razumemo kot neki simptom v sodobni družbi. Kako se eno in drugo umešča v preplet tvojega pisanja, erotike in glasbe?

Lenko: Metal kot življenjski slog ali sredstvo identifikacije sem pred leti preprosto prerasel. Nobene revolucije; prej bi rekel, da je šlo za non-event, levitev. In bolj kot sam sebe začemjam dojemati kot pisatelja, bolj se mi – prvič v življenju – zdi, da sem na pravi poti. Na *moji* poti in ne na poti, ki jo je zame začrtal nekdo drug. Verjamem pa, da mi je vsa metal izkušnja dala nekakšno posebno pozicijo oz. perspektivo. In zaradi te izkušnje si mogoče drznem iti dlje. In kopati globlje. Kajti metal me je, če kaj, naučil, kako operirati z ekstremi. In da ti niso tako hud bavljav, kot se mogoče zdi. Vsaj ne, dokler smo sposobni ločevati med ekstremi v umetnosti in ekstremi onkraj nje.

Bukla: S tega vidika se mi zdi zanimivo specifično mesto izrekanja, ki ga zavzemajo pripovedovalci. Po eni strani gojijo skorajda nekakšen gnus do lastnega početja, po drugi strani pa čutijo nujno, da ga sprejemajo takega, kot je. V kakšnem položaju so se znašli? Če seveda ne gre za preveč moralistično vprašanje ...

Lenko: Sam nikakor ne bi uporabil besede gnus, temveč ljubezen. Ljubezen v pregovornem dobrem in slabem. New age nam denimo stalno vbija v glavo, naj ljubimo sami sebe, ne pove pa, da je ljubiti samega sebe lahko tudi precej umazano početje. Čim manj poskušam soditi in obsojati in resnično verjamem, da je ljubezen na razpolago vsem ljudem. To pa (glede na tako rekoč neskončen spekter človeških karakterjev) nas lahko že samo po sebi pripelje do res neverjetnih, ekstremnih in izjemnih scenarijev oziroma pozicij.

Bukla: Zdi se tudi, da v zbirki pogosto spremljamo like, katerih nazori jih postavljajo na nekakšen družbeni rob. Si zaznal, da njihov položaj omogoča kakšno povsem specifično perspektivo, ki je sicer ne bi mogel zavzeti?

Lenko: Z roba imamo najboljši razgled in v literaturi zelo rad hodim po njem (v fizični resničnosti pa me je na smrt strah višin) – celo do te točke, da skoraj lahko rečem, da ne poznam druge hoje. Kvantna mehanika nas uči, da

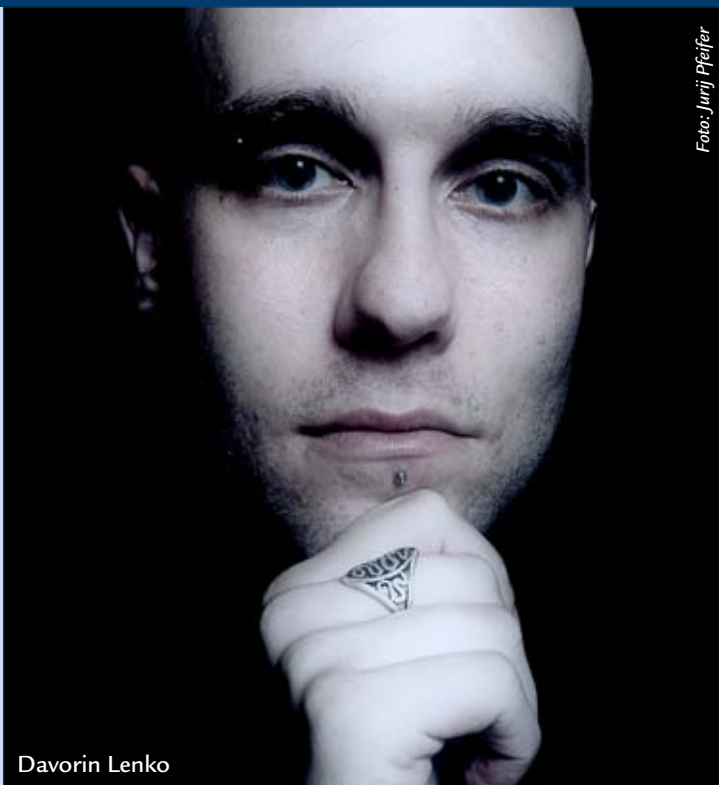

Foto: Jurij Pfeifer

Davorin Lenko

je rezultat odvisen od perspektive, načina opazovanja in ne nazadnje tudi opazovalca samega. Nekaj podobnega se dogaja s perspektivo v literaturi. Na to, med drugim, napeljuje tudi moto zbirke »Svoboda ni stanje, temveč proces«, kajti s svobodo se intenzivno ukvarjamo samo v procesu osvobajanja, ko pa jo enkrat dosežemo, jo radi začnemo dojemati kot samoumevno. Na (družbenem) robu smo vedno znova primorani postavljati takšne samoumevnosti pod vprašaj.

Na neki način je *Postopoma zapuščati Misanropolis* (kot me je opozoril že urednik Brane Mozetič) v tej hoji po robu ekstremnejši od *Teles v temi*, saj je tam metafikcija delovala kot nekakšen blažilec, tu pa te varnostne mreže ni več. Posledice njene odsotnosti pa bodo še bolj očitne v naslednjem romanu.

Predvsem pa menim, da je v tej zbirki kratkih zgodb pomembno, kje se (duhovno, psihološko) nahajajo osebe v začetnih zgodbah in kje v končnih. Začnejo ujeti vase, v kroge, ki so si jih začarale predvsem kar same, nato postopoma pride do preobrata in vstopa v svetlobo, ki očičuje, a tudi pokaže prej skrito umazanijo, na koncu pa se vse izteče v osvobajanje, ki ga ničesar več ne omejuje, osebe pa začnejo vstopati v moralno sive cone, v nelegitimno in ilegalno. Do roba in čez rob. V primeru zadnje zgodbe tudi dobesedno.

Bukla: Med prvencem in *Postopoma zapuščati Misanropolis* je prav gotovo najti nekakšno kontinuiteto. Ne gre samo za teme in slog pisanja, temveč bi lahko celo rekli, da se *Telesa v temi* toliko približujejo kratki prozi, kot se zbirka približuje romanu. Imaš v načrtu že kaj novega? Nameravaš v prihodnje raziskovati sorodne tematike ali lahko pričakujemo kaj povsem drugega?

Lenko: To o približevanju se mi zdi res dobro povedano in me spomni na Katjo Perat, ki je v neki kritiki *Teles v temi* napisala, da je v tej knjigi seksualnost metafora za postmodernizem in obratno.

Trenutno pa se sicer intenzivno ukvarjam z romanom *Bela pritlikavka*, ki bo še letos izšel pri Cankarjevi založbi. Gre za obsežen projekt, ki nastaja že tri leta in je v srži zgodba o ljubezni, ni pa nujno, kot pravi protagonistka, tudi ljubezenska zgodba. Roman je, kot ga na tej točki ustvarjanja vidim sam, brutalno neposreden, a hkrati – upam – tudi nežen in pronicljiv.

Šele po izidu zbirke kratkih zgodb pa sem ozavestil zanimivo dejstvo, da bodo knjige *Telesa v temi*, *Postopoma zapuščati Misanropolis* in *Bela pritlikavka* tvorile nekakšno neformalno in z moje strani popolnoma nenačrtovano in nenačrtovano trilogijo – trilogijo teles(nosti). Kaj pa po njenem zaključku? Kdo ve? Pokazal bo, kot vedno, čas.

Domače leposlovje

Molk koloradskih hroščev

Marij Čuk

Mladika, 2016, m. v., 176 str., 16,50 €

Vsestranski literat in kolumnist se v novem, spretno napisanem romanu z veliko mero humorja in ironije loteva slovenske manjšine v Italiji, njenege vsakdana in političnega delovanja, v središču katerega sta stranki s pomenljivima imenoma Zveza zaupnih skrivnosti in Zveza kmalu bom zraven, ki imata namesto narodnih najprej v mislih lastne interese in namesto združevanja raje razdvajanje ali kot pravi eden od »vrhuške«: »Ni važno, kdo je kje, važno je, da je naš /.../.« Avtor ob širšo družbeno postavlja intimno (tudi ljubezensko) zgodbo glavnega junaka, 40-letnega Rada Sinice, sina bankirja, enega redkih, ki razmišlja prek strankarskega kupčkanja, vprašanje je le, ali premore tudi voljo in moč za spremembe. > KRISTINA SLUGA

Dečki

France Novšak

ŠKUC, t. v., 318 str., 20 €, JAK

Prvi slovenski roman s homoerotično tematiko je tokrat opremljen z obširno spremno besedo, ki nam razkriva njegovo (sočasno) recepcijo, podoba (in strukturiranost) homoseksualnosti v *Dečkih*, pa tudi drugih pisateljevih delih. Tokrat imamo priložnost brati avtorjevo različico romana iz leta 1970 (prva je nastala leta 1938), v katerem spremljamo zgodbo dveh dijakov, ki se zaradi svoje spolne usmerjenosti znajdeti v nemilosti okolja, ob tem pa se dotakne tudi zlorab, ki jih zakrivajo zaposleni v internatu, v katerem sta nastanjena. Zasebna sfera tako ni prostor svobode, temveč je lahko le odraz širše družbe, delček, ki zrcali celoto. Čeprav je z današnjega vidika delo zaradi svojega sledenja heternormativni matrici (istospolno usmerjene dečke se približuje dekletom) in nejasnosti glede pozicije izrekanja problematično, pa gre vendarle za pomembno besedilo iz zgodovine domače literature tako zaradi oranja ledine kakor tudi zaradi določene mere ohranjene aktualnosti, saj bi se protagonist še danes otepal stigme, ki bi jo pridobila v represivnem okolju. > ALJAŽ KRIVEC

Prvi slovenski roman s homoerotično tematiko je tokrat opremljen z obširno spremno besedo, ki nam razkriva njegovo (sočasno) recepcijo, podoba (in strukturiranost) homoseksualnosti v *Dečkih*, pa tudi drugih pisateljevih delih. Tokrat imamo priložnost brati avtorjevo različico romana iz leta 1970 (prva je nastala leta 1938), v katerem spremljamo zgodbo dveh dijakov, ki se zaradi svoje spolne usmerjenosti znajdeti v nemilosti okolja, ob tem pa se dotakne tudi zlorab, ki jih zakrivajo zaposleni v internatu, v katerem sta nastanjena. Zasebna sfera tako ni prostor svobode, temveč je lahko le odraz širše družbe, delček, ki zrcali celoto. Čeprav je z današnjega vidika delo zaradi svojega sledenja heternormativni matrici (istospolno usmerjene dečke se približuje dekletom) in nejasnosti glede pozicije izrekanja problematično, pa gre vendarle za pomembno besedilo iz zgodovine domače literature tako zaradi oranja ledine kakor tudi zaradi določene mere ohranjene aktualnosti, saj bi se protagonist še danes otepal stigme, ki bi jo pridobila v represivnem okolju. > ALJAŽ KRIVEC

Kapelski pasijon

urejanje: Erich Prunč, Matija Ogrin

ZRC SAZU in

Celjska Mohorjeva družba,

2016, m. v., 558 str., 38 €

Odkritja neznanih ali izgubljenih besedil starejšega slovenskega slovstva so v našem času izjemna in presenetljiva. Zato je toliko važnejša nedavna znanstvena potrditev, da že leta 1899 v Železni Kapli na avstrijskem Koroškem najdeno besedilo pasijonske igre ni le prevod nemške predloge, temveč izvirno delo. Analiza rokopisa, ki se je nekaj desetletij po prvih zapisih o njem izgubil, znova pa ga je v osemdesetih letih v župnišču v Kapli ob Dravi odkril jezikoslovec in literarni zgodovinar Erich Prunč, je tako pokazala, da Škofjeloški pasijon ni edini ohranjeni večji slovenski dramski tekst iz obdobja baroka. Prunč je objavil večje odlomke besedila in kodikološki opis rokopisa, nastalega v obdobju med letoma 1771 in 1815. Igra, ki je z 2758 verzi eno najboljsejših besedil v vsej slovenski dramatik. > IZTOK ILICH

Kla kla klasika

Igor Saksida, Rok Terkaj - Trkaj

ilustracije: Damijan Stepančič

Mladinska knjiga,

zbirka Domače branje Knjiga pred nosom, 2017, t. v., 144 str. + CD, 19,95 €

Se še spomnite klasičnih slovenskih pesnikov, ki smo jih pogosto brali v šolskih klopeh? Kako bi Prešeren, Gregorčič, Aškerc, Župančič, Murn, Vodnik in drugi velikani slovenske poezije zveneli danes? Bi bile njihove rime v »novem formatu« še aktualne? Kakšno vlogo pri mladih sploh ima poezija v obdobju superdigitalizacije in razpršene pozornosti? Vzpostavljajte dialoga z mladimi, ki šele vstopajo v svet književnosti, je za profesorja književnosti dr. Igorja Saksido velik izziv, zato se je po dogovoru z urednico knjige povezal s priljubljenim slovenskim reperjem Rokom Terkajem - Trkajem, da bi skupaj interpretirala klasike in jih v sodobnem jeziku približala mladim. Nastal je

Rok Terkaj - Trkaj in dr. Igor Saksida

drzen poskus drugačnega razmišljanja o slovenski poeziji v hip hop rimah in z odličnimi ilustracijami, knjiga pa ima poleg vprašanj za boljše razumevanje pesmi na koncu priložen tudi CD, ki ob ritmičnem kakovostnega repa omogoča zelo raznolike premisleke o slovenskih klasikah in nosi pomembno sporočilo: »Preveri staro, predihaj novo. V novem je staro, v starem je bilo že novo.« > **RENATE RUGELJ**

Nočne živali

Mitja Drab

LUD Literatura, zbirka Prišleki,

2016, m. v., 88 str., 19 €

Na spletni strani založbe LUD Literatura je o pesniku zapisan en sam stavek: Mitja Drab je mladi raziskovalec s področja nanoznanosti na Univerzi v Ljubljani. Kratko in jedrnat, kot se spodobi za fizika. Tistim, ki spremljajo mlade pesnike, pa njegovo ime vseeno ni povsem neznano. Drab, rojen leta 1988, pesmi že nekaj let objavlja tako v literarnih revijah kot na spletnih portalih. V pred kratkim izdanem prvencu izriše portret svoje generacije; tiste, ki življenje okoli sebe dobro opaža, vendar ga niti ne razčlenjuje, ki je skoraj ves čas »priklopljena« na nekaj, vpeta v naključna srečanja, bežna poznanstva in nedorečena partnerstva, z eno nogo še vedno zasidrana v družinski preteklosti, medtem ko z drugo, precej bolj omahujočo, stopa v nepredvidljivo prihodnost ali kot beremo v Besedi avtorja: »Star sem 28 let. / Kot večina ljudi moje starosti / nimam pojma, kaj počnem s svojim / življenjem, čeprav vam tega nihče / ne bo priznal.« > **KRISTINA SLUGA**

Resnica dreves

Gnomska pesnitev

Žiga Valetič

Primus, zbirka Avtorji,

2017, m. v., 173 str., 24 €

Žiga Valetič

Pesniška zbirka v sebi vključuje najrazličnejše teme in motive, pogosto vezane na filozofska in bivanjska vprašanja, a se ob tem ne odmika tudi od povsem vsakodnevnih zagat. Za Valetičevo poezijo so značilne daljše pesmi, navadno razdeljene na oštevilčene štirivrstičnice, ki same v sebi pogosto upesnjujejo polarizacijo (*je in ni*), zaradi česar odpirajo polje povsem novih miselnih koordinat, nekoliko sorodno tistemu, ki bi ga lahko iskali v (sufijski?) mistiki. Za prehajanje med kiticami pa je značilna gradacija, ki odkriva vedno nove pramene resničnosti, s čimer začne delo tu in tam slediti celo zakonitostim esejistike, a seveda z iskanjem svojega glasu na razpotju med *povedanim* in *nepovedanim* ter z ustvarjanjem izrazito *kontemplativne* atmosfere. > **ALJAŽ KRIVEC**

Hamlet

Iztok Osojnik – dr. i. o.

LUD Literatura, zbirka Prišleki,

2016, m. v., 186 str., 25 €, JAK

Iztoka Osojnika, ki se »skriva« za kraticami dr. i. o., ni treba posebej predstavljati. Tudi v tej zbirki ostaja zvest svojemu pesniškemu glasu, ki kljub kilometrinam (okoli 30 pesniških zbirk) še vedno izraža neusahljivo voljo do življenja, prepoznava njegovo Lepoto, hkrati pa, pogosto na zafrkljiv, ciničen, tudi absurden način (»/.../ ker sem zadnjič pozabil glavo v knjigarni /.../ in sva šla čez pol ure z Janijem Kovačičem ponjo, / ampak je niso vrnil, / ker so rekli, da ni moja, ampak od Shakespearja ...«), ne ostaja brez potrebne družbene angažiranosti. Obsesna pesniška zbirka izraža vso avtorjevo svetovljskost, saj spretno prepleta polja filozofije, mitologije, literarne in umetnostne zgodovine s problemi in izzivi sodobne družbe. > **KRISTINA SLUGA**

Kamnite pesmi

Marija Švajncer

Kulturni center Maribor,

2016, m. v., 95 str., 15 €

Izrazito razsekane pesmi se gibljejo po širokem polju različnih tematik, vselej pa jim je skupna izhodiščna prizma, ki je zelo intimna, pogosto vključujoča bolečino in žalost. Avtorica tako upesnjuje vsakodnevna vprašanja, življenjske dileme, velike politične in družbene probleme, knjiga se celo sklone s ciklom *Ulbita svetloba: Za umrle na norveškem otoku*. Ekonomičen izraz s pogostimi, včasih malodane zaklinjatvenimi repetitivnostmi v prvi vrsti goji posebno atmosfero, ki pa se preteče razčustvovanosti obrani z nekaterimi izrazito dialoškimi rešitvami. Gre torej za pesnjenje, ki ne teži po umeščanju v prevladujoče tokove v poeziji, namesto tega pa nam ponudi jasno zvočno in vsebinsko poantiranost. > **ALJAŽ KRIVEC**

V suhem doku

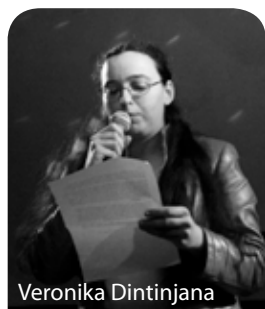
Veronika Dintinjana

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2016, m. v., 115 str., 19 €, JAK

Veronika Dintinjana ima ta »privilegij«, da pesnjenje ni njen osnovni poklic, kar pomeni, da je ena redkih med literati, ki se ji ni treba spuščati v boj za nabiranje »kulturnih točk« in ohranjanje statusa. Njena dela se lahko medijo v predalu kot ta zbirka, ki med bralce prihaja

skoraj osem let po izjemno odmevnem in nagrajenem prvencu. Tudi tokrat se avtorica ni izneverila. Pesmi, v središču katerih so voda in vseh mogočih pojavnih oblikah, plovba in zasidranost v pristanu prek različnih kulturnih referenc, naj bodo to antični miti o Odiseju ali Medeji, Kolumbova odkritja, prva ženska v vesolju Valentina Tereškova, v besede preslikane umetnine Turnerja in Rembrandta (pesem *Saskia* je eden najlepših pesniških poklonov ženski), raziskujejo odnos do družine ter lastne identitete. To pa počnejo izjemno pretanjeno, s postavljanjem besed kot zidakov, ki so tam točno zato, ker morajo biti. > KRISTINA SLUGA

Veronika Dintinjana

Vmes

Barbara Korun

Center za slovensko književnost,
2016, m. v., 83 str., 20 €, JAK

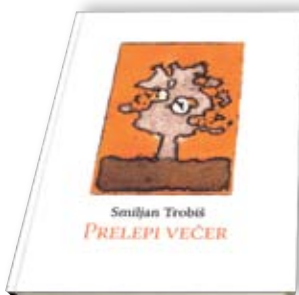
Zbirka, ki bi jo lahko imenovali tudi zbirka prihajanj in odhajanj, je tako rekoč potopisni dnevnik same pesnice (o lirskem subjektu tu težko govorimo), ki je ves čas nekje vmes – v prehajanju iz enega v drugi svet. Avtorica, feministka, borka za pravice nemočnih, tudi v novih pesmih, ki vznikajo povsod po svetu (v ljubljanskem zdravstvenem domu, na beograjskem ali miamijskem letališču, v Kijevu, Nikaragvi, Kolkati), izkazuje globoko osebno ranljivost in samospraševanje ob zavedanju in videvanju družbene krivice, smisel svoje poezije pa razkrije v zadnji pesmi Hannah Arendt poroča o sojenju Eichmannu, kjer zapiše, da je prav poezija »/.../ vir luči, / ki zmore zlo napraviti vidno«. > KRISTINA SLUGA

Prelepi večer

Smiljan Trobiš

Spes, 2017, t. v., 87 str., 20 €

Plodovit pesnik nam tokrat v branje ponuja poezijo, razdeljeno v tri kronološko zamejene razdelke: iz gimnazijskih časov, iz študentskih časov ter t. i. pesmi po *spreobrnjenju*. Tako dobimo dober vpogled v pesnikovo samokonstituiranje (pa tudi poetiko nekega že minulega časa), ki je že od samega začetka težilo k ubesedovanju filozofskih dilem, vpeljevanju podob iz narave (posebej pogoste so zvezde in nebo). Razdelek, v katerem lahko prebiramo pesmi po *spreobrnjenju*, nam razkrije religiozno, duhovno razsežnost pesnikovega ustvarjanja, ki pa mu ne gre pripisati himnodičnih razsežnosti, temveč gre še vedno za koordinatne pri pesniku vselej prisotnega, meditativnega sveta, le nekoliko bolj religiozno obarvanega. > ALJAŽ KRIVEC

BORIS A. NOVAK

VRATA NEPOVRATA

Bivališča duš

EPOS, 3. KNJIGA

Spremna študija:
Janez Vrečko

1112 strani,
cena 34,90 EUR,
v prednaročilu:
29,90 EUR,
izid: 20. 4. 2017

S knjigama *Zemljevidi domotožja* in *Čas očetov* je začel izhajati monumentalni slovenski ep *Vrata nepovrata*. Boris A. Novak je v njem upesnil na tisoče zgodb v urejenih ritmi in rimah tako, da so po dihu in vsebini povsem sodobne in sveže.

V tretji knjigi, naslovljeni *Bivališča duš*, se pesnik vrača k bolj lirskemu registru. Pogovarja se z dušami, ki jih ni več med nami, a so nas usodno zaznamovale. Tako kot Dante v *Božanski komediji*, se tudi Novak v zadnjem delu epa dotika višjih, metafizičnih sfer.

CELOTEN EP
V LIČNI ŠKATLI

2297 strani,
cena 70 EUR,
v prednaročilu:
60 EUR,
izid: 8. 5. 2017

Zagotovite si knjige po prednaročniški ceni na spletni strani www.goga.si
ali po telefonu (07 393 08 01).

GOGA

www.goga.si

Mlada pisateljica Lara Paukovič (1993), ki je pred dvema letoma diplomirala iz študijev anglistike in primerjalne književnosti, zdaj pa dokončuje magistrski študij, že od nekdaj privlači pozornost zaradi raznolikost značajev in ljudi v vsakdanji interakciji drug z drugim. Za povrh je odlična opazovalka in poslušalka ter navdušena raziskovalka sveta, ki lahko, kot pravi, samo iz enega samega detajla, če ob tem dobi pravi navdih, naplete celo zgodbo. Te njene odlike se odražajo tudi v njenem prvencu Poletje v gostilni, ki knjižnim sladokuscem postreže z zagotovljenim bralnim užitek.

»Pisanje zaradi pisanja ne prinaša kakovosti!«

Poletje v gostilni

Lara Paukovič
Beletrina, 2017, t. v., 195 str., 24 €

Bukla: Poleg anglistike si končala tudi študij primerjalne književnosti. Ali gre torej – tako, kot je to pogosto v navadi pri tvojih stanovskih kolegih – željo po pisanju lastne knjige iskati tudi v naravi tvojega študija ali pa, nasprotno, kje drugje?

Paukovič: Pravzaprav se je najprej pojavila želja po pisanju lastne knjige, šele potem izbira študija. Tako prvi poskusi pisanja romana segajo že v zgodnja najstniška leta; pri štirinajstih letih, ko sem izvedela, da študij primerjalne književnosti sploh obstaja, pa sem se odločila, kaj bom študirala, in od tega dejansko nisem odstopila. Malo pozneje sem tudi dokončala svoj prvi roman, zgodovinsko romanco, ki je bila sicer strašno slaba. (smeh) V gimnazijskih letih sta nato sledila še dva mladinska romana, za katera sem prav tako vesela, da nista bila objavljena, vendar ne obžalujem, da sem v vsa ta besedila vložila čas in energijo – če ne drugega, sem vsaj ugotovila, da sem sposobna napisati roman.

Bukla: Kje se ti je porodil navdih za tematiko prvenca? Glede na zelo natančne opise gostilniškega okolja, specifične tovrstnega dela in opisov značajev likov iz tistega okolja se bralec takoj začne spraševati, ali se nisi tudi sama že poskusila v tovrstnem delu in kako si se znašla v njem.

Paukovič: Res je, v gimnazijskih in v začetku študentskih let sem delala v nekaj lokalih, pa tudi v gostilni s srbsko hrano v Ljubljani. Zanimivo je, da sem imela v tistem času nekakšno pisateljsko blokado, bala sem se, da ne bom več našla snovi, ki bi jo bilo vredno preliti na papir. Zavedanje, da je vendarle napočil čas za (še en) roman, me je v gostilni našlo kar samo. Vsaka izkušnja z gostinskimi delom je za vsakogar, ki ima literarne ambicije, izjemno dragocena, tako da sem za to delo, ne glede na to, kako naporno je bilo, pravzaprav zelo hvaležna. (smeh) Kar pa se narave samega dela tiče – poklic natakariče dá posebej mladi ženski neki čisto nov pogled na svet; veliko se naučiš o ljudeh in njihovih navadah, hkrati pa moraš sprejeti to, da redko koga zanimaš kot človek, bolj kot neki avtomat za postrežbo piva. (smeh) Zase bi sicer rekla, da sem se, že zato ker sem zelo potrpežljiva, na razne gostinske »fore« kar hitro navadila, nikoli pa nisem bila kaj prida natakariča, priznam. (smeh)

Bukla: Si kot mlada intelektualka tudi sama izkusila grenkost spoznanja, da so marsikatera druga dela precej bolj plačana od intelektualnih? Tvoja junakinja Nastja namreč kar nekajkrat v zgodbi opozori na to problematiko ...

Paukovič: Gotovo, čeprav sem k sreči že v drugem letniku začela delati kot novinarka pri eni od slovenskih medijskih hiš in se mi s težavami študentskega dela, ki so pestile kolege, ni bilo treba dolgo ukvarjati. Je pa to prej izjema kot pravilo – veliko mojih sošolcev (pa tudi znancev z drugih fakultet) ob študiju kelnari, dela v raznih trgovinah in podobno, ob tem pa se morajo dokazovati še na akademskem področju. Misel na študenta jezikoslovca, ki prevaja zastoj, da bi pridobil reference, popoldne pa dela v kafiču, je grozljiva, a to je študentska realnost.

Bukla: Koliko Nastje je pravzaprav v tebi in obratno – koliko Lare si prilela v Nastjo, glavno protagonistko svojega prvenca *Poletje v gostilni*?

Paukovič: Upam, da čim manj. (smeh) Deliva si naklonjenost do slovnice in latinščine, sicer pa se trudim na svet gledati širše kot moja junakinja, katere življenjski nazori so namerno nekoliko ekstremni.

Bukla: Zelo berljiva zgodba o poletnem študentskem delu v gostilni, ki braleca takoj potegne vase, prinaša mnogo več, kot se morda (raz)bere na

Lara Paukovič

prvi pogled: za dokaj preprostim vsakodnevnimi gostilniškimi peripetijami se skrivajo globlje zgodbe in sporočila. Eno najmočnejših je zagotovo spoznanje o stereotipih, ki jih Slovenci gojimo do prebivalcev nekdanje skupne države. Se ti zdi, da poleg teh v sebi nosimo še številne druge stereotipe? V knjigi se namreč dotakneš še marsikaterih drugih ...

Paukovič: Drugi stereotipi, ki jih opisujem, denimo stereotipi o ljubezni, ki jih Nastja kot »strokovnjakinja« namerava obravnavati v diplomu, bralec pa je hitro jasno, da ima ona sama z njimi še večje probleme, se ne nanašajo samo na Slovence, pač pa na ljudi nasploh. Po mojem mnenju vse te posplošene predstave izvirajo iz želje po urejenosti sveta, ki je v podzavesti vsakega od nas, vprašanje je le, kako močno se bo izrazila – stvari je najlažje popredalčkati in se razburjati, če kaj štrli iz teh predalčkov.

Bukla: Jezik romana je na eni strani preprost, tako kot so preprosti liki, ki nastopajo ob Nastji, po drugi strani pa protiutež predstavlja glavna junakinja s svojo strastjo do citiranja njej ljubih pisateljev, latinskih izrekov in podobnega. Si tovrstno dualnost ustvarila (tudi) zato, da bi simbolno prikazala še večji razkol med opisanimi svetovi likov iz romana?

Paukovič: Vse opisane reči so pomemben del karakterizacije glavne junakinje in bolj ko se Nastja vzpostavi kot neki zelo specifičen karakter, večje je – seveda – nasprotje med njo in preostalimi, preprostimi liki.

Bukla: Verjetno si marsikateri bralec obeta drugačen konec zgodbe, pa vendar, se mi zdi, je v resnici le odsev junakinjininega odraščanja, ki ob koncu poletja – tako kot narava – dozori in po svoji novi izkušnji postane mnogo modrejša ...

Paukovič: Konec je namerno nekoliko odprt. Morda je ob srečanju v zadnjem poglavju romana za hip prišla na površje Nastjina bolj človeška plat, ob vrnitvi v akademsko okolje pa se bo ponovno zatekla k predsodkom, lahko pa bo dejansko postala boljši človek. Včasih za transformacijo potrebujemo le eno pozitivno izkušnjo, spet drugič gre za proces, ki traja več let, včasih pa se sprememba ne glede na vse pač ne zgodi.

Bukla: Številni avtorji pravijo, da je potem, ko enkrat spustiš prvenec v svet, mnogo lažje ustvarjati. Je tudi pri tebi podobno? Že nastajajo zametki za kakšno prihodnjo knjigo?

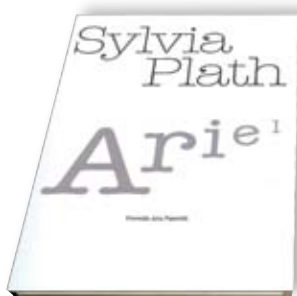
Paukovič: Meni se zdi nasprotno: če je prvenec dobro sprejet, je pred pisanjem prihodnje knjige večji tudi pritisk, če odzivi niso izrazito pozitivni, pa se verjetno pojavi strah. Sama sicer že imam nekaj osnutkov in idej za dve prihodnji deli, eno bo konceptualna zbirka kratkih zgodb, drugo pa ponovno roman, a ne bi rada pretirano hitela, saj iz mojih dosedanjih izkušenj pisanje samo zaradi tega, da pišeš, ne rodi nič dobrega ali kvalitetnega.

Ariel

Sylvia Plath

prevod: Ana Pepelnik

LUD Šerpa, zbirka Klasična Šerpa,
2016, m. v., 90 str., 16 €, JAK

Na prevod temeljne pesniške zbirke Sylvie Plath smo morali čakati zelo dolgo, saj je izšla že leta 1965, posthumno (avtorica je umrla leta 1963) pa jo je uredil njen mož Ted Hughes. To je zbirka, v kateri je dokončno razvila povsem samosvoj pesniški izraz, pa čeprav je v določeni meri sledila struji ameriških pesnikov (npr. Lowellu, Sextonovi), ki so se pesniško napajali predvsem iz lastne, pogosto boleče, življenjske izkušnje (tudi oba omenjena pesnika sta trpela za različnimi psihičnimi boleznimi). Poezija Sylvie Plath je nenehna hoja po tanki črti med življenjem in smrtjo, nenehno iskanje ravnovesja med konvencionalno vlogo ženske kot matere in žene ter že(l)jo po svobodi, samoti, ki jo zahteva pesniško ustvarjanje, in ne nazadnje iskanje vseh mogočih oprimkov, ki bi osmislili življenje. Doslej edino knjižno izdajo – izbor njene poezije – smo dobili v zbirki *Lirika* v prevodu Miha Avanza, ki je vanj uvrstil tudi vse najpomembnejše pesmi te zbirke (*Ariel*, *Očka*, *Lazarka*, *Tulpe*), za prevajalske sladokusce pa bo zanimiva tudi primerjava obeh, pogosto različnih, prevodov. > KRISTINA SLUGA

Molitve

Tomislav Marijan Bilosnić

prevod: Brane Senegačnik

Družina, zbirka Sozvezdja,
2017, m. v., 152 str., 24 €

Prvi slovenski prevod zadarskega literarnega in likovnega ustvarjalca nam v branje ponuja bržkone avtorjevo najbolj čislano pesniško zbirko, ki povsem eksplicitno vstopa v ob-

močje religiozne, celo bogoslužne literature. A v sodobni evropski poeziji, vsaj v tisti z resnimi umetniškimi intencami, že skoraj pozabljena praksa se zaradi tega ne otepa upesnjevanja posvetnih, tudi politično aktualnih tematik, pri čemer seveda ohranja svojo osnovno prizmo in psalmodično dikcijo. Poseben prostor pesnik nameni haikujem, ki v osnovnih parametrih preslikavajo japonsko tradicijo te pesniške oblike, čeprav je njihov fokus domiselno preusmerjen k himničnosti. > ALJAŽ KRIVEC

Tatar

Jernej Županič

LUD Literatura, zbirka Prišleki,

2016, m. v., 107 str., 19 €

Kako raznolika je poezija mladih pesnikov, daje vedeti Županičev (1982) prvenec, tako tematsko kot estetsko »klasičen«, vendar ravno zato tudi izrazito samosvoj. Gre za poezijo, ki ne črpa toliko iz izkušnje zunanje sedanjosti kot iz lastne preteklosti. Županič v nekaterih pesmih parafrazira tako popkulturne reference (*Rambo*), v čemer je zaslediti pesniško tradicijo Uroša Zupana, kot antične mite (*Penelopa 1* in *2*), v drugih ustvarja izrazito ekspresionistično vzdušje (*Premog*, *Delavec*), po mojem mnenju pa je pesniško najmočnejši v upesnjevanju že skoraj pravljicne preteklosti, kot jo izpričujejo zgodbe plemstva (*Dača*) ali neustrašnih Tatarov, barbarov, mongolskih kanov. > KRISTINA SLUGA

Simfonija v belem

Adriana Lisboa

prevod: Katja Zakrajšek

Modrijan, zbirka Bralec,

2017, m. v., 253 str., 18,90 €, JAK

Knjiga iz zbirke *Bralec* (107. po vrsti) prinaša roman ene vodilnih pisateljic sodobne brazilske književnosti, zanj pa je prejela nagrado Joseja Saramaga. Že naslov, povzet po Whistlerjevi sliki, nas usmerja k umetnosti, ki ima v romanu pomembno vlogo; tudi prek prežetosti z izrazito avtoričino poetično pisavo. Pisateljica zapisuje detaljne, izostrene, subtilne besede, ki zasekajo v nas, prek njih ves čas občutimo (fizično tesnobo, nemir ob branju ...), da se med njihovimi plastmi natekajo bolečina, nemoč glavnih protagonistov, izgubljeni/patološki odnosi, izgubljeno otroštvo, zlorabe ... V plasteh med besedami je tišina, je molk, ki skeli, kajti tistega, kar najbolj boli, nihče ne izreče – to je molk kroga, iz katerega ni mogoče izstopiti. Je umetnost edina, ki lahko posega v take kroge in jih prekinja? > SABINA BURKELJCA

Magnus

Sylvie Germain

prevod: Varja Balžalorsky Antić

Sanje, zbirka Sanje. Roman,

2017, m. v., 215 str., 16 €, JAK

Tenkočutna in ganljiva pripoved o drugi svetovni vojni, holokavstu, otročnem otroštvu, izgubljenih ljubeznih in nemoči ter večnem človeškem iskanju odgovora na vprašanje, kdo in

kaj v resnici smo. Avtorica je presunljivo natančno opisala tragično zgodbo Franza-Georga, moškega judovskega porekla, čigar edina vez z različnimi dogodki iz preteklosti, ki se jih v romanu fragmentarno spominja, je ves čas na videz nepomemben, a za junaka ključen, plišasti oguljeni medvedek Magnus. Včasih medvedek nosi družinsko skrivnost, včasih služi kot edino zanesljivo ogrodje zvestobe in bližine. Občasno monotonost romanov z vojno tematiko je avtorica močno presešla z doživetim opisovanjem notranjega sveta protagonista, grobo živost pa je pripovedi vdihnila s poetičnimi in dneviškimi zapisi. > DIANA VOLČJAK

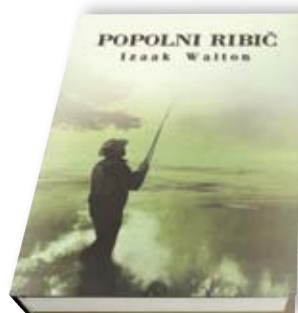
Popolni ribič

ali Odhiv razmišljujočega moža

Izaak Walton

prevod: Sandi Kosmač, Valerija Cedilnik

samozaložba, 2016, m. v., 178 str., 30 €

Ribolov je lahko strast in umetnost, ki je navdih za mnoge knjige in filme (*Starec in morje*, *Reka poje mi*, *Muharjenje v Jemnu* itd.). Eno od temeljnih del o ribolovu pa je napisal Izaak Walton že davnega leta 1653, ga nato kar petkrat dopolnil in vse od takrat ga nenehno prevajajo in ponatiskujejo. Gre za hvalnico umetnosti ribarjenja, katere osrednji del (ki ga pokriva slovenski prevod) je petdnevno druženje Ribiča in Lovca, ki ga Ribič vpeljuje v svojo umetnost. Pri tem avtor citira številne mislece in velikokrat poseže tudi po poeziji, ki skupaj s starinskim jezikom bralcu ponudi bogato literarno izkušnjo. Walton v knjigi ni izpostavil le lososov, postrvi in podobnih visoko čislanih rib, ampak je prostor namenil tudi ploščicem, krapom, mrenam idr. ter za vsako vrsto ponudil obširno znanje, ki ga je nemalokrat začinil tudi z izvrstnimi recepti. Obvezno branje za vsakega ljubitelja ribarjenja. > JURE PREGLAU

Opolzkosti v zasebnosti

Marco Missiroli

prevod: Janko Petrovec

Cankarjeva založba,

2016, t. v., 238 str., 27,96 €, JAK

Odraščanje je pogosto povezano z raziskovanjem spolnosti, pa tudi z novimi pogledi na družinsko intimo in tisto prvo človekovo zatočišče, ki se mu je treba na poti k samostojnosti prej ali slej odreči, včasih pa celo nepričakovano razpade. Italijanski najstnik, Libero Marsell, se s svobodomiselno mamo in dobrohotnim očetom sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja preseli iz Milana v Pariz, kjer v poltemi domače sobe ali stranišča pogosto teši svoje prebujajoče spolne energije in išče višji smisel svojega obstoja. Po obdobju avtoerotike svoje misli preusmeri na družinsko prijateljico, ki ga vpelje tudi v svet literature in umetnosti, v nadaljevanju pa sledimo intelektualnemu in čustvenemu zorenju mladega moškega na poti v odraslost. Šest etap intimne prvoosebne pripovedi se zaokroži z rojstvom, ki iz sina naredi očeta. Missiroli, italijanski kulturni novinar (rojen leta 1981) se je do zdaj podpisal pod štiri romane, pričujoča bralska poslastica pa je prvi prevod tega avtorja v slovenski jezik. > RENATE RUGELJ

Vseh ptic petje

Evie Wyld

prevod: Andrej Pleterski

KUD Sodobnost International,

zbirka Horizont,

2016, t. v., 236 str., 24,90 €, JAK

Britansko-avstralska avtorica Evie Wyld (1980) je tako bralce kot kritike navdušila že s prvencem *After the Fire, a Still Small Voice* (2009). Z drugim romanom *Vseh ptic petje* (2013) je ponovila uspeh, saj je zanj prejela številne mednarodne nagrade, med drugim tudi nagrado Evropske unije za književnost. Roman pripoveduje o mladi Jake Whyte, ki se je v iskanju mirnega življenja preselila na mali britanski otok. Tu ji na osamljeni kmetiji dela družbo le njena čreda ovac in neubogljivi borderski ovčar, ki ga Jake kliče kar Pes. A idilo skazijo nepojasneni napadi na ovce, ti mračni zločini pa niso edina Jakeina tegoba. Njen vsakdan namreč preganjajo duhovi preteklosti, ki jih je pustila skrite več tisoč kilometrov stran v rodni Avstraliji. Tragično in vznemirljivo zgodbo odvija avtoričin poetični smisel za jezik, ki ga je v prevodu mojstrsko ujel Andrej Pleterski. > VANJA JAZBEC

Da se ne izgubiš tu okrog

Patrick Modiano

prevod: Aleš Berger

Mladinska knjiga, zbirka Roman,

2017, t. v., 136 str., 19,95 €

Patrick Modiano

Francoskemu nobelovcu (1945) so v zadnjem času v slovenščini izšli kar trije krajši romani, *V kavarni izgubljene mladine*, *Dora Bruder* in *Nočna nezgoda*. Slednjega je prevedel letošnji dobitnik Prešernove nagrade Aleš Berger. Zdej je v njegovem prevodu izšel tudi najnovejši Modianov roman *Da se ne izgubiš tu okrog* iz leta 2014. Tudi

Pokrpajmo žive

Maylis de Kerangal

prevod: Ana Barič Moder

Sanje, 2017, m. v., 183 str., 16 €, JAK

Maylis de Kerangala (1967) je francoska pisateljica, ki ima za seboj že devet romanov, prvi pa je ji izšel na prelomu v tretje tisočletje. *Pokrpajmo žive* je njeno večkrat nagrajeno predzadnje delo iz leta 2013, s katerim se je prebila tudi širše, poleg tega pa je roman leta 2016 doživel tudi odmevno filmsko priredbo. Silovito pisan z adrenalinskim ritmom je *Pokrpajmo žive* roman o času, smrti, življenju in upanju. Utripati začne s tragedijo, ki jo doživi Simon Libres, mladi surfer, ki po športni akciji s prijateljema doživi prometno nesrečo, iz katere ga nihče več ne more oživiti, zato vznikne vprašanje, ali bi njegovo srce morda lahko služilo komu drugemu. Vname se bitka s časom, saj ga morajo po eni strani ohraniti živega dovolj časa, po drugi strani pa morajo odločitev o darovanju utripajočega organa njihovega sina sprejeti njegovi starši, ki se morajo hkrati soočiti tudi z njegovo smrtjo. Roman, ki ga preberemo s povišanim srčnim utripom. > SAMO RUGELJ

Bog pomagaj otroku

Toni Morrison

prevod: Jože Stabej

Cankarjeva založba,

2016, t. v., 200 str., 22,95 €, JAK

Čislana nobelovka je svoj enajsti roman postavila v sodobni čas, v njem pa kot vedno v svojih delih glasno protestira proti rasizmu ter zlorabljanju žensk in otrok. Bride je mlada (kot noč črna) lepotica, ki se bliskovito dviguje po lestvici uspešnosti v svetu kozmetične industrije, v zasebnem življenju pa, kolikor ga sploh ima, se bori s travmami iz otroštva. Zaradi svoje temne teme polti je bila v času odraščanja pogosto izločena iz družbe vrstnikov, prave ljubezni pa ni dobila niti od staršev, ki sta jo vsak na svoj način zavračala. Ko jo nepričakovano zapusti skrivnostni ljubimec, se težko prigarana, a zelo krhka slika njenega na videz popolnega življenja povsem zruši. Niz čudnih dogodkov jo napelje k iskanju pobeglega ljubimca, na tem potovanju pa se začne tudi njena transformacija, tako duhovna kot telesna. Elementi magičnega realizma dajejo temu kratkemu a tekoče berljivemu romanu še nove dimenzije in aludirajo na sodobno tegobo »obsedenega izumljanja samega sebe«. > RENATE RUGELJ

v njem se Modiano kaže kot intenziven pripovedovalec zgodbe, ki nam jo začne z relativno preprostega izhodišča. Glavni junak, samotarski pisatelj Jean Daragan, namreč izgubi svojo beležko z naslovi, to pa najde in mu jo vrne skrivnosten pariški par. Ob tem ga opozorita na neko ime v beležki in ga vprašata, od kod pozna tega človeka. Sprva se Daragan tega ne more spomniti, čeprav je to ime celo uporabil tudi v enem od svojih romanov. Vendar pa mu vse skupaj ne da miru, zato odide na raziskovanje po nejasnih poglavjih svoje preteklosti, kjer se znajde tako sredi nerazrešenega zločina kot tudi soočenja z lastno zatajevano travmo. Virtuozna literarna sestavljanika. > SAMO RUGELJ

Kompas

Mathias Enard

prevod: Suzana Koncut

Mladinska knjiga, zbirka Roman,

2017, t. v., 483 str., 32,96 €

Mathias Enard

Na letošnjem literarnem festivalu Fabula je bil med osrednjimi gosti tudi priznani francoski pisatelj Mathias Enard (1972), ki ga v slovenščini že poznamo po zgodovinskoumetnostnem romanu *Pripoveduj jim o bitkah, kraljih in slonih*. Zdaj sta izšla

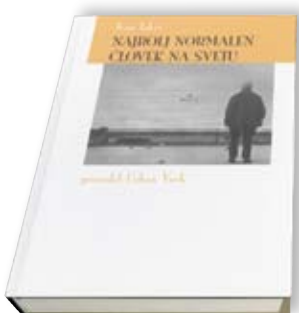
še njegov kratki roman *Alkohol in nostalgija*, zmodeliran po radijski igri, ter *Kompas*, remek delo, za katero je Enard leta 2015 prejel gouncourta, najvišje francosko literarno priznanje. *Kompas* je izjemen literarni labirint in zahteva intenzivno branje, saj gre za pravo literarno poslastico, ki jo poganja veselje do umetnosti, še posebej glasbe, načitanost in talentiranost avtorja ter kozmopolitski pridih njegovega mnogoletnega bivanja v mnogih bližnjevzhodnih metropolah, med katerim se je študijsko poglobljal v zgodovino in preučeval neizbrisljive vplive Vzhoda na Zahod (in seveda obratno). Z dolgimi in natančno izpisanimi pripovednimi zamahi nam Enard zapoje hvalnico Vzhodu preko zgodbe avstrijskega muzikologa Franza Ritterja, ki obuja spomine na svojo izbranko, orientalistko Sarah, s katero je bival na mnogih krajih ter se z njo pogovarjal o (pozabljenih) umetniških delih in zgodovini. Nepozabno knjižno potovanje po prostoru in času. > **SAMO RUGELJ**

Najbolj normalen človek na svetu

Ivan Tokin; prevod: Urban Volk

Litera, zbirka Babilon,

2017, t. v., 150 str., 23 €, JAK

Ivan Tokin

Tokin (1971) je s svojim kratkim romanom *Najbolj normalen človek na svetu* po izidu v Srbiji leta 2014 izzval pravo euforijo, saj je bila knjiga do zdaj ponatisnjena že več kot desetkrat. Roman je pisan dvotirno. Vsako izmed 49 poglavij vpelje opis fotografije, njihovi dodatki z oznako a) pa prinašajo sklenjeno zgodbo.

Na prvem, fotografskem nivoju je to melanholično polavtobiografski roman, saj se avtor z opisovanjem fotografij potaplja v junakovo oziroma svojo preteklost izgubljenega otroštva. Dodatna poglavja pravzaprav prinašajo osrednjo zgodbo. Njen pripovedovalec je samec srednjih let, ki se je bolj ali manj izključil iz družbe, o sebi pa ve samo nekaj reči: 1. ima psa, 2. zna skuhati odlični pasulj, 3. v tretjem nadstropju ima prijateljico, 4. je še kar čeden, 5. rad bi imel žensko, s katero bi lahko jedel pasulj in ki bi jo oboževal, in 6. osamljen je. Njegovo bolj ali manj meniško življenje se pospeši, ko mu nekega dne na vrat potrkajo tri uradne osebe in ga odpeljejo s seboj zaradi nejasne kriminalne zadeve iz preteklosti, potem pa ga le izpustijo, kar ga znova spodbudi v razmislek o lastnem življenju in spet malo spravi v pogon – morda zanj vseeno obstaja še kaj več od samotnega življenja s psom v prevelikem beograjskem stanovanju! > **RENATE RUGELJ**

25. maj 2017 – izid nove BIOGRAFIJE JOSIPA BROZA - TITA

Tako tisti, ki ga ljubijo in hvalijo, kot tisti, ki ga sovražijo, tako tisti, ki mu pripisujejo marsikatero zaslugo, kot tisti, ki ga marsičesa obtožujejo, sprejemajo dejstvo, da je bil velika osebnost svojega časa in da ni zaznamoval le zgodovine nekdanjega jugoslovenskega prostora, temveč tudi svetovno. Poleg tega mu ne moremo oporekati nečesa, kar se sicer precej redkeje omenja – bil je pogumen človek.

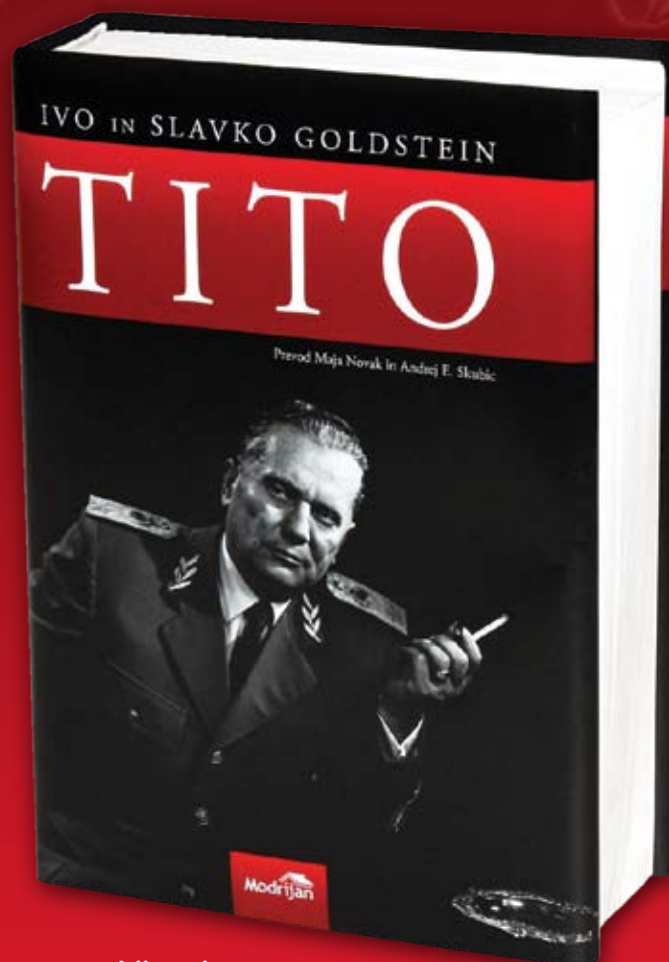
Iz predgovora

PREDNAROČILO

Cena po izidu: 59,50 €

Prednaročniška cena: 48,00 €

Prednaročniška cena velja do 17. maja 2017

Evald Flisar (1945) je najbrž najbolj prevajan slovenski pisatelj in dramatik, pri čemer to število nezadržno raste še naprej, njegove romane in drame pa prevajajo tudi v take jezike, kot je etiopska amharščina, za katero ni slišal niti avtor, čeprav je že večkrat prepotoval ves svet. Ob njegovem novem, pretežno dialoškem romanu Dekleta, ki se jih spomnim smo z njim opravili krajši pogovor o njegovem delu in tem, kako so se »zgodili« vsi ti prevodi.

»Več imaš prevodov, več je možnosti, da boš imel še več prevodov!«

Dekleta, ki se jih spomnim

Evald Flisar

KUD Sodobnost International,
2016, m. v., 296 str., 14,90 €

Bukla: Kakšno je trenutno število prevodov vaših knjig? Kateri vaš roman je preveden v največ jezikov oziroma je izšel v največ državah?

Flisar: Če prištejem tekste, ki jih še prevajajo in bodo izšli do konca leta (ali bodo uprizorjeni na tujih odrih), je trenutno število prevodov 165 v 40 jezikih. Toliko jih imam zabeleženih. Res pa je, da pišem že 50 let in sem začel podatke zbirati šele pred dobrim desetletjem, ko so postali uporabna referenca za pridobitev štipendij iz knjižničnega nadomestila. Na marsikakšen revialni prevod v preteklosti sem preprosto pozabil. Veliko sem potoval in se selil in vse tja do petdesetega leta prevodom nisem posvečal posebne pozornosti. Med prevodi je veliko gledaliških dram, samo v angleščino, recimo, je prevedenih vseh petnajst mojih dram, medtem ko je zadnja, Grumova nagrajenka, *Komedija o koncu sveta*, prevedena v enajst jezikov. V nemščino je bilo prevedenih in uprizorjenih deset mojih dram. In tako naprej. Zato ne bi mogel govoriti samo o romanih ali predvsem o romanih. Razločevati je treba tudi med jeziki in državami. Angleški prevod, recimo, lahko izide v šestih državah v istem jeziku, medtem ko imam v Indiji, eni državi, prevode v petih jezikih. Če govoriva o jezikih, ne o državah, in če govoriva o romanih, se zadnje čase najbolj prevajajo *Velika žival samote* (v največ primerih z ameriškim naslovom *My Father's Dreams*; izvirni naslov je bil uporabljen samo v češčini in srbsščini), *Opazovalec* (tudi z ameriškim naslovom *If I Only Had Time*; izvirni naslov je bil uporabljen samo v poljščini, romunščini in bolgarščini) in *Na zlati obali* (odkar ga je Irish Times uvrstil med 13 najboljših romanov o Afriki, ki so jih napisali Evropejci, v eminentni družbi imen, kot so Joseph Conrad, Graham Greene, Isak Dinesen, Bruce Chatwin ipd.) Za *Čarovnikovega vajenca* pa je zanimanje opazno uplahnilo. Knjiga je stara 30 let in današnjega bralca očitno ne nagovarja več enako, kot je to počela še pred desetimi leti.

Bukla: Kako pisatelj in dramatik pride do takega prevodnega opusa? Občutek imam, da so se prevodi začeli kopičiti v zadnjih petih letih. Je to res?

Flisar: Proces deluje eksponentno: več imaš prevodov, več je možnosti, da boš imel še več prevodov. Založniki nenehno pregledujejo, kaj izdajajo drugi založniki. Nekateri imajo skavte, ki zanje iščejo zanimive tekste. Če roman naleti na dober kritični odziv, predvsem v Angliji, se bo za izdajo odločil še kak založnik in za njim drugi, tretji, četrti. Veliko založnikov se po izdaji prvega prevoda odloči izdati še kak moj roman. Podobno je pri dramah: če je uprizoritev uspešna, bo gledališče hotelo uprizoriti še kakšno mojo dramo. V igri je veliko različnih dejavnikov, od katalogov, ki so na voljo na sejmih, do pohvalnih kritik, ključnih srečanj, angažmaja dobrega agenta, priporočil založnikov drugim založnikom itd. Veliko pomaga tudi štipendija, ki jo prevajalci lahko dobijo od Javne agencije za knjigo RS, v manjši meri pa tudi finančna podpora Trubarjevega sklada, čeprav je skromna. Založnike najdejo tudi prevajalci. In ne nazadnje imajo precej zaslug tudi sodelavke na Sodobnosti, ki že lep čas prodajajo slovenske avtorje na tuje trge. V največ primerih vem, kako je prišlo do zanimanja in ponudbe, še zdaj pa mi ni jasno, kako in kje so za *Opazovalca* slišali Etiopijci. Njihova ponudba, da ga izdajo v amharščini, mi je razkrila hudo pomanjkljivo stopnjo moje

razgledanosti: prvič sem slišal za enega najstarejših jezikov, ki ga govori 70 milijonov ljudi. Povečano zanimanje za moje drame pa povezujem z dejstvom, da je Google Books »ukradel« in na spletu objavil sedem dram, ki so z naslovom *Collected Plays, Vol. 1* izšle v New Yorku. Tako so naenkrat moje drame lahko brali umetniški vodje gledališč po vsem svetu. Vem, da kar nekaj tisoč avtorjev toži Google Books za podobne kraje. Jaz nisem med njimi. Še najraje bi jim poslal šopek rož.

Bukla: Malo za šalo, malo zares: imate vse prevode vaših knjig? Po kakšni logiki jih imate zložene?

Flisar: Nimam vseh, in tudi če jih imam, bi jih težko našel v množici knjig v hiši, ki so na policah zložene po velikosti. Res imam novejše prevode na treh policah blizu računalnika v delovni sobi, vendar se mi pogosto zgodi, da sežem po kakšni v arabščini ali bengalščini, pa zaradi nerazumljive pisave ne vem, kaj držim v roki. Kar zadeva več kot 10.000 knjig v naši hiši, prevladuje obžalovanja vreden nered. Zgodi se, in ne redko, da kakšno knjigo, ki jo iščem, brez težav najde moj 10-letni sin, ki ima ostrejši vid kot njegov oče. Kar zadeva dramske uprizoritve (vse drame niso izšle tudi v knjigah), pa imam nekaj plakatov razobešenih v garaži, DVD-posnetki (tisti, ki so mi jih gledališča poslala) pa so pomešani v treh predalih z množico sinčkovih preteklih favoritov, vse od Backa Jona do Pujse Pepe ter Asterixa in Obelixa. Zapriseženi redoljub, kar sem bil vse življenje, je očitno nehal dosegati standarde, ki jih še vedno pričakuje od drugih. Najbolj nenavadno je, da me to veseli.

Bukla: Miha Kovač je nedavno s svoji raziskavi o evropskih avtorjih, ki jim uspe prehajati prek lastnih meja, poudaril, da to večinoma uspeva tistim, ki imajo vgrajen anglosaški milje, so nekaj časa živeli v tujini itn., kar se odraža tudi v njihovem pisanju. Kako pomembno se to zdi vam glede na to, da ste dolgo časa preživeli in delali v Londonu in drugod, da ste prepotovali ves svet itn.?

Flisar: Zagotovo bi tako vsebina kot forma mojih romanov in dram bila drugačna, če bi ostal doma in se tukaj zaposlil kot urednik ali novinar ali nemara celo profesor književnosti. O tem, da je anglosaško pojmovanje literature, njene vloge in strukturnih možnosti vgrajeno v moj način razmišljanja in pisanja, ni nobenega dvoma. Navsezadnje sem v Londonu študiral in še do nedavnega sem znal na pamet vsaj pol Shakespearjevih dram. Koliko to pomaga pri prodoru mojih pisarij v tuje jezike, pa ne vem. Res je bilo za moje drame že večkrat rečeno, da so bolj »angleške« kot »slovenske«, vendar se mi zdi bolj odločilno, da so tematsko »univerzalne«. Ne morem zanikati, da me je življenje (potovanje, pa izobraževanje in delo v pretežno anglosaških okoljih) zaznamovalo in spremenilo. Vsakdo ima svojo usodo in moja je pač takšna: posledica naključij in odločitev.

Bukla: Zadnja vaša romana, *Besede nad oblaki* in *Dekleta, ki se jih spomnim*, sta izjemno bogata z dialogi, lahko bi ju celo imeli za dramska romana.

Flisar: Literarni strokovnjaki bi rekli, da gre za dialoška romana (dialogue novels). Ampak v tem ni nič novega ali nenavadnega. Takih del je v literarni zgodovini kar nekaj (res pa ne v slovenski literarni zgodovini). Spomni mo se avtorjev, kot so Hemingway (predvsem njegovih kratkih zgodb, ki so pisane pretežno ali kar izključno v dialogih) ali John Steinbeck ali Nathalie Sarraute, ali Virginia Woolf ali Evelyn Waugh ali Frederic Raphael ali David Foster Wallace ali ne nazadnje Denis Diderot, ki je napisal doslej morda najpopolnejši roman v dialogih (*Fatalist Jacques in njegov gospodar*), in to v 18. stoletju! Tradicionalni romani so uravnotežena mešanica dialogov, deskripcije, ekspozicije in psihološkega uvida. Ampak enak učinek, če ne celo močnejšega, je mogoče doseči tudi z uporabo pretežno dialogov in z deskripcijo samo do mere, ki je nujna za razumevanje lokacije in avtorefsijske likov.

Foto: Borut Krajnc

Ewald Flisar

Nič bralcu ne približa literarnega lika bolj kot besede, ki jih izgovori v odnosu z drugimi liki (saj z besedami označi sebe in svoj značaj ostreje, kot bi ga lahko še tako natančna avtorjeva deskripcija). Hkrati pa dialogi lahko poganjajo zgodbo, jo zapletajo in razpletajo tako, da tisto, kar je zares pomembno, »prava zgodba«, ostaja med vrsticami, v ozadju izrečenega.

Bukla: V romanu *Dekleta, ki se jih spomnim ste se odločili za specifično petdelno strukturo, v teh delih pa preigravate različna razmerja njegovih protagonistov v različnih življenjskih obdobjih in okoliščinah. Katera je po vašem mnenju osnovna ideja tega romana?*

Flisar: Recimo, da sem hotel skozi osebno zgodbo mlade ženske prikazati podobo časa, v katerem živimo, zaton civilizacije, razkroj družbe in medosebnih odnosov, pa tudi do kolikšne mere je »zgodba« našega življenja odvisna od ljudi, s katerimi se zapletemo v odnose, takšne ali drugačne, pa od njihovega značaja in vpliva na naše odločitve. Drugače rečeno, življenjsko pot nam do večje mere, kot se tega zavedamo, določajo drugi, ki soustvarjajo to, čemur radi rečemo usoda. To bi bil eden od možnih odgovorov. Ne nujno zanesljiv, saj je branje tudi interpretacija teksta in vsak bralec bo v njem našel nekaj svojega.

Bukla: Avtorica spremne besede Tina Kozin, ki podrobno pozna vaš opus, je *Dekleta, ki se jih spomnim* označila za enega najtemnejših romanov. Bi se strinjali s tem?

Flisar: Bi. »Prišla je noč svetá,« pravi eden od likov v zaključnem delu zgodbe.

Bukla: Kakšna je nasploh vaša vizija družbe v prihodnosti? Gledate nanjo optimistično ali ne?

Flisar: Bojim se, da pospešeno jadramo v pogubo. Če bi se vse bolj strupeni kapitalizem bil sposoben samoukiniti, bi nam ostalo vsaj nekaj upanja. Žal se to ne bo zgodilo. Ker se ne more.

Bukla: Lahko poveste še kaj o svojih prihodnjih projektih?

Flisar: Oh, nekaj potovanja, nekaj pisanja. Čeprav se, razočaran nad svetom, vse bolj umikam vase, se tu in tam še odzovem na kakšno od vabil. Maja me čaka osemdnevna promocijska turneja na Poljskem, kjer mi izideta dva romana. Junija prireja univerza Humboldt v Berlinu desetdnevni seminar o moji dramatik, skupaj z uprizoritvijo dveh dram; tam ne smem manjkati. Potem me čaka literarni festival na Šri Lanki. Tja bom šel predvsem zato, ker na Šri Lanki še nisem bil in ker mi bosta delala družbo soproga in sinček. Podobno bova s sinčkom delala družbo njegovi mami, ko bo v začetku maja šla v Madrid predstavljat španski prevod svoje *Groznilce v Hudi hosti*. Drugače pa me nastopi, takšni in drugačni, vse bolj dolgočasijo. Center sveta vse bolj postaja moja hiša, v kateri mi dela družbo dvoje mojih najdražjih bitij. Modrost, ki pride z leti?

Bukla: Morda je res tako. Hvala za pogovor in veliko ustvarjalne sreče v prihodnosti!

Cesta sestradanih

Ben Okri

prevod: Urban Belina

Kulturno-umetniško društvo Police Dubove,

zbirka Eho,

2016, m. v., 551 str., 26,90 €

Ben Okri

Okri (1959) je nigerijski pisatelj, ki ga uvrščajo med postmoderne in postkolonialne avtorje, njegovo literaturo pa s svojo razkošnostjo primerjajo s tisto, ki jo piše Salman Rushdie. Do zdaj je napisal približno dvajset knjig, od poezije do esejev, ključni del njegovega opusa pa seveda predstavlja deset romanov, s katerimi ga uvrščajo med

najboljše afriške literate. Večino svojega časa je preživel v Veliki Britaniji, kjer se je tudi izobraževal, mednarodno pa se je prebil s svojim tretjim romanom *Cesta sestradanih* iz leta 1991, za katerega je takrat kot najmlajši prejel tudi bookerjevo nagrado (kasneje je napisal še romana *Songs of Enchantment* in *Infinite Riches*, ki z njim tvorita trilogijo z istim glavnim junakom). *Cesta sestradanih* je v vseh pogledih presenetljiv roman, napolnjen z izjemno fantazijo, nekakšnim afriškim magičnim realizmom (zato ga nekateri primerjajo tudi z Marquezom), afriškimi miti, ponovnimi življenji in obrednim načinom razmišljanja, v njem pa spremljamo Azara, dečka duha z mnogimi nadnaravnimi sposobnostmi, kot je, denimo, napovedovanje prihodnosti, ki se je zataknil nekje vmes med življenjem duhov in pravim resničnim življenjem ter biva v nekem, najverjetneje nigerijskem mestu. Zato ga ves čas preganjajo duhovi, ki želijo, da zapusti to običajno življenje, vendar Azaro tega noče narediti in skupaj z očetom, lokalnim težakom in amaterskim boksarjem, in materjo, prodajalko drobnarij, raje prisostvuje običajnemu človeškemu življenju, v katerem buhti afriška realnost, od politične brutalnosti do življenja na robu izstradanosti. Veličasten, a surov afriški kalejdoskop! > SAMO RUGELJ

... veličasten,
a surov afriški
kalejdoskop ...

Byronov služabnik

Franco Buffoni

prevod: Gašper Malej

Škuc, zbirka Lambda,

2016, m. v., 163 str., 20 €, JAK

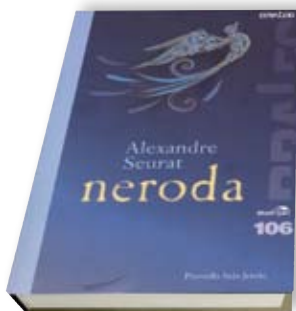

»Čas bi že bil, da se iztrezni / srce, ki brez odmeva snubi; / a naj si zanj ni več ljubezni, / naj vendar ljubi,« je ena zadnjih – vsaj javno zabeleženih – pesmi, ki jo je Byron napisal na svoj 36. rojstni dan in v letu smrti. Romantično svetobolje v knjigi razkriva Byrona kot uživalca v mnogih ljubezenskih razmerjih. Z ženskami, travestiti, fanti. Demistificiranje zgodovine pesnika poteka v prvoosebni pripovedi njegovega služabnika Fletcherja, pesmi in ustvarjanje so le nekakšen stranski derivat pestrega in kratkega življenja. Romantično zanosno in občudujoče pribočnik in partner opisuje pesnika, ljubimca, potovalca in njegove sodobnike. Druži jih nenehno ljubezensko kopnenje, odprta – in seveda javno skrita – seksualnost. Ali kot je zapisano: »Strasti, ki se na ravni telesne ljubezni niso mogle izpolniti v celoti, so se iz čustvenih razmerji spremenile v kulturne in politične zgodbe, v sobivanje s skupnimi ideali.« Za njimi se skrivajo nasilje in molk mnogih udeležencev Byronovega časa donjuanstva, romantičnega heroizma in individualizma. > JEDRT JEŽ FURLAN

Neroda

Alexandre Seurat; prevod: Saša Jerele Modrijan, 2017, m. v., 117 str., 14,90 €

Preko intimnih izpovedi se bralcu odstira skrivnostno življenje trpinčene deklice Diane. Pričevanja različnih oseb kot sodni dosje pripovedujejo o tragičnem spletu okoliščin, ki so pripeljale do pretresljivega konca, ki ga slutimo že vse od začetka. Prvenec francoskega pisatelja je, kljub naslonu na pričevanja iz medijsko razvpitega procesa, sicer avtonomno literarno delo, ki opozarja na nemoč družbe pri razkrivanju specifičnih zlorab in pomanjkljivosti v delovanju državnih institucij. Avtorjev hladen, realistični pristop učinkuje kot britev, ne moralizira in ne objokuje, temveč prepušča bralcu, da do teh občutkov pride sam, kar naredi bralsko izkušnjo še toliko bolj močno in bolečo. > **PIA MARINCELJ**

Drvo možnosti in druge zgodbe

Bernard Werber
prevod: Tanja Ahlin
LUD Literatura, zbirka Stopinje,
2016, m. v., 198 str., 25 €, JAK

Werber (1961) je francoski pisatelj znanstvenofantastičnih romanov, ki je s svojo trilogijo o mravljah med drugim navdihnil tudi celovečerni risanki *Mravljinec Z* in *Življenje žuželk*, napisal pa je tudi dve knjigi kratkih zgodb. Prva, *Drvo možnosti*, je izšla leta 2002. Bolj kot v jezikovnem smislu Werber briljira s svojimi idejami, kar jasno pokažeta že prva in pa zadnja zgodba v knjigi. Zgodba *Naučimo se jih imeti radi* je neke vrste satirični strokovni članek o tem, kako živijo divji ljudje, torej ne tisti udomačeni, ki jih imajo za hišne ljubljence bitja, ki si o ljudeh izmenjujejo prav poučne prirodoslovne informacije (kako se razmnožujejo, kje prebivajo itn.), *Šola za mlade bogove* pa je poročilo o tem, kako poteka šolanje bogov in v katerem razredu pride na vrsto izdelovanje živali z zavestjo, med katerimi so tudi podgane in ljudje. Zbirka zgodb z virtuoznimi domislicami! > **SAMO RUGELJ**

Novi prevodi svetovnih klasik

Dobili smo nekaj novih prevodov svetovnih klasik vrhunskih sodobnih prevajalcev. Suzana Koncut je že pred leti prejela Sovretovo nagrado za prevod Flaubertove *Gospe Bovary*, sedaj pa izšel novi prevod Stendhalovega najbolj znanega romana *Rdeče in črno*, v katerem je avtor predstavil sanjavega in povzpetniškega Juliena Sorela, enega najbolj vznemirljivih likov v evropski književnosti. Z njim v osrčju je izrisal francosko družbo v apatičnem času v letih po bitki pri Waterlooju. Roman je izvirno izšel leta 1830, v slovenščino pa je bil prvič preveden leta 1932 (Franc Sturm).

Tudi Borut Krašovec, ki je Sovretovo nagrado dobil za prevod romana Viktorja Pelevina *Sveta igra volkodlaka*, pred časom pa je ponovno prevedel tudi *Brate Karamazove* Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega, je sedaj na novo poslovenil še *Ponižane in razžaljene*. Ti so v knjižni obliki prvič izšli leta 1861, potem ko se je pisatelj po desetletnih težkih preizkušnjah vrnil v Sankt Petersburg. Roman je zastavil avtobiografsko, z likom pisatelja Vanje kot pripovedovalcem in precej odkrito aluzijo nase kot pisca svojega prvenca *Bedni ljudje*. Prvič je prevod tega romana izšel že leta 1907 (takrat ga je poslovenil Vladimir Levstik).

Tudi Urša Zabukovec se je do sedaj z Dostojevskim že nekajkrat srečala, saj je prevedla tako eno knjigo njegovega *Dnevnik pisatelja* kot krajše besedilo *Nespodobna anekdota*. Sedaj pa je na novo prevedla še njegovo zrelo delo *Zapiski iz podtalja* iz leta 1864 (prvič ga je prevedel Janko Moder leta 1995), v njem pa se Dostojevski po vrnitvi iz Sibirije kaže kot družbeno angažiran avtor, saj se poimenuje za podtalnega človeka, obenem pa se loti kritike zahodnjaške filozofije. Vabljeni k branju in vzporejanju! > **SAMO RUGELJ**

Rdeče in črno
Stendhal
prevod: Suzana Koncut
Mladinska knjiga,
2016, t. v., 551 str., 34,96 €

Ponižani in razžaljeni
F. M. Dostoevski
prevod: Borut Krašovec
Mladinska knjiga,
2017, t. v., 525 str., 34,96 €

Zapiski iz podtalja
F. M. Dostoevski
prevod: Urša Zabukovec
Beletrina,
2017, t. v., 197 str., 24 €, JAK

Zgodbe iz Slovaške

izbor in prevod: Andrej Pleterški
KUD Sodobnost International,
2016, t. v., 279 str., 24,90 €, JAK

Antologija petindvajsetih kratkih zgodb avtorjev treh generacij zaobjema razvoj slovaške kratke proze in glede na ugled in zastopanost, ki ju ta uživa v matičnem okolju, tudi izbor največjih slovaških pisateljev in pisateljic zadnje četrtine stoletja. Zgodbe v kronološkem zaporedju subtilno orišejo družbenopolitične preobrate po koncu komunistične vladavine, prav v obdobju, v katerem je kratka proza na Slovaškem dosegla svoj literarnozgodovinski vrh. Začetne zgodbe prežema dvom o ideološki razlagi sveta in na drugi strani skrb za posttotalitarni razpad vrednot. Notranja svoboda malega človeka prepričuje obstoj posameznika v totalitarni družbi in njegovo moralno odgovornost za stanje družbe, na drugi strani pa se preliva v intimno okolje individualnih eksistencialističnih vprašanj. > **PIA MARINCELJ**

Moč teme

Isaac Bashevis Singer
prevod: Jana Unuk
Mladinska knjiga, zbirka Kondor,
2017, t. v., 407 str., 32,96 €, JAK

Leta 2011 je v slovenščini izšla Singerjeva avtobiografija z naslovom *Ljubezben in izgnanstvo*, drugače pa tega nobelovca (1904–1991) pri nas že poznamo po romanih *Mešuge*, *Rodovina Muškat*, *Suženj* in pa *Sovražnice, zgodbe o ljubezni*, leta 1998 pa je izšla tudi knjiga njegovih kratkih zgodb *Moč svetlobe*. Sedaj smo v izboru in prevodu Jane Unuk dobili še knjigo zgodb s kontrastnim naslovom *Moč teme*, v njej pa nas Singer s svojim natančnim, z mnogimi odtenki in detajli izpisanim stilom, popelje v izgubljeni svet poljskih Judov, ki se razpenja od »tradicionalnega okolja ortodoksnih rabinov do hasidov (sam ga je zapustil že v tridesetih letih, ko se je odselil v Ameriko), od podeželskih skupnosti do višjih mestnih slojev, od moderne urbane mladine, ki je zavrgla vero očetov, do sionistov in socialistov in od emancipiranih žensk do intelektualcev in umetnikov«. > **SAMO RUGELJ**

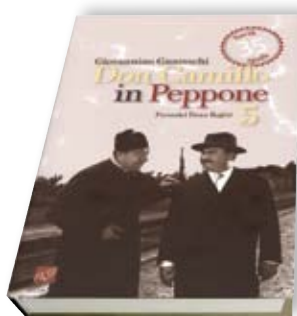
Don Camillo in Peppone 5

Giovannino Guareschi

prevod: Dean Rajčič

Celjska Mohorjeva družba,

2017, m. v., 356 str., 20 €, JAK

Ljubitelji dveh zabavnih likov, duhovitega in pretkanega duhovnika Don Camilla in njegove večne karakterne protiuteži, ne prav bistrega levičarja Peppone, bodo znova prišli na svoj račun. Pred nami je petintrideset svežih zgodb, v katerih so Don Camillo, Peppone in drugi spremljevalni liki ujeti v številne situacije iz življenja preprostega italijanskega človeka v času po drugi svetovni vojni. Zgodbe, pogosto prežete s humorjem in prepletene s tipičnim italijanskim šarmom, prikazujejo življenje z vseh njegovih različnih plati. Guareschi tako kot v svojih prejšnjih delih tudi v tej knjigi prek zgodb postavi ogledalo družbi pa tudi posamezniku in vsem njegovim značilnostim. Da, tudi tistim neprijetnim, včasih prav gnjilim, na katere avtor nenehno opozarja – tudi v obliki iskrivih nauk na koncu posameznih zgodb. S svojo večno aktualnostjo in tudi humorno obarvanostjo bodo zagotovo očarale (tudi) sodobnega bralca. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Polna glava radosti

Ognjen Spahić

prevod: Dijana Matković, Urban Vovk

Goga, 2017, t. v., 311 str., 24,90 €, JAK

Črnogorski pisatelj, čigar roman *Hanse-novi otroci* je pri nas izšel leta 2011, se v sodobnem prevodu Dijane Matković in Urbana Vovka vrača z zbirko kratke proze *Polna glava radosti*. Spahić se ponovno izkaže za slogovnega mojstra, saj v zgoščenih pripovedih predstavi paleto situacij, zgodb in usod, v katerih so literarni elementi odmerjeni sila natančno. Vse stoji na pravem mestu, brez odvečnosti, dramska ironija je namenjena samo poganjanju zgodbe, sicer pa se humor umika tehtnosti in finomehaničnemu odstranjevanju plasti odvečnih obličev, ki so jih čez rane nalepile aktualne političnoekonomske doktrine – vse do boleče nerazrešenosti, ki je sodobnemu človeku za petami na vsakem koraku. Pisava je odprta in zaprta hkrati, kljub neznanam ostaja zanimiva, današnja je in arhetipska na mestih, kjer ji to služi. Vpetost posameznic in posameznikov v svet družin je neizbežna, najsi gre za dolgotrajno pomoč na smrt bolni ženi (*Oznanjevalec*) ali za otrokovo prvo srečanje s smrtjo (*Vse to*). Avtor je v konstrukciji zgodb inovativen, nepatetičen, ponekod carverjanski (*Zemljevid sveta*), na nepredvidljiv način pa tematizira tudi ustvarjanje zgodb in pisanje (naslovna). V regiji lahko *Polno glavo radosti* postavimo ob bok romanu *Črna mati zemla* Kristijana Novaka. > **ŽIGA VALETIČ**

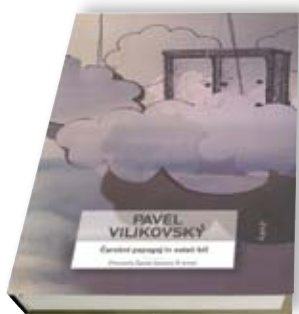
Čarobni papagaj in ostali kič

Pavel Vilikovský

prevod: Špela Sevšek Šramel

LUD Literatura, zbirka Stopinje,

2016, m. v., 134 str., 20 €, JAK

Vilikovský (1941), eden od osrednjih avtorjev kratke proze zadnjega četrta stoletja na Slovaškem, ki tam velja za prvorazreden literarni žanr, nam tej v zbirki iz leta 2004 postreže z zgodbami več različnih tipov. V treh od njih je glavni junak pisatelj Kucansky, ki se na svoj prostodušni način še v času socializma spopada z vsakdanjimi (kulturnimi) pripetljaji, denimo s hudo in po njegovem neupravičeno kritiko njegove knjige ali pa s potovanjem na konferenco v Novi Sad, kamor, tako predvideva, noče oditi noben drug literat. Obenem pa so v knjigi prisotne tudi veliko bolj kompleksno in eksistencialno zastavljene zgodbe, denimo *Gospodar spominov*, v kateri brata po materini smrti pospravljata družinsko stanovanje, mlajši brat pa prek očetove korespondence in fotografij vstopa v svet očeta, ki ga je izgubil že v ranem otroštvu. Mojster kratkoproznega žanra. > **SAMO RUGELJ**

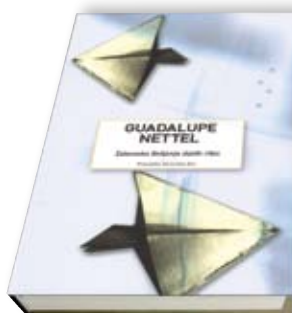
Zakonsko življenje zlatih ribic

Guadalupe Nettel

prevod: Veronika Rot

LUD Literatura, zbirka Stopinje,

2016, m. v., 109 str., 18 €, JAK

Mehiško pisateljico Guadalupe Nettel (1973) v slovenščini že poznamo po izvrstni zbirki njene kratke proze *Bodljikave zgodbe* (sl. prevod 2009), v kateri se je vsak od protagonistov boril s svojo obsedenostjo, zdaj pa je izšla še njena zbirka kratkih zgodb iz leta 2013. V njej Nettel pozornost namenja odnosom med ljudmi in tistimi živalskimi vrstami, s katerimi ti nehote prihajajo v stik, torej zlate ribice, ščurki, mačke in kača, to literarno živalsko psihologijo človeških odnosov pa gradi na sopostavljanju človeškega in živalskega obnašanja, od obrambe lastnega teritorija prek sobivanja z drugim predstavnikom iste vrste, denimo partnerja ali potomca, do nasilnega odziva ob občutku ogroženosti. Knjiga, ki bi jo brali skupaj s *Skrivnim življenjem živali*. > **SAMO RUGELJ**

Claudia Croos-Müller, dr. med.

LE POGUM!

Mali učbenik preživetja

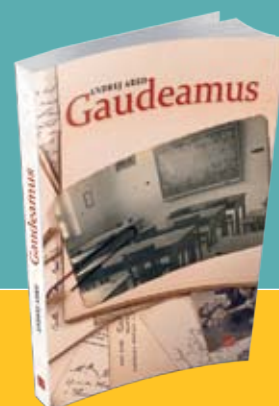
1857

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

www.mohorjeva.org

info@celjska-mohorjeva.si

Andrej Arko

Gaudeamus

Spomini na gimnazijska leta

Slovenska baročna literatura v evropskem kontekstu

Alen Širca

KUD Logos, zbirka KUD Logos,
2016, m. v., 151 str., 12 €, JAK

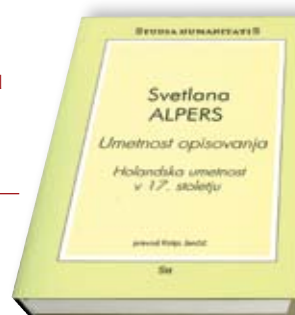
Ko govorimo o slovenskem (literarnem) baroku, nam kaj zlahka zmanjka snovi za preučevanje. Toda pričujoča knjiga, ki jo lahko razumemo tudi kot prvi resnejši korak k preučevanju tega literarnega obdobja na Slovenskem, nam kaže nekoliko drugačno sliko. Avtor se najprej posveti genezi modernitete, zgodovini anihilacije in kvietistični krizi, saj gre za osrednje pojme, ki jih moramo poznati, da lahko razumemo genezo baroka. V drugi polovici knjige se posveti Matiji Kastelcu, Janezu Svetokriškemu, Rogeriju Ljubljanskemu in Jerneju Basarju, osrednjim slovenskim predstavnikom literarnega baroka, in prikaže, kako mu pripadajo po duhovnozgodovinski plati. Pri tem upošteva njihov svetovni nazor, kot se kaže skozi celotno delo in ne samo poljubno izbrane drobce njihovega ustvarjanja. Znanstvena monografija je tako pomemben prispevek k nezadostno raziskani temi slovenske literarne zgodovine. > **ALJAŽ KRIVEC**

Umetnost opisovanja

Holandska umetnost v 17. stoletju

Svetlana Alpers; prevod: Katja Jenčič

Studia humanitatis,
2016, m. v., 416 str., 27 €, JAK

Ameriška umetnostna zgodovinarica velja za eno največjih poznavalk nizozemske umetnosti, *Umetnost opisovanja* (1983) je njeno ključno delo, kjer razjasni ločnice med slikarskimi upodobitvami na severu in na jugu Evrope. Če sta za italijansko slikarstvo značilna upodabljanje človeškega telesa in pa narativnost, saj se pogosto naslanja na različne zgodbe in besedila – filozofska, verska in leposlovna –, je za nizozemske klasike značilno bolj »suho« in neposredno upodabljanje življenja, kulture, odnosov in narave. Z manj idejne prtljage pri izboru podob proniknejo dlje v vsakdanjik, in čeprav se včasih zdi, da prikazujejo banalne vidike življenja in da gre za golo likovno rokodelstvo, izrazno mojstrstvo, ko ga pogledamo od blizu, niti najmanj ne peša. Eno pomembnejših poglavij je posvečeno kartografiji. Ta je v času nizozemskega kolonializma temeljila na likovnosti in je tudi svoja osvajanja bolj beležila s sliko kot pa z besedo. Avtorica se naslanja na pretekle študije, prevod pa tudi k nam prinaša dragoceno razširitev razumevanja likovne zgodovine sveta. > **ŽIGA VALETIČ**

V svetu nesmrtnih bitij

Grobna umetnost dinastije Han in njena kozmološka zasnova

Nataša Vampelj Suhadolnik

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
zbirka Razprave FF,
2017, m. v., 262 str., 19,90 €

Pričujoča monografija je prvo delo v slovenskem jeziku, ki obravnava kitajsko umetnostno zgodovino, in kot taka predstavlja pionirsko delo na področju kitajske umetnostne zgodovine v slovenskem

prostoru. Izhodišče knjige so grobna umetnost dinastije Han ter vidiki tradicionalnega kitajskega kozmološkega sistema in razumevanja sveta, kot so razvidni iz arhitekture, prostorske razporeditve in umetnosti, povezane s pokopavanjem pripadnikov višjega družbenega sloja. Ključno vlogo je igralo načelo »služiti umrlemu, kot se služi živemu«. Knjiga je razdeljena na pet večjih poglavij: kozmološka načela dinastije Han, pregled vseh do danes izkopanih grobnic s poslikavo iz dinastije Han, jedro razprave je posvečeno kozmološki zasnovi grobne strukture, naslednji sklop govori o budističnih elementih, ki se začnejo pojavljati v grobnicah (predvsem pojav lotosa na stropu grobnic), zadnje poglavje pa obravnava iskanje pomena prikazovanja kozmičnih načel ter s tem izgradnjo umetne rekonstrukcije kozmične podobe v prostorski in umetnostni zasnovi hanskih grobnic s poslikavo. > **SABINA BURKELJCA**

Mohorjeva družba Celovec in Urad zveznega kanclerja Republike Avstrije že šestnajstič podarjata knjige

PRIPRAVIL: IZTOK ILICH

Trubarjeva hiša v Ljubljani je bila dan pred Prešernovim dnevom znova prizorišče razglasitve dobitnikov knjižnih bonov – za več kot 2100 knjig slovenskih in avstrijskih avtorjev v skupni vrednosti dobrih 50.000 evrov – v že tradicionalni dobrodelni akciji »Podarimo knjigo« v sodelovanju Mohorjeve družbe Celovec in Urada avstrijskega zveznega kanclerja oziroma v njegovem imenu veleposlaništva Republike Avstrije v Ljubljani. S kulturnim programom obogatena prireditev je zbudila veliko več pozornosti kot prejšnje. Slovensko stran sta zastopala predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, avstrijsko v vlogi gostiteljcev pa veleposlanica Republike Avstrije v Sloveniji mag. Sigrid Berka in predstavniki Mohorjeve iz Celovca s predsednikom družbe dekanom mag. Ivanom Olipom na čelu. Letos se je krog obdarovanih ne-

vladnih organizacij, društev, šol in drugih ustanov, kot so Slovenska Karitas, Vzgojni zavod Planina, Zavod Zadnje upanje, Fundacija za otroke O. Š. Polje itn., razširil še na Zedinjeno Slovenijo slovenske narodne skupnosti v Argentini. Ta korak je posebej pohvalila avstrijska veleposlanica, ki je poudarila, »kako pomembno je, posebej za manjšino – tako slovensko govorečo v Avstriji ali Argentini kot nemško govorečo v Sloveniji –, da skrbi za svoj jezik in ga ohranja, knjige pa so za to najboljše sredstvo.« Dekan Olip pa je opozoril, da »s tem, ko Mohorjeva z ak-

cijo ne podpira samo nevladnih slovenskih organizacij in društev, temveč tudi dvojezična oziroma nemško govoreča združenja, poudarja povezovalno vlogo, ki jo skozi desetletja izpolnjuje tudi na avstrijskem Koroškem. Tako želimo izkazati tudi našo manjšinsko solidarnost.«

Pa se je to res zgodilo?

Sodobne povedke v Sloveniji

Ambrož Kvartič

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
zbirka Zupaničeva knjižnica,
2017, m. v., 272 str., 20 €

Med vsemi zgodbami je območje Hude luknje (na cesti Velenje – Slovenj Gradec) v zadnjih nekaj desetletjih daleč najbolj zaznamovala povedka o prikazni ženske, »ki bodisi štopa bodisi se v avtomobilu prikaže kar sama in po nekaj prevoženih kilometrih izgine iz premikajočega se vozila.« Če ste mislili, da so pripovedke samo prijazne in je njihov vir znan, ste pač živeli v zmoti. Ko tradicionalnim pripovedkam dodamo urbane legende, ni videti konca. V akademsko natančnem doktorskem delu že kazalo razkriva pestrost, ki vam ob prvi asociaciji ne pade na pamet: Sodobne pripovedke in nadnaravno, o spolnosti, fantovščini, tujcih, posredovanje in sprejemanje verjetnega. Avtor pravi, da je danes problematično govoriti o pripovedki kot o posebnem, ločenem in prepoznavnem žanru. Večina folkloristov se strinja, da so bile težnje v preteklosti po žanrskem razlikovanju sodobnih od tradicionalnih pripovedk le ideološke, zaznamovane s krizo identitete folkloristike po drugi svetovni vojni. Premislek o tradicionalni folkloristiki danes je posledica znanstvene pragmatičnosti. Spoznanje, da so le časovne in konkretne lokacijske umestitve tisto, kar sodobne povedke loči od tradicijskih, pa je eden izmed avtorjevih poudarkov. > JEDRT JEŽ FURLAN

Trojka s Filozofske

Spisi o Vebro, Bartolu in Jugu

Tomo Virk

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
zbirka Historia facultatis,
2017, t. v., 174 str., 19,90 €

Tomo Virk

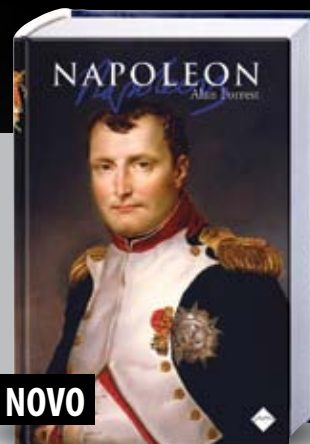
Monografija, ki jo je napisal literarni teoretik in literarni zgodovinar ter redni profesor Tomo Virk, je izšla v knjižni zbirki *Historia Facultatis*, s katero Filozofska fakulteta v Ljubljani obeležuje svojo stoletnico. Virk je do zdaj že napisal dve knjigi o junakih iz podnaslova te knjige, najprej

Vebrov učenec (2014), o odnosu med Klementom Jugom in njegovim učiteljem Francetom Vebrom, utemeljiteljem akademskega filozofskega študija na fakulteti, potem pa še *Bakle in diktatorji* (2016), v kateri je dokumentiral občudovanje Vladimirja Bartola, ki ga je ta gojil do Klementa Juga. Delo *Trojka s Filozofske* Vebra, Jugu in Bartola povezuje v skupno pripoved (kar do neke meje izhaja iz navedbe v Bartolovem romanu *Čudež na vasi*, kjer so postavljeni skupaj), poleg biografskih skic pa se knjiga, sestavljena iz nekaterih že objavljenih študij, ki pa so predelane za knjižno objavo, posveča obravnavanju različnih tematik v zvezi z delom vsakega od trojke, še posebej tistim, ki se nahajajo na presečišču njihovih interesov ter so tudi vplivala na kakega od njih. Virk tako obdeluje mit o Jugu kot izjemnem filozofu, ki je svojo etiko zastavil kot nekakšno kritiko Vebra, postreže s polemiko med Vebrom in Bartolom, ki se je razvnela ob Bartolovem doktoratu, analizira vpliv Vebrove filozofije v Bartolovi književnosti itn. Knjiga, ki prinaša vpogled v slovensko duhovno in filozofsko zgodovino med obema svetovnima vojnama. > SAMO RUGELJ

ČAS JE, DA ZAMENJAMO OROŽJE

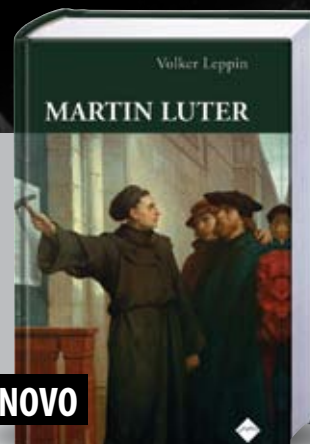

Čas je, da zablode in stranpoti – pa tudi dosežke – preteklosti spremenimo v učno uro za prihodnost: s pestrim izborom odličnih knjig z zgodovinsko in družbeno tematiko.

NOVO

Verodostojen prikaz vzpona in padca enega najpomembnejših voditeljev.

NOVO

Najbolj temeljita in izčrpna Lutrova biografija doslej.

Najhitreje do knjig: v knjigarnah Mladinske knjige

www.emka.si 080 12 05

Konec februarja je bila v Trubarjevi hiši literature predstavitev treh novih knjig založbe Aristej: Medijski pojmovnik za mlade Melita Zajc, Naša televizija Zorana Medveda in prevod Neoliberalne kulture Jima McGuigana. Na predstavitvi so bili tudi vidni uslužbenci Ministrstva za kulturo z ministrom na čelu. Nenavdno, toda dobrodošlo, ker je bila Strategije Republike Slovenije na področju medijev (2017–2025) še v javni razpravi.

Mediji v času pametne in dobičkonosne tehnologije

Ste vedeli, da je naš prvi komercialni televizijski kanal nastal iz sredstev za štafeto? Usihanje pomembnosti prireditve je posredno povzročilo novo medijsko okno. Tega vam v šoli ne bodo povedali. Emica Antončič je na predstavitvi poudarila, da z zbirko *Pojmovniki*, medijski je osmi po vrsti, predvsem izzivajo izobraževalni sistem s širšim, novim pristopom do obravnavane teme. Melita Zajc je pojmovnik pisala z zavedanjem, da moramo v času, ko se naš hladilnik pogovarja s trgovino in naš avto s telefonom, medije misliti mnogo širše, kot to praviloma počno regulatorji, torej država. Po avtorici medijsko pokrajino sestavljajo družbeni mediji (Facebook), blogi in mikroblogi (Twitter so, recimo, miniblogi), virtualni igričarski svetovi (večji od Hollywooda in novičarske industrije) in agregatorji vsebin (YouTube). Velika konkurenca ustaljenim medijem so tudi tiste vsebine, ki jih uporabniki ustvarjajo sami (Wikipedija). Tem petim skupinam je, poleg tega, da jih oblikujemo vsi, skupen mrežni sistem. Ta stoji nasproti klasičnim medijem, kjer velja hierarhija in jih delajo profesionalci. Problem pri nas je, da tega nočemo sprejeti in se še vedno delamo, da prevladujejo klasični mediji. Uspešni poslovni modeli, gre za dobiček in slabšo poslovno preglednost, prevladujejo v ZDA. V Evropi še vedno prevladuje javni model, ki ga razgrinja Zoran Medved v *Naši televiziji*. Poudaril je, da to ni knjiga o RTV SLO. Javni medijski servis v primežu politike in v tekmovalnosti za gledanost s komercialnim TV-servisom najbolj spregleda tiste, ki jim je v osnovi namenjen – gledalke in gledalce. Namesto da bi jih prepustili k sooblikovanju programa, država javni servis regulira in uravnatežuje s, recimo, kvotami in anahronizmi, kot so zakonsko določena predvolilna soočenja. Če bi uslužbenci ministrstva brali *Neoliberalno kulturo*, kjer avtor razgrinja izginjanje javnega servisa na področju kulture, izobraževanja, medijev (s podporo države), bi morda napisali drugačno medijsko strategijo. Za boljše razumevanje, zakaj tega niso storili, nam preostane »le« branje vseh treh odličnih knjig. Tudi zato, ker vam tega v šoli niso in ne bodo povedali.

Medijski pojmovnik za mlade

Melita Zajc
ilustracije: Izar Lunaček
Aristej,
zbirka Pojmovniki,
2016, pt. v., 127 str., 23 €

Naša televizija Perspektive sodobne javne televizije

Zoran Medved
ilustracije: Izar Lunaček
Aristej,
zbirka Dialogi,
2016, m. v., 256 str., 23 €

Neoliberalna kultura

Jim McGuigan
prevod: Boštjan Kmetec
Aristej,
zbirka Dialogi,
2016, m. v., 282 str., 29 €

Mesečniki

Kako je Evropa leta 1914
zabredla v vojno

Christopher Clark
prevod: Jolanda Blokar
Cankarjeva založba,
2017, t. v., 637 str., 39,96 €

Podrobnosti o podrobnostih velike vojne

»Večine konfliktov, ki jih je svet videl v zadnjem stoletju, niso izzvale ambicije vladarjev ali zarote ministrov, temveč strastno hujskane javnega mnenja, ki je prek tiska in *parlamenta* preglasilo izvršno oblast.« Ta stavek, ki zveni tako prepričljivo aktualno, da mu tudi približno ni mogoče oporekati, ni bil napisan včeraj ali danes. Marca 1909 ga je pred nemškim parlamentom izrekel tedanji kancler Bernhard von Bülow in posredno napovedal razvoj (ne le) dvajsetega stoletja, ki sta ga zaznamovali dve svetovni vojni.

O eni izmed njih, prvi svetovni vojni, *veliki vojni*, prapočelu današnje svetovne ureditve in geostrateške nevrvalgičnosti, govori veliko delo *Mesečniki – Kako je Evropa leta 1914 zabredla v vojno*. Avstralski profesor Christopher Clark (1960), ki že vrsto let poučuje v Angliji, je v tej izjemno podrobni, za branje celo fizično naporni knjigi, ki zahteva bračvevo absolutno pozornost, do obisti razdelal razloge in ozadja, ki so svet in – predvsem – Evropo pripeljali v neskončno krvavo vojno, katere glasne odmeve je marsikje mogoče slišati še sto let kasneje.

Mesečniki razbijajo zgodovinske klišeje, odpirajo nove možnosti razumevanja zaključka devetnajstega in začetka dvajsetega stoletja ter strukturirano razlagajo čas, ki nam ga je večina zgodovinskih knjig – in tudi literarnih del – skozi desetletja razlagala prek črno-bele optike, »nacionalnega interesa« in z ideološke premise. Knjiga, ki je hkrati učbenik, enciklopedija in »dvorni roman«, je celostno aktualna – v njej je mogoče najti številne formule delovanja mednarodne skupnosti, diplomacije, (globalne) ekonomije in, čisto preprosto, človeške nravi, ki ustvarjajo pogoje za lokalne, regionalne in globalne vojne. *Mesečniki* so za slovenskega bralca – temu je bila pravica do razumevanja prve svetovne vojne odvzeta tako rekoč do osamosvojitve, saj je bila Slovenija kot del avstro-ogrske monarhije med letoma 1914 in 1918 na »napačni strani fronte« – še posebej zanimivi v številnih poglavjih, kjer je poudarek na dogajanju na Balkanu, nevrvalgični točki sveta v tem času, in seveda na »domači« Avstro-Ogrski. Dodano vrednost temu velikemu delu, ki je sicer pisano v klasičnem, obsesivnem anglosaškem zgodovinskem slogu, slovenskemu bralcu predstavlja spremna beseda dr. Boža Repeta.

Branje za zgodovinske in vojne navdušence ter stroko.

> BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

Iz vsebine monografije *Mesečniki*:

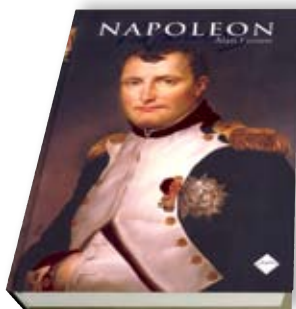
Možje, izbrani za izvedbo atentata na nadvojvodo, so se kalili v svetu iredentističnih mrež./.../ Fantje so imeli bore malo razvad. Bili so resnobni mladeniči z obilo idealov, a malo izkušnjami – ravno taki, s kakršnimi se hranijo teroristična gibanja.

Ko je ameriški zgodovinar B. E. Schmitt v poznih 20. letih minulega stoletja govoril z nekdanjimi politiki, ki so igrali vlogo v dogodkih pred veliko vojno, je bil osupel, ko je ugotovil, da so so-govorniki povsem nezmožni vsaj malo podvomiti o sebi. /.../ Nekateri so imeli tudi težave s spominom.

Napoleon

Alan Forrest
prevod: Igor Antič
Cankarjeva založba,
2017, t, v., 328 str., 34,96 €

Za Slovence ima korziški Ajaccio poseben pomen, saj je tam leta 1981 prišlo do najhujše slovenske letalske nesreče, seveda pa je to tudi kraj, kjer se je približno dve stoletji poprej rodil Napoleon Bonaparte (1769–1821). O njem je seveda izšlo že veliko biografij, nekaj jih imamo tudi v slovenščini, zdaj pa smo dobili izvrstno napisano delo Alana Forresta, že avtorja knjige o Napoleonovih možeh in bitki pri Waterlooju (ter drugih spopadih). V kompaktno pisanem stilu nas Forrest popelje skozi Napoleonovo življenje, ki mu je pospešek dala francoska revolucija, ob kateri je dozorel. Njegov talent, da je znal povezati vojaško spretnost vojskovodje in politično večino, pri tem pa poskrbel za gradnjo svojega kulta, pa ga je pripeljal do tega, da je pri tridesetih letih postal (prvi konzul in) vodja Francije, pet let kasneje pa se je oklical za cesarja. Napoleon je zagovarjal logiko, da imajo močje kot državljani obveznosti, ki se jim ne morejo izogniti (od plačevanja davkov do služenja v vojski), kar je v praksi začel uresničevati že takoj na začetku devetnajstega stoletja,

... biografija vojskovodje, ki je pustil sledi tudi na naših tleh ...

ko je osvojil večino Srednje Evrope. Njegov zmagovalni pohod je trajal vse prvo desetletje tega stoletja, potem pa se je zalomilo najprej v Rusiji, ko je bil oktobra 1812 poražen pred Moskvo, in nato še leto kasneje v bitki narodov pri Leipzigu, ko je francoska vojska kapitulirala, Napoleon pa je odstopil. Waterloo je bil tako

samo zadnji žebelj v njegovo krsto, ki je bila narejena že prej. Svoj konec je (s pomočjo arzenika) dočkal na otoku Sv. Helene leta 1821, približno dve desetletji kasneje pa so njegove ostanke z vsemi častmi prepeljali v Pariz (s tem se knjiga tudi začne), kar je obudilo legendo o Napoleonu, ki vztraja vse do današnjih dni. Biografija vojskovodje, ki je pustil sledi tudi na naših tleh. > SAMO RUGELJ

In kje je tu Bog?

Zgodba vojnega pilota in človekoljuba
Leonard Cheshire,
Alenka Lawrence
prevod: Mojca Masterl Štefanič
Družina, 2017, m. v., 232 str., 23,90 €

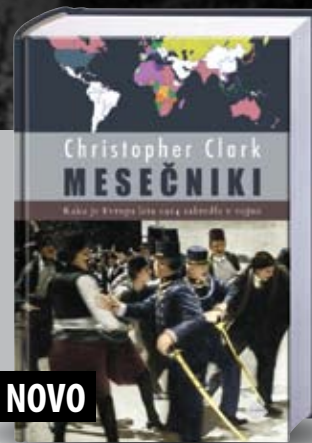

Življenje lorda Leonarda Cheshirea, enega izmed najvišje odlikovanih pilotov bombnikov v Veliki Britaniji, je bilo silno razgibano. Prehodil je razvejeno življenjsko pot od precej vihravega in odrezavega mladeniča, kakor se je soavtorici te knjige, angleški novinarki slovenskih korenin Alenki Lawrence, opisal tudi sam, do neustrašnega vojnega pilota ter sočutnega in nadvse pobožnega človekoljuba, ki je po vsem svetu ustanovil malo manj kot tristo domov za invalide. Moč in željo za delo z ljudmi, potrebnimi pomoči, je črpal iz svoje vere, ki jo je začel gojiti in poglobljati šele po drugi svetovni vojni. Prav v veri, je povedal Cheshire, je našel marsikatere odgovore na vprašanja, ki so se v njem porajala že vse od vojnih let naprej, ko je bil pričča številnim grozotam, med njimi tudi trenutku, ko so leta 1945 na Nagasaki odvrgli jedrsko bombo. Knjiga, napisana v obliki intervjuja, je prvič izšla leta 1991, le leto dni pred Cheshirjevo smrtjo. S slovenskim prevodom, ki obeležuje stoletnico rojstva tega izjemnega človeka, smo dobili dragoceno branje o moči vere, ki človeka ne zapusti niti v trenutkih, ko se drugi sprašujejo: »In kje je tu Bog?« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ČAS JE, DA ZAMENJAMO OROŽJE

Čas je, da zablode in stranpoti – pa tudi dosežke – preteklosti spremenimo v učno uro za prihodnost: s pestrim izborom odličnih knjig z zgodovinsko in družbeno tematiko.

NOVO

Nov pogled na dogodke in razmere, ki so privedli do prve svetovne vojne.

USPEŠNICA

O Slovincih med drugo svetovno vojno celovito kot še nikoli doslej.

Najhitreje do knjig: v knjigarnah Mladinske knjige

www.emka.si 080 12 05

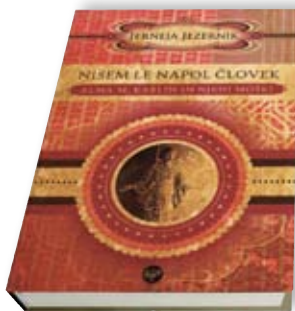
Nisem le napol človek

Alma M. Karlin in njeni moški

Jerneja Jezernik

Sanje, zbirka Sanje,

2016, t. v., 150 str., 21 €, JAK

»Kaj bi naredili Angleži za žensko, ki ima pogum, da izbere drugačno pot kot ostali?« se v nekem obdobju nezadovoljstva sprašuje Alma in zagrenjeno nadaljuje: »Moji ožji sodržavljeni se niso brigali zame in medtem, ko so prigrizovali skutin zavitek in pri tem srkali vino, so verjetno govorili: Saj ji ni nihče rekel, naj gre! Če bi vsi tako razmišljali, bi Kolumb pekel kostonje in Vasco da Gama prodajal vezalke.« Jasno je, da Alma M. Karlin (1889–1950) ni sodila v

čas, v katerem je živela, niti v štajersko provinco, kjer so v prvih desetletjih 20. stoletja koncepti med obema spoloma praviloma temeljili na ženski podrejenosti, ona pa je kljub svojim izobraženim, nardarjenim in pogumnim (platoničnim) ljubimcem glasno razmišljala o enakopravnosti med spoloma in svobodnem duhovnem razmerju. Za Jernejo Jezernik z gotovostjo trdimo, da je ena najboljših poznavalk Alminega življenja in dela, pa vendar je za potrebe pričujoče monografije morala opraviti zahtevno raziskovalno delo in iz drobcev ohranjenih zapisov in pripovedi sestaviti sliko pomembnih moških v življenju svetovno znane popotnice. Prvi moški v Alminem življenju je bil seveda oče, Jakob Karlin, še v najstniških letih pa mu je sledil »skrivnostni plemiški ljubimec«, ki je prek pisem dvoril

rahločutni Almi, dokler se ni izkazalo, da je bila to potegavščina služkinje Mimi. V času, ko je Alma delala v prevajalski pisarni v Londonu, se je zaročila z olikanim Kitajcem Xujem, a sta zaročno kmalu razdrla. Kljub Almini odločitvi, da se po razočaranjih v ljubezni povsem posveti umetnosti, so njeno življenje zaznamovali še nemški literarni agent Hammer, nesojeni inkovski pesnik, prevratniški Japonec I., protinacistični upornik Bonsack in avstrijski založnik Mohring. Almino iskanje razumevajoče duše se je navsezadnje udejanjilo v družbi prijateljice in sestre po duši Theje Schreiber Gammelina. > RENATE RUGELJ

Irenej Friderik Baraga

Misionar in škof med Otavci in Očipvejci

Irena Marković

Mohorjeva Celovec, 2017, m. v., 438 str., 32 €

O misijonarskem in prosvetnem delovanju Ireneja Friderika Barage (1797–1868) v srednji tretjini 19. stol. med Indijanci plemen Otava in Očipve se je nabralo obilo literature in posrednih pričevanj. Zgodovinarica Irena Marković je upoštevala vse te vire ter jih v pričujoči monografiji povzela in izdatno dopolnila v celoto, ki prvič na znanstveni ravni predstavlja vse razsežnosti duhovne zapuščine za svetnika predlaganega slovenskega škofa pa tudi prispevke prvih nadaljevalcev njegovih prizadevanj. Osrednji namen njene raziskave je bil

Avtobiografija

Bruce Springsteen

prevod: Simon Demšar

Učila International,

2017, t. v., 525 str., 29,90 €

Pri nas so že izšle odmevne in dobro prodajane (avto)biografije nekaterih največjih sodobnih rockovskih zvezd: Keith Richards in Mick Jagger (The Rolling Stones), Bono Vox (U2), Paul McCartney (The Beatles), David Bowie, Billy Idol, zdaj pa smo dobili še prevod sočno napisane avtobiografije avtohtonega ameriškega rokerja Brucea Springsteena (v izvirniku *Born to Run*). Surova iskreno napisana knjiga nas pelje od njegovega otroštva prek brezmejnne svobode in stremljenja k uspehu v mladih letih do postopnega uspeha in slave, ki pa mu (še) nista prinesla notranjega miru. Springsteen piše tako o glasbenikih (in glasbenih slogih), po katerih se je zgledoval (od Presleyja naprej), o svoji družini (o sestri, ki je zanosila še kot najstnica in ji je posvetil svojo znamenito

pesem *The River* in o očetu, ki je njegov uspeh priznal šele na stara leta), o tem, kako so nastale njegove skladbe in albumi, ter o svojem boju z depresijo. Proni-cljiva knjiga glasbenika, ki je bil ves čas občutljiv tudi za dogajanje okoli sebe. O tem priča, recimo, že ta odlomek (po izboru prevajalca Simona Demšarja):

»Nekega dopoldneva, malo preden sem sam postal oče, se je moj oče prikazal na vratih mojega vikenda v Los Angelesu. Pripeljal se je iz San Matea in 'me je želel samo pozdraviti'. Povabil sem ga noter in tako sva ob enajstih sedela za mizo v majhni osončeni jedilnici in cu-

zala pivo. Očetu v njegovem običajnem stanju klepetanje ni šlo najbolje od rok, zato sem se trudil, kolikor sem se lahko.

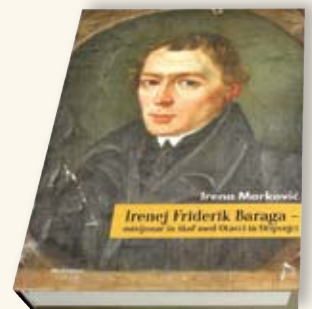
Nenadoma je dejal: 'Bruce, zelo dober si bil do naju.' Priznal sem, da res. Premor. Nato je pogledal po losangeških meglicah in nadaljeval: '... Jaz pa nisem bil prav dober do tebe.' Zavladala je kratka tišina.

'Potrudil si se, kolikor si se lahko,' sem odvrnil.

To je bilo to. Samo to sem potreboval, samo tega sem si želel. Na isti dan sem prejel blagoslov, oče pa mi je dal nekaj, kar sem mislil, da ne bom nikoli doživel ... kratko priznanje resnice. Tisto jutro je samo zaradi tega prevozil osemsto kilometrov. Prišel je, da mi na predvečer mojega očetovstva pove, da me ima rad, da me opozori, naj bom previden, naj se bolje izkažem, naj ne delam istih bolečih napak, kot jih je on. Tega se skušam držati.«

Avtobiografija, ob kateri si podobo Brucea Springsteena lahko zgradite na novo. > SAMO RUGELJ

preučiti zgodovinske, sociološke, kulturne, verske, etnološke, geografske, literarne in politične vidike Baragovega misijonskega delovanja v luči ekonomskega in političnega razvoja ZDA, ki so leta 1830 uzakonile nasilno preselitev Indijancev vzhodno od Misissipija čez reko na zahod. Odločilne zasluge, da ta usoda ni doletela tudi večine Otavcev in Očipvejcev, avtorica pripisuje prav Baragi. Prinesel jim je krščanstvo in pismenost in s tem toliko vplival na njihov kulturni razvoj, da vlada v njih ni več videla ovire za svoje gospodarske načrte. > IZTOK ILICH

Vojna vse spremeni

Stasha Furlan Seaton

prevod: Maja Novak, Andrej E. Skubic

Modrijan, 2016, m. v., 432 str., 24,90 €, JAK

Domov

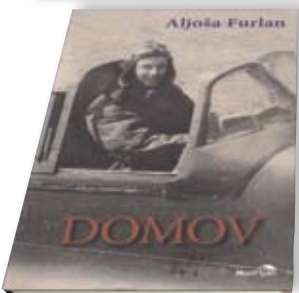
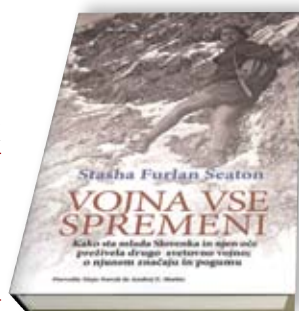
Aljoša Furlan

Modrijan, 2017, m. v., 112 str., 15,30 €

Knjigi *Domov* in *Vojna vse spremeni* je treba brati v kompletu, skupaj namreč razgaljata družinsko usodo profesorja prava dr. Borisa Furlana, njegove žene ter otrok Staše, Boruta in Aljoše, ki jih je druga svetovna vojna pahnila v vrtinec ločitev. Bili so ugledna meščanska družina v Trstu, ki so ga morali zapustiti zaradi italijanskega fašizma. Ko se je najavljala vojna, so iz Ljubljane zbežali v Afriko in naprej v ZDA, nakar so odšli v Veliko Britanijo, kjer je dr. Furlan sodeloval v jugoslovanski kraljevi vladi v izgnanstvu. Mladi Aljoša je ostal sam v Ameriki, kjer se je nekako preživljal in maturiral. Staša se je z mamo vrnila iz Londona v Jugoslavijo in se pridružila partizanom, v narodnoosvobodilni boj pa se je leta 1944 javil tudi sedemnajstletni Aljoša 1944, s čimer se je začela njegova dolga pot prek Rusije v Jugoslavijo, ki jo popisuje v knjigi *Domov*. Dr. Furlan se je v domovino vrnil pol leta za hčerjo in ženo, toda bil je pod budnim očesom oblasti in hči ga je leta 1945 lahko obiskala le v hotelu. Sin Borut je bil član partije, vseeno pa je Staši pomagal priti do

... trpka saga družine, ki jo je druga svetovna vojna pahnila v vrtinec ločitev ...

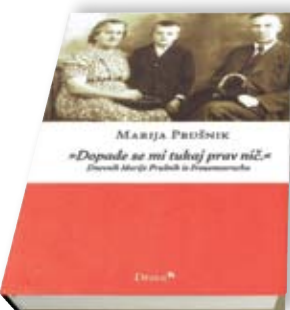
Trsta, kjer ji je mama naročila, naj odide in naj se pod nobenim pogojem nikoli več ne vrne. Družina se ni nikoli več srečala. Aljoša je ob prihodu v Ljubljani našel brata, oče je bil namreč v zaporu in obsojen na smrt, Staša pa je za vedno odšla. Očeta so v zaporu zlomili, po vojni pa z njim obračunavali na različne načine, tudi fizično. Aljoša, ki je videl pol sveta, je delal kot novinar poročevalec, na uradnem obisku v Indiji in Burmi je med drugim spremljal Tita. Predgovor v njegovo knjigo je napisala hči Špela, obsežne spomine na očeta in mladost pa je zapisala danes 94-letna Stasha Furlan Steaton. Trpka družinska saga, ki v mozaik novejših zgodovine prinaša povsem nove koščke. > ŽIGA VALETIČ

»Dopade se mi tukaj prav nič.«

Marija Pušnik

Drava, 2017, m. v., 224 str., 16,50 €

Spomladi 1942, ko so Marijo Minko Prušnik iz Lobnika pri Železni Kapli na avstrijskem Koroškem z možem in sedemletnim vnukom pregnali v taborišče Frauenaurch, je znala pisati le toliko, kolikor se je naučila doma. Kljub temu je že po nekaj dneh v taborišču začela pisati dnevnik, ki ga je odložila šele poleti 1945 pred vrnitvijo v domovino. Rokopis, napisan tako, kot je njegova avtorica govorila in mislila, se je ohranil na domačiji, za objavo pa je transkribiran ter opremljen s potrebnimi pojasnili in dokumentarnimi fotografijami. Tak, kot je, je dragoceno pričevanje dobre opazovalke, preproste, a čuteče kmetice – matere partizana Karla Gašperja Prušnika – o medvojnem trpljenju pregnanih Slovencev, ki so jim nacisti zasegli kmetije, da bi vanje naselili svoje podpornike. > IZTOK ILICH

ČAS JE, DA ZAMENJAMO OROŽJE

Čas je, da zablode in stranpoti – pa tudi dosežke – preteklosti spremenimo v učno uro za prihodnost: s pestrim izborom odličnih knjig z zgodovinsko in družbeno tematiko.

NOVO

Celovit prikaz prelomnih osemdesetih, ko se je rojevala slovenska država.

ŽEPNICA

Najodmevnejši antiutopični roman dvajsetega stoletja.

Najhitreje do knjig: v knjigarnah Mladinske knjige

www.emka.si 080 12 05

Vila Bled

Katarina Mohar

Založba ZRC,
zbirka Umetnine v žepu,
2016, m. v., 88 str., 10 €

Večina obiskovalcev Bleda razkošno vilo nad južnim bregom jezera povezuje s pokojnim predsednikom Titom, nekateri starejši tudi s Karadordeviči in beograjskim dvorom. Res je bila ograjena, s parkom obdana posest rezidenca obeh, a je to javnosti, zlasti kar zadeva Titove goste, bolj poznan del njene zgodbe. Katarina Mohar seveda omenja zanimivosti te vrste, vendar sega tudi v starejša obdobja, od proštije briksenških škofov, ki so stoletja imeli v rokah Blejski otok, do mogočnih knezov Windischgrätzov, ki so si pred 130 leti na razgledni vzpetini postavili počitniško vilo. Še bolj pa avtorico, umetnostno zgodovinarico, zanima arhitekturni razvoj, z neuresničenimi načrti vred, celotnega kompleksa, nastalega namesto vile, potem ko jo je kupil kralj Aleksander. Še več prezidav, tudi s Plečnikovim deležem, je sledilo v Titovem času, iz katerega so tudi večina notranje opreme, poslikave Slavka Pengova, reliefi in plastike Karla Putriha, Zdenka Kalina itn. > **IZTOK ILICH**

Valvasor

Njegove korenine in potomstvo do danes

Boris Golec

ZRC SAZU, 2016, t. v., 506 str., 38 €

Zgodovinar Boris Golec se je med raziskovalci zgodnjega novega veka na Slovenskem uveljavil predvsem kot najboljši poznavalec življenja in dela Janeza Vajkarda Valvasorja. Čeprav se je z življenjem in delom tega za naše zgodovinarje izjemno pomembnega moža ukvarjalo že več uglednih zgodovinarjev, je Golec v zadnjem desetletju ovrget številne že uveljavljene ugotovitve. Od napačnih lokacij rojstne hiše v Ljubljani in poslednjega bivališča v Krškem prek namišljenega baronstva do sorodstvenih povezav; prav v tej knjigi se je avtor dokopal do podatkov o večinoma neznanih, še danes predvsem v Avstriji živečih potomcih. Besedilni del monografije poleg povzetka v nemščini zaključuje izbor barvnih upodobitev z Valvasorji povezanih nepremičnin in grbov širšega kroga družinskih članov ter »galerija« portretov polihistorjevih prednikov, potomcev in mlajših sorodnikov. Za lažje razumevanje njihovih rodovnih povezav so dodani še trije listi z rodovnikom prednikov in potomstva po treh linijah. > **IZTOK ILICH**

Simboli v Plečnikovi arhitekturi

Ljubljana 1921–1957

Andrej Hrausky

Lili in Roza, 2016, 141 str., t. v., 29 €

Arhitekt in publicist Andrej Hrausky (1951), je odličan poznavalec Plečnikovega dela, saj je o njem v soavtorstvu napisal že tri knjige, in sicer *Plečnikova Ljubljana*, *Plečnikova Slovenija* in *Plečnik v tujini* (ob tem je izšla tudi soavtorska monografija *Jože Plečnik: Dunaj – Praga – Ljubljana*). Sedaj se je odločil še za samostojno knjigo o našem največjem arhitektu. V njej se je posvetil Plečnikovemu zrelemu opusu, ki ga je ta zastavil ob vrnitvi v Ljubljano po koncu prve svetovne vojne, s svojimi takratnimi deli pa je skušal ustvariti ne samo nesmrtno arhitekturo, temveč je skušal vanjo premišljeno vgraditi različne simbole, ki jih je združeval v umetelne celote ter prava mojstrova sporočila sodobnikom in prihodnjim rodovom. Hrausky nas v tej do-

mišljeno oblikovani knjigi popelje od Kongresnega trga, ki ga je Plečnik želel preoblikovati v »monumentalno izhodišče ljubljanskega urbanizma«, prek parka Zvezda, Plečnikove gimnazije, Vegove ceste, Napoleonovega spomenika, NUK-a, Križank, Zoisove ceste, Levstikovega trga, Rimskega zidu, Trnovskega pristana in mostu ter Čevljarkega mostu, Tromostovje, Tržnic, Zapornic, Peglezna, Trgovinske zbornice, Vzajemne zavarovalnice pa vse do Žal in Cerkve sv. Mihaela na Barju, kjer s prikazom mnogih detajlov ubranih v celoto, pokaže, kako je bila vsaka Plečnikova arhitekturna odločitev del njegove, sedaj pa tudi naše arhitekturne zgodbe. Knjiga o detajlih in celoti ulic, stavb in mostov ki se spenjajo v podobo današnje Ljubljane. > **SAMO RUGELJ**

DRUŽBENO ANGAŽIRANE KNJIGE, KI JIH MORA PREBRATI VSAK RAZUMNIK

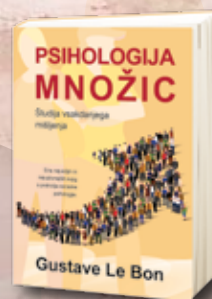
Niall Ferguson
CIVILIZACIJA

Kako so vrednote
Zahoda osvojile svet

Daron Acemoglu in
James A. Robinson
**ZAKAJ NARODI
PROPADAJO**

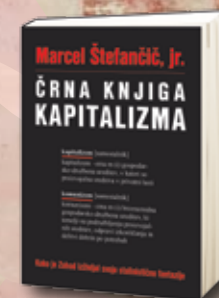
Boštjan Videmšek
NA BEGU
Moderni eksodus
(2006–2016)

Gustave Le Bon
**PSIHOLOGIJA
MNOŽIC**
Študija vsakdanjega
mišljenja

Marcel Štefančič, jr.
**ČRNA KNJIGA
KAPITALIZMA**

Kako je Zahod izživiljal
svoje stalinistične fantazije

Več knjig iz zbirke **Angažirano** najdete
na spletni strani www.bukla.si

Naročila: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti knjigarna@umco.si • na spletni strani www.bukla.si

UMco d. o. o., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah.

Šavrinka

izbor in urejanje: Ingrid Celestina in Suzana Todorović
Libris, 2017. t. v., 305 str., 39 €

»Šavrinka – ženska iz slovenske Istre, ki je predvsem s (pre)prodajo jajc in drugih dobrin v istrskih mestih in Trstu preživljala družino, je bila v zadnjem tridesetletju osrednja tema številnih literarnih, strokovnih, znanstvenih in umetniških del. Nanjo so bile uprte različne oči; nekatere so jo idealizirale, druge pa so nanjo gledale kritično.« V pričujočem delu sta urednici zbrali prispevke, ki iz več zornih kotov, z izvirnimi pogledi, analizami in pristopi ustrezno vrednotijo to večno istrsko popotnico. Avtorji poglobljenih besedil so priznani strokovnjaki s področja zgodovine, etnologije, jezikoslovja in socialne antropologije, (dr. Salvator Žitko, dr. Valentina Brečko Grubar, dr. Špela Ledinek Lozej, dr. Nadja Terčon, Tanja Jakomin Kocjančič, mag. Neža Čebren Lipovec, dr. Nataša Rogelja, Alferija Bržan, dr. Suzana Todorović, Ljubomira Vrtovec Pribac, dr. Mojca Stubelj, Marino Kranjac, Viktorija Pucer Štromar, Đanino Bubola), obsežno monografijo pa je z uvodno besedo na pot pospremil pisatelj Marjan Tomšič. Premišljen uredniški pristop Ingrid Celestina in dr. Suzane Todorović, veliko vztrajnosti pri urejanju teh besedil in zbiranju bogatega slikovnega gradiva ter številnih virov je botrovalo nastanku zelo estetskega in zgodovinsko pomembnega dela, ki bo zanimivo tako za strokovnjake, kot tudi za širšo bralsko publiko. > **RENATE RUGELJ**

Popotnik po Zilji

Kulturno-zgodovinski vodnik

Uši Sereinig, Polona Sketelj

Mohorjeva Celovec, 2017, t. v., 240 str., 24,90 €

Iz venca treh dolin na avstrijskem Koroškem, ki ga je v pesmi *Rož*, *Podjuna Zila* ovekovetil Pavel Kernjak, je slednja od slovenske matice najbolj oddaljena, z etnološkega in jezikovnega vidika najbolj samosvoja ter še najmanj slovenska. Oziroma je slovensko v njej že tako pridušeno, preplavljeno z nemškim, da pride na dan samo še od blizu, v stikih predvsem s starejšimi

Ziljani. Zato sta etnologinji Uši Sereinig in Polona Sketelj sklenili zabeležiti ter v sliki in besedi, tudi narečni, ohraniti vsaj tisto, kar je še slovenskega – preden bo za štehanje, edinstveno ziljsko nošo, ljudsko pesem in drugo kulturno izročilo obveljalo, da so pravzaprav nemškega izvora. V pomoč popotnikom po Zilji, ki sta jo tudi sami prehodili po dolgem in počez, sta zato napisali priročnik, ki nima v prvi vrsti turističnega pridiha. Knjižica je namreč zvrhano polna koristnih podatkov o zgodovini, sedanjosti in predvsem bogati kulturni dediščini še pred dobrim stoletjem večinsko slovenske doline. Tako so v njej poleg opisov naravnih lepot in naselij ter pomena konj za gospodarski vzpon Zilje našli prostor še tradicionalna noša, žobar (govor) ter štehanje, trikraljjevske koledvanje, ziljska vascit (svatba) in druge stare šege. Na koncu sta avtorici dodali še portrete devetnajsterice znamenitih Ziljanov, večinoma tudi za razvoj slovenske države pomembnih znanstvenikov, politikov, učiteljev, umetnikov in kulturnih delavcev. > **IZTOK ILICH**

Lipalja vas in njena slovenska govorica

Robert Grošelj et al.

ZRC SAZU, zbirka Linguistica et philologica,
2016, m. v., 136 str., 18 €

Zgodovinar in publicist Vlado Klemše ter jezikoslovci Robert Grošelj, Karmen Kenda - Jež, Vera Smole in Matej Šekli, ki so se udeležili terenskega raziskovalnega tabora Kanalska dolina 2014 – po nizu treh taborov v letih 2003–2005, v katerih so najprej sodelovali tudi otroci –, v tej monografiji vsak v svojem poglavju objavljajo ugotovitve o posebnostih slovenske govorice Lipalje vasi. Gre za opis in natančno analizo slovenskega ziljskega govora, ki so ga raziskovalci zabeležili in preučili v vasi, ležeči med Naborjetom in Pontabljem na skrajnem severozahodu slovenskega etničnega ozemlja. Trije od zadnjih štirih govorcev, ki so bili v Lipalji vasi še večji sporazumevanja v slovenskem jeziku, so raziskovalcem s svojimi pričevanji odstrli tudi pogled v organiziranost družbenega in vaškega življenja nekoč povsem slovensko govorečega domačinskega prebivalstva. > **IZTOK ILICH**

Zupaničeva knjižnica Znanstvene založbe Filozofske fakultete

Ambrož Kvartič

Pa se je to res zgodilo?
Sodobne povedke v Sloveniji
272 str., 20,00 €

Miha Kozorog, Rajko Muršič (ur.)

Sounds of Attraction
Yugoslav and Post-
Yugoslav Popular Music
232 str., 20,00 €

Znanstvena založba Filozofske fakultete
UL in Knjigarna Filozofske fakultete UL
t.: 01/ 241 11 19, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Vodenje s poslanstvom

Vodenje zaposlenih v splošnih knjižnicah

Sabina Fras Popović

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2016, m. v., 322 str., 25 €

dr. Sabina Fras Popović

Monografija, nastala na podlagi doktorske disertacije, v slovenski prostor prinaša izvirno in precizno študijo trenutnega stanja na področju vodenja zaposlenih v domačih splošnih knjižnicah. Uresničevanje poslanstva knjižnice z zagotavljanjem prostega dostopa do uporabe virov vsakemu posamezniku postaja v spremenjenih družbenih razmerah vedno bolj

zahtevno. Avtorica opozarja na ključni pomen vodenja za uspešnost vsake organizacije, še toliko bolj pa knjižnice, ki mora vedno znova upravičevati z (vse bolj skupimi) javnimi sredstvi podprto delovanje. V teoretičnem delu nas med drugim seznanja z različnimi definicijami in načini oziroma slogi vodenja, etičnimi dilemami v delovnem okolju, načini motiviranja zaposlenih in formalnimi pogoji za vodenje knjižnic. Empirična raziskava vključuje analizo javno dostopnih izbranih dokumentov slovenskih splošnih (predvsem osrednjih območnih) knjižnic ter analizo odgovorov vodij knjižnic na vprašanja o njihovih mnenjih in stališčih ter ravnanju pri sprejemanju poslanstva in vodenju sodelavcev. Uporabna monografija s sporočilom za prihodnost ponuja razmislek in usmeritve, kako voditi knjižnico, da bo pri izvajanju svojega poslanstva pripravljena na spremembe, ki jo čakajo. > PIA MARINCEL

Paradoks neplačanega umetniškega dela

Avtonomija umetnosti, avantgarda in kulturna politika na prehodu v postsocializem

Katja Praznik

Sophia, zbirka Naprejl, 2016, m. v., 321 str., 18 €, JAK

Knjiga, ki tematizira inherentna in tudi umetna družbena protislovja na relaciji umetnost–ekonomija, bi težko prišla v bolj pravem času. Prekarizacija kulturnega dela je postala akutni problem, saj se eden najbolj učenih, prizadevnih in duhovno bogatih delov družbe zaradi zakonodajne zaostalosti in neusmerjenosti v prihodnost vse bolj umika na obrobje. Katja Praznik, docentka na Newyorški državni univerzi v Buffalu in preučevalka politike neplačanega umetniškega dela, v knjigi primerja današnje stanje s stanjem kulture v poznem socializmu. Ustvarjalci smo si velikokrat sami krivi, ko delamo brezplačno, »na zalogo« in »za razpise«, le da bi si nabrali kilometrino, ustvarili nekaj ugleda in morda nekoč ... ustvarjali z dostojanstvom. Odkrit javni govor o ekonomski razsežnosti kulture in umetnosti je, kot ugotavlja avtorica, eden perečih problemov, umetniki in umetniška dela pa med državno administracijo in strogo kapitalističnimi tržnimi logikami izgublajo smoter in preživetje – v zameno za ščepec slave in za občutek pripadnosti kreativnemu razredu. Umetnost in/ali podjetnost? > ŽIGA VALETIČ

... umetnost in/ali podjetnost? ...

Človek, delo in organizacija

Pregled psiholoških področij in perspektiv

Boštjan Bajec, Eva Boštjančič, Sara Tement

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2016, m. v., 251 str., 19,90 €

Skoraj sočasno z industrijsko revolucijo, izumom žarnice na gorilno nitko, s prvimi elektrarnami, v ZDA se je v letih 1880–1890 število časopisov podvojilo, izšla je Darwinova knjiga *O nastanku vrst*, W. Wundt 1879 je ustanovil prvi psihološki laboratorij. Prvi laboratorij za eksperimentalno psihologijo dela je ustanovil M. L. Patrizi deset let kasneje. Pri nas, merim seveda na nekdanji skupni prostor, za začetek šteje Trstenjakova *Psihologija dela* leta 1951, enajst let kasneje je bila na ljubljanski univerzi ustanovljena Katedra za industrijsko psihologijo. Zanimivo in pregledno branje znanstvene monografije nas torej popelje skozi zgodovino, metode, vrste raziskovanja, zakonodajo, etiko. Kadrovska psihologija je predstavljena sistematično in tudi po posameznih področjih (vojaška, letalska, prometna, vedenjska, okoljska). Za prihodnost zapišejo, da bo količina podatkov pripomogla tudi k etičnemu vidiku integracij, vdora v zasebnost, humanizaciji novih oblik dela in brisanju meja med delom in drugimi področji življenja. > JEDRT JEŽ FURLAN

Odpoved pogodbe o zaposlitvi

Miha Šercer,

Nina Scortegagna Kavčnik

Uradni list Republike Slovenije, 2017, t. v., 432 str., 98 €

»Delovna razmerja sodijo med najpomembnejša razmerja v vsaki družbi, saj si večina aktivnega prebivalstva svojo eksistenco zagotavlja z delom, ki ga opravlja v okviru delovnega razmerja. Bistvena za delovno razmerje je značilnost, da ena pogodbeni stranka (delavec) odplačno opravlja odvisno delo za drugo stranko (delodajalca). Delodajalec financira in organizira delovni proces in nosi tveganje poslovanja (dobička in izgube), delavec pa se vključi v ta proces in trajneje opravlja svoje delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca. Razmerje med delavcem in delodajalcem nastane s sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi. ...« je med drugim v spremni besedi zapisala izredna profesorica dr. Darja Senčur Peček. Prenehanje pogodbe o zaposlitvi je tako lahko za katerokoli od vpletenih strani eden bolj neprijetnih dogodkov v delovnem procesu, zato je še toliko bolj pomembno, da postopek poteka v skladu s pravno ureditvijo, aktualnimi predpisi in osnovno človeško etiko. Obsežen priročnik poleg splošnih vprašanj odpovedi, pregledno predstavi tudi različne oblike odpovedi pogodbe (iz poslovnih razlogov, iz razlogov nesposobnosti, iz krivdnega razloga, zaradi neuspešno opravljenega poskusnega dela ...) pa tudi izredne odpovedi in druge posebnosti. Ob koncu priročnika so vključeni tudi vzorci in primeri raznih oblik odpovedi. Čeprav je v osnovi pripomoček namenjen delodajalcem, bo koristen tudi za zaposlene delavce, ki se želijo podučiti o svojih pravicah. > RENATE RUGELJ

... večina aktivnega prebivalstva si svojo eksistenco zagotavlja z delom, ki ga opravlja v okviru delovnega razmerja ...

Marxova teorija vrednosti in razredov

Marko Kržan

Sophia, zbirka Naprejl,

2016, m. v., 168 str., 16 €, JAK

Marko Kržan je doktor sociologije in politični delavec. Slednje je njegov podarek, kot pravi, bi rad rehabilitiral izraz delavec. Njegovo doktorsko delo ni akademsko vzvišeno, ne žuga s pedagoško političnim kazalcem, temveč se tekoče in razumljivo ukvarja s transformacijskim problemom. To pomeni, da gre za – znotraj marksistične teorije – razmerja med vrednostjo blaga (in dela), ceno in dobičkom. Razlika med vrednostjo in ceno dela, proizvoda je bistvena. Za izkoriščanje gre. Njegovo delo je tudi konkreten oris pohoda v boljšo družbo. Tri rešitve in kritike teh rešitev so ob boku predstavitve disertacije Aleksandra Bajta Marxova teorija vrednosti in postrazprav. Tudi fevdalizem je pogosto zapisana beseda. Avtorjeve razprave so žive, pronicljive, mesene. Naj vas kakšna od tabel, enačb ne zmede, sporočilo je jasno: »Kritika kapitalizma je pogoj za nastanek družbe, v kateri ne bomo živeli zato, da delamo, ampak bomo delali tako, da bomo lahko bolje živeli in preprečili okoljsko katastrofo,« so zapisali založniki. Kržan pritiska na vse prave gumbe, alarmi utripajo in vsi se delamo, da še ni tako hudo. Pred vami je dobro orožje, pravi arzenal. Knjiga. >

... njegovo delo je tudi konkreten oris pohoda v boljšo družbo ...

JEDRT JEŽ FURLAN

Zahodni Balkan na poti v EU

Pasti tranzicije, demokratizacije in evropeizacije

Ana Ješe Perković

Znanstvena založba Filozofske fakultete,

zbirka Dela,

2016, m. v., 237 str., 19,90 €

Sociološka študija docentke raziskovalke Ane Ješe Perković temeljito preučuje povojno politično stanje Zahodnega Balkana oziroma, specifično, njegovo približevanje Evropski uniji, ki se od države do države kaže različno. Včasih govorimo o tranziciji, drugič o širitvi unije in izpolnjevanju pogojev za članstvo, celotnemu procesu pa je skupno to, da se države naslednice Jugoslavije, vsaka na svoj način borijo s siromašnostjo, korupcijo in organiziranim kriminalom. Za nameček je Evropska unija v zadnjega četrta stoletja s porastom nacionalizma postala drugačnega, kot je bila ob padcu železne zavese; idealizem se je razblinil, nestanovitnost pa se prenaša tudi na proces pristopanja novih držav. Posebni poglavji sta posvečeni demokratizaciji v Jugozahodni Evropi ter analizi hrvaškega pristopanja, ki je potekalo v luči povojnega (ne)sodelovanja s Haškimi sodiščem, knjiga pa se sklone v vprašanju morebitne neuspele tranzicije in možnostjo obrata nazaj, proti Vzhodu. >

... povojno politično stanje Zahodnega Balkana oziroma, njegovo približevanje Evropski uniji ...

ŽIGA VALETIČ

Kognitarci in semiokapital

Franco Berardi – Bifo

prevod: Polona Petek

Maska, 2016, 321 str., 19 €, JAK

Svetovno znani italijanski marksistični mislec Franco Berardi – Bifo (1949) je avtor tridesetih knjig in v sedemdesetih letih tudi ustanovitelj piratske radijske postaje Radio Alice (piše tudi o tej izkušnji), v tej svoji monografiji pa analizira spremembe v procesih dela v zadnjega pol stoletja. Pred štiridesetimi leti, leta 1977, so v Angliji recimo Sex Pistols lansirali pesem in slogan *No Future*, Margaret Thatcher je tam zagnala agendo neoliberalizma (družba ne obstaja), v Ameriki je Jobs ustanovil Apple in s tem sprožil informacijsko revolucijo, Wall Street pa je začel drugi krog financiranja. Kaj je rezultat? Dokler je bilo fizično delo industrijskega delavca umeščeno

v čas in prostor osemurnega delavnika, ki je bilo načrtovano na isti lokaciji in uokvirjeno z jasno pogodbo, je večinoma obstajalo stalno delo in delovna mesta. Ko pa se je zaradi informacijske tehnologije načrtovanje dela preselilo v kognitivno sfero, je alokacijo doživelo tudi fizično delo, to pa je začelo vse bolj prehajati v prekarni koncept, pri katerem gre za razosebljeni delovni proces, kjer kapitalist od delavca potrebuje samo določeno količino delavčevega časa, ne pa konkretnega delavca. V 21. stoletju prekarizacija tako ni več začasen koncept, temveč vse bolj stanje dela, ki ga ni več mogoče premagati. Aktualno in angažirano! >

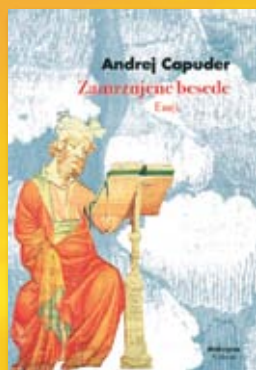

Jože Hlebiš

Darwin, evolucija in ali stvarjenje

Kritična ocena Darwinovega nauka, ki je kasneje vodil mdr. s Teilhardom de Chardinom v svetovnonazorski evolucionizem. Oba evolucionizma Darwina in Chardina sta v knjigi obravnavana in ocenjevana s prikazom razmerja med naravoslovnim pojmom evolucije in filozofskim naukom o stvarjenju.

276 strani, mehka vezava, € 27,00
Izide aprila 2017

Andrej Capuder

Zamrznjene besede

Eseji

Nova zbirka esejev A. Capudra nadaljuje Romanske eseje, ki so vzbudili precejšnjo pozornost. Capudrov izbor avtorjev, ki razgrinjajo paleto njegove znanstvene, filozofske in metafizične misli: Tomaž Akvinski, Descartes, Teilhard de Chardin, Thomas Merton, Dante v primerjavi s Prešernom. Ne manjkata tudi filozofa Bergson in Kierkegaard. Poleg tega avtor »odmrzne« nekatere slabo prežvečene evangelijske prilike. Posebno poglavje je namenjeno Evropi.

244 strani, trda vezava, € 27,00
Izide aprila 2017

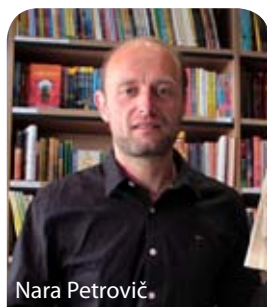
Mohorjeva Celovec
165 LET
jubilej

Slovenija

Navodila za uporabo

Nara Petrovič

Sanje, zbirka Luna, 2017, m. v., 190 str., 15 €

Nara Petrovič

Petrovič (1974), neodvisni (in alternativen) mislec, je s svojimi življenjskimi nauki postregel že v prejšnjih knjigah, denimo v odmevni *Človek: navodila za uporabo*, v kateri je jasno pokazal, da nekatere samoumevnosti, ki so del

človekovega bivanja v sodobni družbi, nesporno škodljivo vplivajo na njegovo zdravje (od načina iztrebljanja na klasični straniščni školjki naprej). V svojem najnovejšem delu pa je s posameznikove življenjske perspektive pogledal širše na družbo, v kateri bivamo, in v tej mešanici eseja, antropološko-etnološkega pisanja in osebnih izkušenj skušal zaobjeti svoj pogled na to, kako bi naše prihodnje skupno življenje lahko potekalo bolje. Njegovo zanimanje se razpenja od ekonomičnosti porabljanja naravnih in drugih virov prek optimizacije svojega delovnega angažmaja (ne biti prezaposlen ali pa nezaposlen, temveč *pravzaposlen*) do razmišljanj o morebitni drugačni ureditvi od sedanje parlamentarne demokracije, ki v skladu z načelom večine po navadi izvoli tiste, ki uspejo s svojim govorom najbolje zadeti najnižji skupni družbeni imenovalec. Ta manifest zmernega življenja za prihodnost spodbuja razmislek o sodobnem življenju in bi ga morali prebrati predvsem mladi še z vso prihodnostjo pred seboj. > **SAMO RUGELJ**

Planet, ki ne raste

Lučka Kajfež Bogataj

ilustracije: Izar Lunaček

Cankarjeva založba,

2016, m. v., 309 str., 24,94 €, JAK

Lučka Kajfež Bogataj je raziskovalka na področju meteorologije in klimatologije, ki je za svoje delo do zdaj prejela že več nagrad, med drugim, v okviru IPCC, Medvladnega odbora za podnebne spremembe, kjer je članica, leta 2007 tudi Nobelovo nagrado za mir (razdelili so si jo z Alom Gorom). Ob svoji poklicni poti je ves čas javno aktivna na področju ozaveščanja v zvezi s klimatskimi spremembami, kjer je, v tandemu z ilustratorjem in striparjem Izarjem Lunačkom, v zadnjih letih izdala dve knjigi, *Vroči novi svet* (2013) in *Planet Voda* (2015), namenjeni mlajšim bralcem, ki sta obe prejeli priznanji zlata hruška. Najbrž to ne uide niti sklepni knjigi trilogije *Planet, ki ne raste*, saj ta že z naslovom imenitno ponazori temeljni paradoks našega časa: na eni strani prizadevanje za stalno gospodarsko rast, ki s seboj prinaša okoljske probleme in planetarno obremenitev na vseh nivojih, na drugi strani pa predstavlja planet našega prebivanja, ki je končen v svoji omejenosti in ima vnaprej uokvirjen obseg svojih virov. Vodnik nas pelje od podnebnih sprememb in ozonske plasti prek zakisanja oceanov in stanja različnih ekosistemov do pretirane rabe tal in voda ter rušenja dušikovega in fosforjevega kroga, nalaganja aerosolov v ozračju ter kemičnega in drugega onesnaženja ter ves čas poudarja zmernost v človekovi porabi, saj tudi tisti, ki imajo več materialnih dobrin, teh načeloma ne morejo porabiti – avto v Evropi, kot neki premični simbol sodobne družbe, več kot devet desetih časa stoji na parkirišču. Knjiga o sedanjosti našega planeta za njegovo prihodnost. > **SAMO RUGELJ**

C. S. LEWIS

AVTOR ZGODB IZ NARNIJE

Vesoljska trilogija – NOVO

C.S. Lewis (1898–1963) velja za enega najbolj priljubljenih pisateljev 20. stoletja in najbolj vplivnih krščanskih mislecev. Napisal je več kot 30 knjig. Pri založbi Družina je pravkar izšla Vesoljska trilogija.

Vesoljska trilogija:

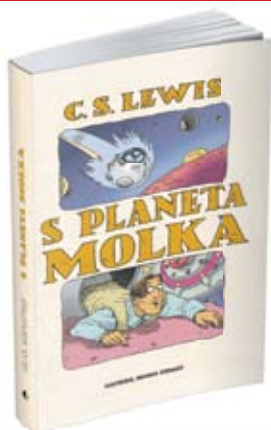
S PLANETA MOLKA

POTOVANJE NA VENERO

TA OGABNA MOČ

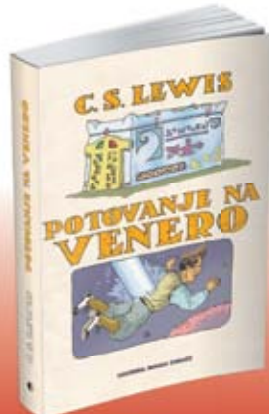
Znanstvenofantastična epopeja
o boju med dobrim in zlim

S planeta molka

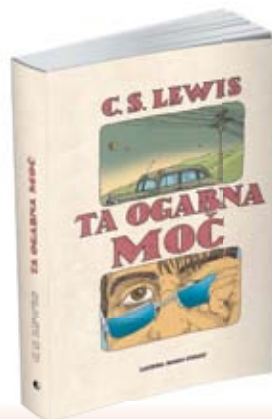

Potovanje na Venero

Dr. Ransom, jezikoslovec in profesor na Cambridgeu, je poslan na planet Perelandro, ki mu ljudje pravimo Venera. Planet namreč napada zla sila in ga želi uničiti. Bo dr. Ransomu uspelo premagati hudobijo? ...

Jezikoslovca in univerzitetnega profesorja na Cambridgeu dr. Elwina Ransoma med pohajkovanjem po podeželju ugrabita veliki fizik Weston in njegov pajdaš Devine ..

Ta ogabna moč

Jane in Mark se kmalu po poroki najdeta v težavah. Marku se obeta dobra služba v organizaciji N.I.K.E., ki želi prevzeti oblast na Zemlji. Jane išče pomoč in jo najde pri dr. Ransomu ...

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Anatomija ljubezni

Evolucija spolnosti,
zakonske zveze in prešuštva

Helen Fisher; prevod: Helena Marko
UMco, zbirka Preobrazba,
2017, m. v., 616 str., 26,90 €, JAK

Helen Fisher

Ali obstaja ljubezenski napoj? Zakaj je v evoluciji človekovega bivanja prišlo do težnje k monogamiji? Kako je prehod na poljedelski način življenja vplival na položaj ženske? Na ta in mnoga druga vprašanja ima (pogosto presenetljive) odgovore Helen Fisher, priznana ameriška bioantropologinja, ena vodilnih svetovnih nevroznanstvenic in raziskovalka ameriškega Inštituta

Kinsey na Univerzi Indiana ter avtorica odmevnih knjig o spolnosti, partnerstvu in ljubezenskem odnosu. *Anatomija ljubezni*, prvi prevod kake njene knjige v slovenščino, predstavlja pionirsko delo o zgodovini partnerstva z vidikov nevrofiziologije in bioloških značilnosti človeka. Gre za sodobno klasiko, ki je prvič izšla v devetdesetih letih, zdaj pa je v novi izdaji iz leta 2016 temeljito prenovljena in dopolnjena. Slikoviti sprehod skozi prirodoslovno zgodovino spolnosti, zakonske zveze in skakanja čez plot temelji na dolgoletnih nevroznanstvenih raziskavah, razkriva pa biološke in fiziološke mehanizme, ki delujejo v jedru vsakega ljubezenskega odnosa, torej temeljnega odnosa, ki določa naše bivanje. Fisherjeva je v *Anatomiji ljubezni* sistematično zbrala in uredila podatke, ki jih je pridobila iz vzorca več deset tisoč moških in žensk, ki so odgovarjali na vprašanja o ljubezni, partnerstvu, navezanosti in drugih pojavih, povezanih s partnerskimi odnosi. Z vidika nevrofiziologije nam strokovno, a razumljivo opiše, na kak način se zaljublujemo, odgovarja na vprašanja strasti, obsedenosti in privlačnosti v ljubezenskih odnosih, vse to pa poveže z evolucijskim razvojem človeka in empirično pridobljenimi dokazi o delovanju človeških možganov. Na podlagi nevrofizioloških in hormonskih značilnosti človeka Fisherjeva v svoji knjigi opiše štiri značilne človeške značaje, s katerimi v nadaljevanju razloži in med seboj primerja temeljne načine funkcioniranja v različnih vrstah partnerskih odnosov. Avtorica s knjigo *Anatomija ljubezni*, ki po izidu na svojem področju ostaja nepresežena, ponuja angažirano in aktualno, na znanstvenih dognanjih utemeljeno delo, ki se ukvarja s področjem medosebnih odnosov. > **SAMO RUGELJ**

Skrivno življenje živali

Peter Wohlleben

prevod: Petra Piber

Narava, 2017, m. v., 194 str., 19,90 €

Kmalu po globalni uspešnici *Skrivno življenje dreves*, v kateri nam je nemški okoljevarstvenik pokazal, da drevesa v gozdu živijo pestro in razgibano, je na voljo njeno tematsko nadaljevanje. V *Skrivnem življenju živali* nas Wohlleben povabi v pisani svet živali ter nam z mnogimi primeri razloži, da je socialno, čustveno in doživljajsko bivanje živali na bistveno višjem nivoju, kot smo morda mislili doslej. Kako ribe čutijo bolečino, ko se v njihova usta zadre trnek? Kako lahko mušji možgani, ki so približno štiristotistočkrat manjši od naših, vseeno predelajo nešteto sličic, ki se ob njihovi hitrosti vsako sekundo pojavijo pred njihovimi očmi? Ali lahko izmerimo hvaležnost hišnih ljubljencev? Knjiga, ki dokazuje, da je veliko naših vzorcev vedenja in čustvovanja samo naprednejša različica tistih, ki jih srečujemo pri živalih. > **RENATE RUGELJ**

Knjige o človekovi DUŠEVNOSTI

Zbirka Preobrazba

Nancy McWilliams

PSIHOANALITIČNA DIAGNOSTIKA

Razumevanje osebnostne zgradbe skozi klinični proces

729 strani • 28,90 €

»Temeljno delo.«

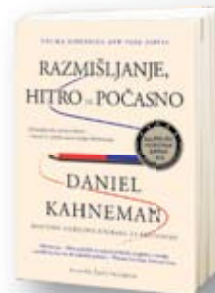

Daniel Kahneman

RAZMIŠLJANJE, HITRO IN POČASNO

710 strani • 28,90 €

»Najboljša poslovna knjiga 2016 po izboru Združenja Manager in GZS-ZKZK.«

Irvin D. Yalom

RABELJ LJUBEZNI

in druge psihoterapevtske zgodbe

370 strani • 24,90 €

»Ko beremo Yaloma, on bere nas.«
– dr. Manca Košir

Oliver Sacks

MOŽ, KI JE IMEL ŽENO ZA KLOBUK

in druge klinične historije

315 strani • 24,90 €

»Klasika na področju 'študijske nevropsihologije primerov'.«

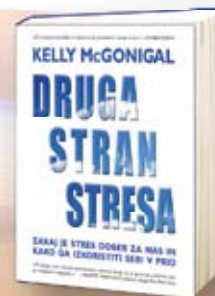
Kelly McGonigal

DRUGA STRAN STRESA

Zakaj je stres dober za nas in kako ga izkoristiti sebi v prid

356 strani • 24,90 €

»Stres lahko jemljemo kot priložnost za osebno rast in razvoj.«

Materialna kultura

Daniel Miller

prevod: Polona Petek

Studia humanitatis,

2016, m. v., 240 str., 20 €, JAK

Miller (1954) je antropolog, ki se ukvarja z razmerjem človeka do materialnih stvari in preiskuje, kako te vplivajo na človekovo bivanje, razmišljanje in odnose z drugimi. Napisal je tudi več knjig o tem, kaj v sodobni človeški družbi pomeni nakupovanje in kako na človekovo življenje vplivajo prenosni telefoni, socialna omrežja itn. Svojo materialno teorijo je ubesedil v knjigi *Materialna kultura*, ki je izvirno izšla leta 2010 (pri Studii Humanitatis pa bo v naslednjem letu izšla še njegova knjiga *Potrošnja in njene posledice* iz leta 2012). V njej razmišlja in analizira, kako lahko človeku odnos z materialnimi rečmi (v različnih kulturah, od Karibskih otokov do Indije) zamenjuje razmerja z ljudmi, bodisi da gre za jeans, s katerim se človek poskuša na drugačen način integrirati v družbo, ali pa skodelico čaja v standardno opremljeni kuhinji, ter poudarja, da imajo ljudje po navadi zlahka odnos ali z ljudmi ali pa s stvarmi, le redki pa premorejo oboje. Knjiga, ki prinaša nov pogled na odnos do stvari, ki nas obkrožajo. > **SAMO RUGELJ**

Uvod v sociologijo

Theodor W. Adorno

prevod: Alfred Leskovec

Sophia, zbirka Naprejl,

2016, m. v., 294 str., 23 €, JAK

Sedemnajst tekstov, ki so zbrani v knjigi *Uvod v sociologijo*, je skladatelj Adorno, eden najpomembnejših mislecev estetike, odpredaval v zadnjem semestru na Inštitutu za družbene raziskave v Frankfurtu, v prelomnem letu 1968. To so tudi njegova zadnja predavanja. Namenjena so bila študentom začetnikom, toda po širini in globini so za današnje razmere nadstandardna in jim, kot ugotavlja Primož Kraševac v spremni besedi, sodobni uvodi v sociologijo ne pridejo niti blizu. Delo je aktualno predvsem zaradi družbenopolitičnih razmer, ki danes v marsičem sovpadajo s prelomnim letom 1968, saj vsebuje živo kritično analizo revolucionarnega aktivizma in vztraja pri avtonomiji kritične teorije. Gre za poznega Adorna, ki pa je hkrati »novi Adorno«. S svojimi deli je izrazito vplival na študentska gibanja, trenutek '68 pa je izkoristil za korak nazaj in je študentom, ki so mu vpadali v besedo, predstavil tudi termin psevdoaktivnost, kadar aktivisti delajo iz lastne nemoči spektakel. > **ZIGA VALETIČ**

Vsi moramo biti feministi

Chimamanda Ngozi Adichie

prevod: Alenka Ropret

Sanje, zbirka Sanje, 2017, m. v., 46 str., 5 €

Adiche (1977), nigerijska pisateljica, pri nas poznana po romanih *Polovica rumenega sonca* in *Amerikanka*, je s svojo kratko esejistično knjigo *Vsi moramo biti feministi* (ki je že dobila tudi svoje nadaljevanje) požela velik in nepričakovan mednarodni odmev. Vse skupaj se je začelo kot TEDx-govor, njena premišljena, a hkrati angažirana prireditev o tem, kako je spol v današnjem svetu, tako v Afriki kot tudi v

Evropi, še vedno izjemno pomemben, pa je hitro zbudila širše zanimanje, zato je kmalu izšla tudi v knjižni obliki. Ta je potem kmalu dobila status novega manifesta, ki ga morajo upoštevati vsi, ki se imajo za družbeno zavedne in ozaveščene, njene dobro izbrane besede, stekane iz osebnih prilog in javno dostopnih dejstev, pa odmevajo s tako silo, da knjižico v anglosaških knjigarnah tudi dve leti po izidu še vedno zlahka opazite. Upajmo, da bo tako tudi pri nas! > **SAMO RUGELJ**

Nevarna razmerja

Poroke in razveze marksizma in feminizma

Cinzia Arruzza

prevod: Mojca Dobnikar

Sophia, zbirka Naprejl, 2016,

m. v., 155 str., 18 €, JAK

Cinzia Arruzza je predavateljica filozofije na New School for Social Research v New Yorku, njena področja pa so antična filozofija in politična misel ter marksizem in feminizem. Sem se uvršča tudi ta njena monografija iz leta 2013, v kateri avtorica preigra vzporednice med porajanjem ženskih in delavskih gibanj od konca 18. in začetka ter sredine 19. stoletja (kjer začne s Floro Tristan, ki se je zavzela za združevanje delavcev vsega sveta) naprej pa vse do današnjih dni, v njem pa prepričljivo pokaže, da marksizem s svojo težnjo po osvoboditvi delavcev s seboj ni avtomatično prinesel tudi težnje po izenačevanju žensk in njihovih pravic. Pri tem streže s primeri z raznih koncev sveta, od Francije in Velike Britanije prek Nemčije do Kitajske in Amerike, ter potrdi, da se feminizem in delavsko gibanje nista niti približno naravno povezovala, saj je bilo to sobivanje polno protislovij, povrh vsega pa je kasnejši kapitalizem integriral in globoko preoblikoval patriarhalne odnose, ki jih v obliki raznih oblik izkoriščanja reproducira še naprej. > **SAMO RUGELJ**

Črna koža, bele maske

Frantz Fanon

prevod: Ana Monika Habjan

Studia humanitatis,

2016, m. v., 240 str., 20 €, JAK

Fanon (1925–1961), filozof, psihiater in mislec, rojen na Martiniku, je umrl zaradi levkemije pri starosti 36 let, prej pa napisal nekaj izjemno vplivnih knjig. Zadnja, ki jo je zaključeval tik pred smrtjo, je bila *V suženjstvo zakleti*, ki smo jo do zdaj imeli edino prevedeno (sprva je izšla pod naslovom *Upor prekletih*), zdaj pa je prevedeno še njegovo prvo delo *Črna koža, bele maske* iz leta 1952, v katerem je Fanon, spodbujen s tedanjimi protirasističnimi gibanji, ki so klicala po enakopravnosti, v psihoanalitičnem diskurzu razdelal, kaj pomeni biti črni človek oziroma še natančneje, kaj hoče črni človek (analogijo na Freudovo vprašanje kaj hoče ženska). Na to vprašanje Fanon (resignirano) odgovarja, da črni človek »hoče biti kakor belec. Za črnca obstaja le ena usoda. In ta je bela,« s čimer je pokazal, da si črnci mimetično želi oponašati belske vrline, belsko kulturo in belske vrednote, rešitev pa je kljub oviram avtor videl v univerzalnosti, ki bi bila onkraj belega in črnega. Angažirana in aktivistična postkolonialna knjiga, ki govori v še zdaj sodobnem jeziku teorije. > **SAMO RUGELJ**

Živi sin budnega

Ibn Tufayl

prevod: Sami Al-Daghistani
KUD Logos, zbirka KUD Logos,
2016, m. v., 176 str., 13 €, JAK

Temeljno delo arabske literature in prvi filozofski roman nam prek tretjeosebnega pripovedovalca posreduje zgodbo o protagonistu, ki se je že rodil v svojevrstno puščavniško življenje, saj se je znašel na območju brez ljudi, kjer ga je vzgajala gazela. Njegova umeščenost mu omogoča pozorno motrenje sveta okoli sebe, s tem pa tudi kulturno nezaznamovano spoznavanje okolja, rastlin, živali, vesolja in Njega. Besedilo nam tako ponuja vpogled v filozofsko misel arabskega sveta v času (evropskega) srednjega veka, v idejne koordinate islama in filozofijo antične Grčije, ki je bila za tisti čas in prostor skrajno pomembna. Izrazito kompleksno besedilo, ki ni samo literarni, kulturni ali verski kuriozum, temveč še danes zastavlja relevantna filozofska vprašanja, je opremljeno s številnimi opombami ter obširno in pregledno spremno besedo prevajalca Samija Al-Daghistanija. Ta nam poda nekaj osnovnih koordinat, s pomočjo katerih lahko Tufaylovo besedilo umestimo v zgodovinski kontekst ter hkrati razumemo njegovo filozofsko in religiozno misel. > ALJAŽ KRIVEC

Zgodnji spisi

F. W. J. Schelling

prevod: Matic Kastelec
Krtina, zbirka Temeljna dela,
2017, m. v., 244 str., 20 €, JAK

Knjiga prinaša tri filozofova besedila iz mlajših let ter osem pisem Schellinga in Hegla iz istega obdobja, ki nam razkrijejo temeljne, še surovo oblikovane nazore, ki so oba filozofa definirali tudi kasneje v življenju ter ju ob Fichteju postavili za utemeljitelja nemškega objektivnega idealizma. Schelling v svojih besedilih osveži Kanta, želi popeljati njegovo misel naprej, skladno s časom, to pa mu uspe tako, da filozofijo utemeljuje na novo in na splošno. V drugem besedilu, ki je tudi osrednje, najbolj zgoščeno in je osredotočeno na filozofiranje kot tako, razmišlja o kategoriji jaza in tistega védenja, ki ni pogojeno, ki je izvorno in izvorno, to pa izvede temeljito, korak za korakom. V preostalih besedilih (*Filozofska pisma o dogmatizmu in kriticizmu, Protikritika, Dopisovanja ...*) se polje filozofije razširi navzven – v dialoge s sodobniki, drugimi deli in klikami, ki si filozofijo prisvajajo za druge cilje. > ŽIGA VALETIČ

Teorija, nasilje, fascinacija

Matija Jan

Litera, zbirka Nova znamenja,
2016, 197 str., 18 €

Avtor sodi v mlajšo generacijo slovenskih filozofov, ki na ramenih dolge zgodovine presenečajo z artikulirano stjo, svežino in pronicljivostjo. V kombiniranem filozofsko-sociološkem diplomskem delu, predelanem v knjigo, se oprime temeljnega postopka dvoma, s katerim prevprašuje etične kategorije, ki jih prinesejo na površje vrtinci politike in jih preoblikujejo v svojo korist, ki je lahko tudi nikogaršnja, etičnost pa ob tem zanemarijo. Jan se poda v osrčje ideologij, ki z visokoletečim leporečenjem skušajo potrditi ljudstvo v fascinaciji nad nasiljem, ki da je neizbežno. Delno napada »socialistično sodrgo«, kar šaljivo in samoironično prizna v Zahvalah, delno fašizem s primerom Marinettijevega *Manifesta k etiopski kolonialni vojni*. Skozi osrednje poglavje o Foucaultu se poglobi v protislovja nemoralnega diskurza in moralne vnanjosti, za dodatni razlagalni pripomoček pa si vzame Marquisa de Sada. > ŽIGA VALETIČ

biniranem filozofsko-sociološkem diplomskem delu, predelanem v knjigo, se oprime temeljnega postopka dvoma, s katerim prevprašuje etične kategorije, ki jih prinesejo na površje vrtinci politike in jih preoblikujejo v svojo korist, ki je lahko tudi nikogaršnja, etičnost pa ob tem zanemarijo. Jan se poda v osrčje ideologij, ki z visokoletečim leporečenjem skušajo potrditi ljudstvo v fascinaciji nad nasiljem, ki da je neizbežno. Delno napada »socialistično sodrgo«, kar šaljivo in samoironično prizna v Zahvalah, delno fašizem s primerom Marinettijevega *Manifesta k etiopski kolonialni vojni*. Skozi osrednje poglavje o Foucaultu se poglobi v protislovja nemoralnega diskurza in moralne vnanjosti, za dodatni razlagalni pripomoček pa si vzame Marquisa de Sada. > ŽIGA VALETIČ

Modra in Rjava knjiga

Ludwig Wittgenstein

prevod: Erna Strniša
Krtina, zbirka Temeljna dela, 2016, m. v., 238 str., 25 €, JAK

»Kaj je pomen besede? Lotimo se tega vprašanja tako, da najprej vprašamo, kaj je razlaga pomena besede; kako je videti razlaga besede?« Tako začne Wittgenstein *Modro in Rjavo knjigo* – v modro in v rjavo oblečene zapiske za študente na Cambridgeu med letoma 1933 in 1935. Tako zariše ključno premiso vsega svojega filozofskega izvajanja v prihodnosti, ki bo zadevalo večplasten odnos med jezikom, stvarnostjo ter človeškim dojemanjem (interpretacijo) sveta. Ker je bil

Predavanja o Rousseauju

Louis Althusser

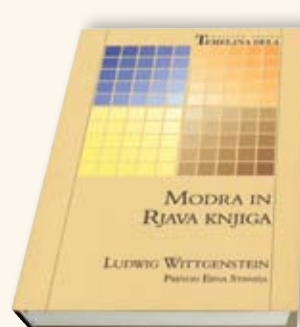
prevod: Aleš Mendičev
Litera, zbirka Nova znamenja,
2017, m. v., 133 str., 19,90 €, JAK

Louis Althusser je v šestdesetih letih zaslovel s čvrstimi filozofskimi besedili o Marxu, *Kapitalu* in Leninu ter postal

eden najvidnejših marksističnih mislecev v Evropi. Leta 1972 je imel na pariški šoli, kjer je predaval, tri predavanja o Rousseauju, ki so zdaj, pet let po prvi objavi leta 2012, na voljo tudi v slovenskem jeziku. Prevod zvesto sledi govorni stavčni strukturi z značilnimi ponavljanji in poudarki, ki so predavatelja delali razpoznavnega. Obrača se na Rousseaujevo razsvetljsko misel, v jedru predavanj pa je tudi danes sila aktualno razmerje med t. i. naravnim pravom in vzpostavitvijo človeške družbe; sprašuje se torej o naravnem (»živalskem«) in o podružbljenem človeku ter motri probleme, ki se s spreminjajočo se družbo včasih rešujejo sami, drugič ostajajo nerešljivi, tretjič pa je treba zanje aktivno posredovati. Duševne težave, ki so mučile Althusserja, so tri-najst let kasneje pripeljale do družinske tragedije. > ŽIGA VALETIČ

... obrača se na Rousseaujevo razsvetljsko misel ...

Wittgenstein tudi učitelj razredne stopnje, arhitekt in praktik, in je med vojno razvijal medicinske naprave, je njegova filozofija – dosledna v postopku in tehnicistična v pristopu – postavila mejnike v panogi logike, na podlagi česar so gradili tudi kasnejši raziskovalci in znanstveniki, na primer Steven Pinker (*Jezikovni nagon*). Jezik je zanj spoznavno orodje, ki ga je treba uporabljati kar se da natančno in premišljeno, beseda pa je prazna, dokler je nekdo ne oživi s tem, ko ji vljeje pomen in smisel. > ŽIGA VALETIČ

Detabuiziranje smrti

»Tabuizirana smrt je naučen občutek strahu, ki naj človeku v primernem času zapre usta in zaveže jezik,« je le ena od pronicljivih misli zdravnika, znanstvenika in profesorja na Medicinski fakulteti ljubljanske univerze dr. Alojza Ihana v knjigi *Čas nesmrtnosti*. A hitro po izidu ni bila ponatisnjena zaradi te in ta-

dr. Manca Košir

kih ugotovitev, temveč zaradi impresivnih navedb, kaj vse zmore današnja tehnologija, da bi uresničila človekovo neuresničljivo hrepenenje po nesmrtnosti. Od kronicke – »zamrzovanje kompleksnih živalskih in človeških organizmov za ponovno odmrznitev in oživetje v prihodnosti« – prek presaditev organov do rastlinjakov brezglavih teles, na katera bi morda nekoč presadili naše stare glave. Mene je knjiga presunila zaradi po-

glavja *Strah in smrt*, o čemer sem prebrala in doživela že veliko, a nisem še zasledila tako jasne slike sodobnega stanja smrti: »Človek, ki umira, je enako kot ob rojstvu ponovno popolnoma sam s seboj in njegova smrt bi morala biti posvečena izključno njemu samemu. A seveda ne gre tako enostavno – človek, ki umira, se zaradi družbenih manipulacij, ki jih je v osebni zgodovini v zvezi s smrtjo že doživel in jih nosi v glavi, težko sooči s tistim, kar njegovo trenutno umiranje in smrt v resnici sta, torej povsem osebni in prvič doživet proces, ki mu v njegovi osebni zgodovini ni primere. V resnici umirajoči brez veliko miru in človeške opore težko razloči tisto, kar je njegova trenutna, avtentična smrt, od tabuizirane smrti, ki se jo je navadil dojemati kot zmanipulirano družbeno bitje. Težko razloči med osebnim mirom, v katerega se s smrtjo potaplja, ter med naučeno in zdresirano grozo tabuizirane smrti,« je oster Ihan, rekoč: »Problem družbenega prisvajanja in manipuliranja s smrtjo je v tem, da krademo osebno in avtentično doživljanje smrti tistim, ki imajo s smrtjo v resnici opraviti – umirajočim.« Zato je treba detabuizirati smrt, zato velja govoriti o njej odkrito in odprto! Tudi o tem, da je »vzrok smrti iluzija mrliških zapisnikov«. Star človek pač ne umre zaradi pljučnice, ki je posledica in ne vzrok. Kajti če pri njem ne bi nastala pljučnica zaradi določene bakterije, bi nastala čez teden ali dva zaradi kake druge. »In če taisti človek ne bi umrl zaradi pljučnice, bi bržkone malo pozneje umrl zaradi zastoja srca ali možganske kapi.« Umrl bi, ker je njegovo telo staro, umrl bi, ker je njegovo telo iztrošeno.

Še ena knjiga obravnava tematiko naše najgloblje želje: »Pravzaprav ves človekov razvoj od prazgodovine do sodobnosti poteka pod obnebjem upanja v neumrljivost oz. želje po nesmrtnosti,« ugotavlja akademik dr. Tine Hribar v prvi od treh knjig z naslovom *Nesmrtnost in neumrljivost*. Prva knjiga je interpretacijsko poročilo temeljne literature na to temo od šamanov do kristjanov,

v drugi bo obravnaval spreminjanje razumevanja nesmrtnosti in neumrljivosti skozi zgodovino krščanske religije, v tretji pa bo prikazal sedanje stanje tega razumevanja v risu področij, ki jim sledi: teologije, filozofije in znanosti. Za hiter oris vsebine te tehtne knjige naj navedem naslove poglavij: Šamanska prazgodovina nesmrtnosti, Egiptovska zgodovina nesmrtnosti, Faraon Ehnaton, Francišek Asiški in papež Francišek, Gilgameševa želja po neumrljivosti, Starozavezno brskiranje podzemlja in minimaliziranje nesmrtnosti, Antična nesmrtnost, Protokrščansko vstajenje iz druge knjige Makabejcev ter Novozavezna obravnavanja nesmrtnosti. In kaj meni po desetletjih študija ogromnega korpusa relevantne literature naš veliki filozof? »Obljuba o porazu smrti po smrti, obljuba o življenju brez smrti pa ostaja zgolj in samo obljuba.« Ker nam smrt »pred smrtjo že doživetega življenja ne bo mogla vzeti«, akademik Hribar apelira, da to življenje ljubimo tukaj in zdaj. Saj je nesmrtnost vedno že tu, na zemlji.

Zapravljeno

Zakaj šola ne izobražuje več

Frank Furedi

prevod: Miha Marek

Krtina, zbirka Krt,

2016, m. v., 282 str., 25 €, JAK

Frank Furedi

Furedi (1947) je filozof in profesor na Univerzi v Kentu, ki s svojimi knjigami sega na različna področja, od *Paranoičnega starševstva* (2001) do *Moči branja* (2015, slovenski prevod je v pripravi). *Zapravljeno* je njegov prvi prevod v slovenščino, knjiga je izvorno izšla 2009, povod zanjo

pa je bila neposredna avtorjeva izkušnja, ko sta z ženo iskala šolo za svojega otroka in je ugotovil, da je vse v zvezi s šolo postalo drama. To ga je potegnilo v preučevanje sodobne šole v primerjavi s preteklostjo, rezultat pa je monografija, v kateri Furedi ugotavlja, da je današnje (predvsem osnovnošolsko in srednješolsko) izobraževanje tudi univerzalen rezultat splošnih družbenih silnic, v katerih prevladuje odtujenost starejše generacije in staršev od otrok. V nadaljevanju se ta problem seveda kaže v šolah na različnih nivojih, od oporekanja učiteljevi avtoriteti, razprav o krhki identiteti otrok v šolah, učiteljski nastrojenosti, da starši v šolah postajajo odvetniki svojih otrok, slednji pa v šolo prinašajo vzorce obnašanja svojih staršev itn. Izobraževanje kot tako zato vse bolj ostaja v ozadju. Knjiga, ki bi morala tudi pri nas spodbuditi razmislek o stanju našega izobraževalnega sistema. > SAMO RUGELJ

Od državljanov do gospode

Socialna zgodovina zahodne politične misli od antike do srednjega veka

Ellen Meiksins Wood

prevod: Nada Grošelj

Sophia, zbirka Naprej,

2016, m. v., 361 str., 20 €, JAK

Ellen Meiksins Wood (1942–2016) je pri nas malo znana, v svetu pa priznana zgodovinarica in politologinja ter prepričljiva teoretikarka socialne zgodovine in historičnega materializma. V monografiji *Od državljanov do gospode* iz leta 2008 (založba Sophia pripravlja za prevod tudi njeno zadnje delo *Svoboda in lastnina*, ki je izvorno izšlo leta 2012) Woodova skozi polje socialne zgodovine preigra obdobje od antike do srednjega veka, ki ga zameji nekako sredi štirinajstega stoletja, ko se je ta čas idejno izpraznil.

... razvoj
človekove
družbe je (lahko)
zelo zavito ...

Pri tem jasno kaže na evolucijo človekovega bivanja v tem času, ki se je razvijalo od starogrške polis, za katero je Herodot trdil, da je ravno osvoboditev izpod tiranije Grkom omogočila, da so premagali še vedno tiranske Perzijce (»ko so postali svobodni, so postali med vsemi daleč najprvi«), prek veliko bolj imperi-

alno usmerjenega starega Rima (s citiranjem pogledov mnogih filozofov iz tistega časa), ki je s svojim propadom prešel v despotski srednji vek, zrasel iz kmečkega sloja in njihovega razmerja z zemljiškimi posestniki. Delo, ki dokazuje, da je razvoj človekove družbe (lahko) zelo zavito. > SAMO RUGELJ

Usoda in značaj

Spisi, proza, fragmenti

Walter Benjamin

prevod: Peter Gorenšek et al.

Beletrina, zbirka Koda,

2016, t. v., 347 str., 29 €, JAK

Benamina (1892–1940), nemškega judovskega filozofa, ki je vpliven še skoraj osem desetletij po svoji smrti, v slovenščini že poznamo po nekaj knjigah, kot so njegovi *Izbrani spisi*, *Hašiš in Enosmerna ulica*, ki je pri Študentski založbi izšla leta 2002. *Usoda in značaj* prinaša raznovrsten pregled Benjaminovih besedil in ustvarjanja, od spisov (Dialog o današnji religioznosti, O programu prihajajoče filozofije itn.) prek dveh njegovih avtobiografskih prozih segmentov, ki sta najbolj obsežna dela knjige (spomini na mladost v Berlinu, seveda pisani za nazaj, s položaja misleca, in Moskvskega dnevnika, o mestu, ki ga je obiskal pozimi 1926–1927). Zadnji del predstavljajo Benjaminovi fragmenti, kratke, včasih tudi samo enostranske zabeleške o posameznih temah, med katerimi pa seveda izstopajo tudi daljnosežne ideje, denimo kratki esej Kapitalizem kot religija, s katerim je že pred desetletji napovedal današnje stanje neoliberalističnega duha, ki razen obstoječega načina delovanja družbe ne vidi nobene druge možnosti. Globok vpogled v idejni svet Benjaminove misli. > **SAMO RUGELJ**

Razsvetljenje

Zelo kratek uvod

John Robertson

prevod: Mojca Dobnikar

Krtina, zbirka Kratka,

2016, m. v., 153 str., 14 €, JAK

Robertson je profesor politične misli na Univerzi Cambridge, v tej knjižici pa postreže s pregledom glavnih idej razsvetljenstva, njegovim odnosom do religije, izboljševanjem človekovega položaja in razsvetljevanjem javnosti, ki se je začelo konec sedemnajstega in je trajalo vse do začetka devetnajstega stoletja. Kaj je razsvetljenje? Immanuel Kant je to opredelil kot »svoboda, da javno uporabljamo svoj um z namenom osvoboditve človeštva od nedoletnosti, ki si jo je samo vsililo«. Po Robertsonovem mnenju pa je jedro razsvetlenskega prispevka k zahodni misli prav politična ekonomija kot obet izboljšanja človekovega položaja na tem in ne na onem svetu, pri čemer se je ta pogled zavedal svojih omejitev, saj Marxova utopična misel in vizija tega, da bodo vsi ljudje lahko uživali enak neodvisen prosti čas, ni bila utopija razsvetlenskih zgodovinarjev ali političnih ekonomistov. Knjižica, ki kaže, da je treba dognanja razsvetlencev upoštevati tudi v današnjem času. > **SAMO RUGELJ**

Ekonomija želje

Krščanstvo in kapitalizem v postmodernem svetu

Daniel M. Bell Jr.

prevod: Tina Vrščaj

KUD Logos, 2016, m. v., 285 str., 18 €, JAK

Ena od definicij ekonomije je, da gre za družbena znanost, ki se ukvarja z načini, na katere poskušajo ljudje in družbe zadovoljiti svoje materialne potrebe in želje. Iz tega lahko sklepamo, da moderno ekonomijo poganja človeška želja, zaradi česar je ekonomija dejansko veda o delovanju te želje. Bell je ameriški profesor teologije in avtor več knjig, v *Ekonomiji želje*, ki je izvirno izšla leta 2012 pa obdeluje eno ključnih vprašanj sodobne družbe, torej princip formacije želje, še posebej v povezavi s sodobnim neoliberalnim družbenim redom, ki mu nasproti postavi krščanstvo. Model kapitalistične proizvodnje in nenehne potrošnje (zadovoljevanje ves čas izmikajoče se želje) torej primerja s pristnim krščanstvom (ki je po definiciji zavezano nematerialnim vrednotam) in učinkovito pokaže, da ta dva modela vrednosti težita v nasprotni smeri, saj so po avtorjevem mnenju ljudje na svetu za to, da si želijo Boga, da uživajo v njem in da odsevajo Božje veličanstvo, ne pa za to, da so v nenehnem ciklu materialne potrošnje. Delo, ki si upa misliti drugačen svet in drugačno logiko človeške želje in človeških razmerij, kar Bell denimo lepo ponazarja s skupnostjo Barka, ki skrbi za ljudi z downovim sindromom > **SAMO RUGELJ**

Novo urbano vprašanje

Andy Merrifield

prevod: Ana Kralj

Založba /*cf., zbirka Rdeča zbirka,

2016, m. v., 198 str., 18 €, JAK

Kaj je osnovni namen sodobnega mesta in urbanega središča? Kot ugotavlja britanski marksistični urbani teoretik Andy Merrifield (1960) v svoji odmevni knjigi iz leta 2014, se je s pohodom neoliberalizma v zadnjih desetletjih vsebinska podoba mest zelo, oziroma celo povsem spremenila. Medtem ko je bilo mesto včasih na eni strani organizirano okoli proizvodnje (tovarn), na drugi pa so mestni centri včasih predstavljali prostor participacije in soodločanja, so se središča sodobnih mest spremenila v prostore potrošnje in družbene pacifikacije. Ta so sedaj najbolj namenjena kapitalskim elitam in turistom, za katere jih polnijo s primernimi (monokulturnimi) vsebinami in trgovsko ponudbo. Pisec spremne besede, aktivist gibanja Klemen Ploštajner vsebino knjige analizira (tudi) na primeru mesta Ljubljane. > **SAMO RUGELJ**

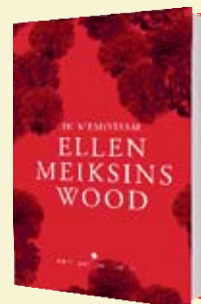
GÁSPÁR MIKLÓS TAMÁS
Komunizem po letu 1989
18 €

MARKO KRŽAN
Marxova teorija vrednosti in razredov
16 €

TIBOR RUTAR
Sodobni zagovor historičnega materializma
18 €

REVIJA BOREC
In memoriam Ellen Meiksins Wood
15 €

POLONA TRATNIK
Umetnost kot intervencija
20 €

SOPHIA

01/434 49 35, narocila@zalozba-sophia.si, www.zalozba-sophia.si

Intervjuji: Izidor Gašperlin, Gabi Čačinovič Vogrinčič, Miran Možina,

Pri založbi Mladinska knjiga je v zbirki Spomini in izpovedi izšla nova »pisemska« knjiga Manca Košir Človeška ljubezen. Manca Košir se (po svojih knjigah Ženska pisma, Moški : Ženska, Moška pisma, Drugačna razmerja, Darovi minevanja) tokrat poglubi v vse vidike človeške ljubezni. V skoraj izginulem žanru pisemskih knjig si je dopisovala s štirimi priznanimi slovenskimi psihoterapevti: Izidorjem Gašperlinom, Gabi Čačinovič Vogrinčič, Miranom Možino in Tomažem Flajsom. Koširjeva z izbranimi psihoterapevti preobrne njihove vloge in se sama postavi v položaj spraševalca, pri čemer posamezno dopisovanje kmalu preraste v enakovredno in dovolj intimno izmenjavo lastnih čustvenih preizkušenj in strokovnih pogledov na obravnavano vprašanje.

Človeška ljubezen: Štirje terapevti in pet Manc

Manca Košir

Bukla: V tem podivjanem digitalnem času še vedno pišete pisma. Koliko rednih korespondentov imate in koliko pisem približno napišete letno? Kaj je na pismih tako posebnega?

Košir: Sem človek, ki rad piše pisma. Ker se med pisanjem lahko potopim globoko v naslovnik in hkrati tudi

vase. Takrat se začne dogajati mala čaravnija: bolje vidim, bolje slišim, bolje čutim ... Ker sem v samoti in tišini – v hrupu med drugimi opravki pisem pač ni možno pisati! – v iskrenem dialogu z drugim in sama s seboj. Dialog je ODNOS. In brez odnosov človeka itak ni. Površni, hitri in rutinski odnosi me pač ne zadovoljijo, rojena ribica rada plavam globoko ... Ne vodim pa statistike, ne štejem dopisovalk (teh je veliko več) in dopisovalcev. Lahko rečem, da si dopisujem vsak dan. Vsako besedilce seveda ni pismo, me pa lahko le kratek stavek ali dva, ki ju dobim od ljube osebe, preboda s sporočilom tako močno, da bivam s tema dvema stavkoma dneve in včasih še kakšno noč (smeh). In se mi v odgovor, denimo, napiše pesem. Tudi v knjigi Človeška ljubezen se je napisala v pismo kakšna pesem ...

Bukla: Vaša soavtorska knjiga govori o človeški ljubezni. To ni le partnerska ljubezen, je ljubezen med otroki in starši, prijatelji, dušami sopotnicami, lahko je tudi ljubezen do znanja in življenja nasploh. Pravite, da je bistveno vzpostaviti odnos, kljub temu pa vsak človek ni za zakonsko zvezo?

Košir: Mnogo je različnih odnosov in veliko je oblik ljubezni! Zakonska zveza je le ena od oblik, ki je lahko zelo izpolnjujoča, lahko pa je prazna, ker so v njej odnosi mrtvi. Izkusila sem mnoge odnose, in dokler sem imela občutek, da v njih rastem, sem jih gojila, ko sem se počutila nenahranjeno, sem jih zapustila. Ne moremo zapustiti sebe – čeprav se nekateri povsem zanemarijo in izstradajo do smrti, ne moremo zapustiti svojih otrok ne staršev. Zato pa so odnosi z njimi najtežji in hkrati najboljša šola učenja osebne rasti. Veliki evropski guru Eckart Tolle v knjigi *Nova zemlja: prebujeno in zavestno življenje* citira Ram Dassa, ki pravi: »Če se sam sebi zdiš tako razsvetljen, poskusi živeti teden dni s svojimi starši.« In jaz sem živela s svojo mamo do njenega stotega leta! Se pravi, da sem imela čas preizkušati Navzočnost, kot piše Tolle: »Več ko je v odnosu skupne preteklosti, bolj morate biti navzoči v sedanjosti, drugače boste preteklost prisiljeni vedno znova podoživljati.«

Bukla: Tudi v pismih ugotavljate, da obstaja veliko jezikov, s katerimi ljudje izkazujejo ljubezen. Pogosto med nami zaradi tega prihaja do nesporazumov, saj ne razumemo jezika drugega in njegova sporočila pri sebi napačno interpretiramo. Kako si vi pomagata v takšnih situacijah?

Košir: Hm, na splošno rečeno, vedno znova si skušam pomagati z zavedanjem, s prisotnostjo tukaj in zdaj. S sočutjem in empatijo, saj tudi zato tako rada pišem pisma, ker so pisma polje življenja v drugega. Seveda tudi na tem polju interpretiramo, ampak pri sočutju pa »sočutimo«, in to je odlična šola širjenja srca, da lahko skozenj steče Svetloba Ljubezni. Ljubezen zame ni nek ekskluzivni odnos med žensko in moškim, denimo, ampak pretakanje energije, ki preprosto JE. Kot poje stara slovenska ljudska pesem: »Ljubezen je b'la, ljubezen še bo, ko tebe in mene na svet' več ne bo.« Močno bolečinsko jedro ega to energijo lahko popolnoma zablokira, odprto srce pa ji pusti teči

skozi, čeprav pri tem zna tudi zelo boleli ... Največje odprtosti se učim ob spremljanju umirajočih. V tem svetem prostoru odhajanja lahko samo sem, brez besed, s tiho Prisotnostjo, ki je sveta. Globoka doživetja so to in zelo sem hvaležna privilegiju spremljanja umirajočih, zelo!

Bukla: Katere knjige o ljubezni, ki so na voljo v slovenščini, so vam najljubše?

Košir: Mladenka in mlada ženska, ki sem živela mit romantične ljubezni (Bogu hvala za zaljubljenost, zato pa imam dve tako čudoviti hčeri!), sem veliko brala dramatične ljubezenske romane. Že vrsto let najraje berem mistično poezijo, v kateri je najbolje izražena Ljubezen, v katero veruje moje srce. Zato vam takoj izstrelim najljubši knjigi, v decembrski *Bukli* sem ju razglasila za svoji knjigi meseca. Ena je prevedena, avtor je Daniel Ladinsky, ki je po navdihu dvanajstih svetih glasov vzhoda in zahoda napisal zbirko *Ljubezenske pesmi Boga*, druga je izpod peresa slovenskega fenomena Dejana Kosa z naslovom *Evangelij bližine*. Ta me je povsem prevzela. Naj citiram njen konec za okus: »Umiranje je podarjanje darovanega. In začetek je edina prerokba / Zadnja beseda ne bo ime. /.../ Zanikani obstoj nas podari temu, kar je zanikalo neobstoj. / Smrt je iz nesmrtnega rojena. /.../ Nerojena je ljubezen.«

Izidor Gašperlin

partnerski in družinski terapevt

Bukla: V pismih omenjate, da je ljubezen odnos, še pred tem pa odločitev zanj. Ali se prav v odločitvi skriva ključ za dolgotrajno partnersko zvezo? Da se na neki točki preprosto odločimo za neko osebo, s katero si želimo ostati skupaj, in nato pri tem vztrajamo?

Gašperlin: Na začetku odnosa je pravega odločanja bolj malo. Naše »odločitve« s hormonskim opojem prevzame zaljubljenost, ki prekrije ali premagata strah pred bližino, ki ga vsak od nas nosi v sebi. Šele ko opoj zaljubljenosti popusti in se partnerja vedno bolj ugledata taka, kot v resnici sta, se začne pravi odnos. In takrat vse preveč parov kar prehitro obupa. Ko se začnejo vrstiti resne težave, sta odnos in ljubezen na preizkusu. In prav tukaj se odpre prostor za odločitev, ljubezen se najmočnejše odrazi z odločitvijo za nadaljevanje in izboljšavo odnosa. Vsak par se velikokrat znajde na križiščih takih odločitev. Naivno je dojemanje ljubezni v smislu, da se imata rada dva, ki se držita za roke, se lepo pogovarjata, sta veliko skupaj ... Ko opazujemo takšen par, v resnici ne vemo, kaj se dogaja znotraj njiju, ali sta zares zadovoljna. Paradoks je, da včasih še sama verjameta v te zunanje znake ljubezni in tako sploh ne opazita praznine v njunem odnosu. Kot terapevt veliko več ljubezni vidim pri partnerjih, ki se zaradi neprijaznega otroštva soočata s hudimi konflikti in stiskami v njunem odnosu. Občudujem, koliko volje in odgovornosti vlagata v to, da vztrajata in se vsakodnevno spopadata z demoni iz podzavesti. Kaj je ljubezen, če ni ravno to: vztrajanje, sodelovanje in pomoč, da iz odnosa izrivata slabo in vanj dodajata čim več dobrega.

Bukla: V svoji terapevtski praksi ugotavljate, da mit o moških, ki se ne želijo pogovarjati o svojih čustvenih problemih, ne drži, drži pa, da

moške pogovarjanja ne naučijo in so zato tega manj vešč. Kaj bi svetovale ženski, ki si želi svojega moškega pripraviti do pogovora?

Gašperlin: Da naj najprej poskuša razumeti, da ima njen moški, enako kot ona, pravico do svojega pogleda na to, kaj pogovor sploh je. Da je njena ocena »potrebne količine« pogovora ravno toliko pravilna kot njegova. Pogovor je zagotovo ključnega pomena takrat, ko se v odnos prikradejo hude težave. Brez pogovora se bo par težko premaknil naprej. Toda za vsakodnevno bivanje je pomembnih toliko različnih stvari. Moški so pač naučeni, da jim pogovor ni ravno vsajen na vrhu njihove lestvice vrednot. Kot se morajo moški učiti pogovarjati, bi se ženske morale učiti drugih vrlin, ki pa so pomembne moškim. Recimo molčati, ko ni kaj za povedati (*smeh*). Včasih samo zdržati s tišino, ko ni nič kaj usodnega. Na splošno razumeti, da partnerju ljubezen morda včasih pomeni čisto nekaj drugega.

Bukla: Ali tudi v privatnem življenju še napišete kakšno pismo? Kakšen je vaš odnos do pisem?

Gašperlin: Klasična pisma sem pisal le, ko sem služil vojaški rok. Uf, od tega je zdaj že več kot 35 let. Sicer tudi razglednic nisem pošiljal. Kaj pa vem – zame je pomemben osebni stik, pogovor iz oči v oči. Pred leti, ko sem večino časa preživel za računalnikom, sem si spotoma izmenjal kaj takega, čemur bi se lahko reklo e-pismo. Iz kakšnega »chata« na Skypu bi tudi lahko nastalo kar zanimivo pismo.

Bukla: Kako ste torej doživljali dopisovanje z Manco?

Gašperlin: Tole je bilo zame nekaj povsem novega. Pismo ti da možnost, da ga večkrat prebereš. V miru, brez pritiska sogovornika. Tako ujameš marsikaj, kar bi v pogovoru spregledal. Čustven pritisk sogovornika je manjši, laže se je s čim umirjeno nestrinjati. Seveda pa ti pismo daje dovolj časa, da tako ubesediš svoje misli, da stojijo najprej same zase. Ob dopisovanju z Manco se mi je kar nekajkrat zgodilo, da sem ugotovil, da se ne strinjam sam s sabo (*smeh*). Ravno ta notranji pogovor, ki nujno spremlja pisanje, ima v sebi naboj osebne rasti, včasih ima prav terapevtske učinke. Ko se v miru slišimo in strinjamo, lahko umirjeno začnemo iskati prav tiste besede, ob katerih bi drugi čim laže ujel naše sporočilo, a so hkrati še vedno naše. Ta igra ravnotežja med prilagajanjem drugemu in ohranjanjem sebe je glavni izziv vsakega odnosa.

Bukla: Katere knjige, ki so na voljo v slovenščini, so vam do zdaj najbolj pomagale pri vašem delu?

Gašperlin: Takoj mi pride na misel knjiga Barbare Coloroso *Otroci so tega vredni*. Čudovita knjiga, ki preprosto prikaže ključne usmeritve, ki naj jim sledi roditelj, da bo dal otrokom tisto, kar v resnici potrebujejo. Na predavanjih za starše jo pogosto omenim kot mojo zadnjo prebrano knjigo o vzgoji otrok. Po tej knjigi in seveda lastni izkušnji z dvema hčerkama mi je bilo jasno, da sem dobil od zunaj vse, kar lahko. Da je na vrsti samo še trdo delo, da spoznanja prenesem v prakso. Ko razmišljam, katera knjiga je usodno vplivala na spreminjanje odnosa do sebe, ne morem mimo knjige dr. Christiana Gostečnika *Srečal sem svojo družino*. Ob branju te knjige so se mi v nekaj dneh odprla povsem nova obzorja, naenkrat so se mi skupaj zložili odgovori, ki sem jih prej dolga leta iskal zaman. Takrat sem se odločil, da grem po tej poti do konca. Čez nekaj mesecev sem vpisal študij zakonske in družinske terapije – ena od najboljših odločitev v mojem življenju.

**Gabi Čačinovič
Vogrinčič**

klinična psihologinja in
družinska terapevtka

Bukla: Ali Slovenci premalokrat poiščemo strokovno pomoč, ko se spopadamo z bolečinami, ki jih ne moremo predelati sami?

Vogrinčič Čačinovič: Ni v navadi, da poiščemo strokovno pomoč, saj velja, da si moramo znati pomagati sami. Kot da človek ni čisto v redu, če pomoč potrebuje ali celo prosi zanjo. Kakšen napuh! Vsak človek kdaj potrebuje pomoč in za vsakega upam, da bo toliko dober do sebe in pogumen, da se bo po pomoč obrnil in jo tudi našel.

Bukla: Kakšne so posledice na življenje nekoga z nesprejetimi in nepredelanimi bolečinami?

Vogrinčič Čačinovič: Vseh bolečin ne moremo enostavno predelati, moramo se naučiti živeti z njimi. Bolečine so večni »IN« v našem življenju, zato je pomembno, da smo v njem dobili tudi ljubezen, radost, upanje in moč, da se zmoremo objeti in se naučiti nositi tako bolečino kot radost. Če imamo s kom in če ima naše življenje smisel. Želim, da se človeku ne zgodi, da varovanje bolečine postane smisel življenja. Da ne bi izgubil sebe in soljudi.

Bukla: Kaj je po vašem mnenju pri nas najpogostejši vzrok za težave v današnjih partnerskih zvezah?

Vogrinčič Čačinovič: Vzrokov je mnogo, a eden temeljnih je ta, da želimo spremeniti ljubljenega drugega po svoji podobi. Da bi bil takšen, kot ga potrebujem, da me izpolni in varuje na način, kot ne znam sama. Na moj način, po moji podobi. To je odnos, ki mu A. Maslow pravi »ljubezen pomanjkanja«. Razkošje skupnega življenja pa je spoznavanje drugega, odkrivanje, kdo je in kaj želi, z njegovimi edinstvenostmi in drugačnostmi. To zmoremo le, če imamo dovolj občutka lastne vrednosti, da se lahko vedno znova odločimo za ljubezen, da jo lahko varujemo kot malo vode na dlani. Za dva edinstvena človeka, ki si to dovolita biti. Težave za partnerske odnose pa izvirajo tudi iz težkih življenjskih razmer. Boj za preživetje, večna negotovost, revščina ali življenje na njenem robu ogrožajo človekovo dostojanstvo ter požirajo čas in moč za varovanje samega sebe, partnerstva in družine. To je nesprejemljivo in zahteva korenite družbene spremembe.

... Človeška ljubezen je »pisemska knjiga«, ki se poglobi v vse vidike človeške ljubezni ...

Bukla: Kako lahko dosežemo in ohranjamo kakovostne odnose?

Vogrinčič Čačinovič: Za soustvarjanje partnerstva in družine v odnosih, kjer smo drug drugemu hkrati spoštljivi in odgovorni zavezniki in eksperti iz lastnih izkušenj, potrebujemo pogovore, odprte prostore za pogovore, v katerih se slišijo vsi glasovi. Potrebujemo čas, ki nam ga življenje puli iz rok. Če ne moremo sami, je dragoceno, da nam terapevt lahko zagotovi prostor in čas, da se vidimo, poslušamo, slišimo in odgovorimo. Partnerski odnos je soustvarjalni proces, kjer je negotovost nujna, da lahko soustvarimo nekaj novega.

Bukla: Ali tudi v privatnem življenju še napišete kakšno pismo? Kakšen je vaš odnos do pisem?

Vogrinčič Čačinovič: V svojem življenju sem napisala ogromno pisem. Ker sem se kot otrok in deklet selila iz dežele v deželo, so bila pisma dragocen način, da ostanem povezana, da varujem bližino. Z možem sva si napisala mnogo pisem, dragocenih, posebnih, z besedami, ki so bile nove, drugačne, vznemirljive. Še vedno so z nama, hraniva jih. Možu sem pisala vsak dan (res vsak dan!) k vojaku v Karlovac. Sinu sem pisala vsak dan, ko je služil vojsko kot mornar v Puli. Danes pišem mnogo manj pisem, a pišem še vedno. Sinu jih pošiljam po elektronski pošti na Japonsko, v Tasmanijo ali kjer pač ustvarja. Pišem prijateljicam iz osnovne šole v Švici, saj smo še vedno prijateljice in pravkar načrtujemo srečanje sošolcev iz osnovne šole! Ljubim ljudem pišem ob posebnih priložnostih. A manj kot nekoč, nedvomno manj. V dopisovanju z Manco sem uživala, na novo sem odkrivala razkošje dopisovanja ter ob tem na novo spoznavala sebe.

Bukla: Katere knjige, ki so na voljo v slovenščini, so vam do sedaj najbolj pomagale pri vašem delu?

Vogrinčič Čačinovič: Tu ste me malo spravili v zadrego, ker že od nekdaj berem tujo strokovno literaturo, ki jo najdete povsod ob moji pisalni mizi. Med njimi je več Yalomovih knjig (v slovenščino sta prevedeni *Rabelj ljubezni* in *Darilo terapije* op. ur.). Večina drugih govori o postmodernih pristopih v procesih podpore in pomoči v socialnem delu. Na hitro lahko omenim odlično delo Roela in Sonie Bouwkamp *Blizu doma*, ki je dober sogovornik v procesu pomoči družinam. Tu pa je še knjiga Izidorja Gašperlina, ki me nagovarja osebno in mi da vedno znova misliti.

Tomaž Flajs, Izidor Gašperlin, Manca Košir, Miran Možina in Gabi Čačinovič Vogrinčič

Foto: Nadea Žgank

Miran Možina

psihiater in psihoterapevt

Bukla: Ali so sodobne partnerske zveze manj obstojne zaradi prevelike zaslepljenosti z mitom o večni zaljubljenosti? Kako na prehodu iz zaljubljenosti v ljubezen vedeti, kdaj je treba le prebruditi težave in kdaj ni več vredno vztrajati?

Možina: Ne verjamem, da smo danes zaslepljeni z mitom večne zaljubljenosti. Tudi znanost je prispevala k široko dostopnemu spoznanju, da je zaljubljenost prehodna. Zanimivo pa je, da pogosto v konkretnem ljubezenskem odnosu težko sprejmemo, ko ta začne usihati ali če je sploh ni. Prehod iz zaljubljenosti v ljubezen bo vedno ostal zahteven podvig. Eden glavnih dejavnikov za manjšo obstojnost sodobnih partnerskih zvez pa so po mojem mnenju izjemno visoka pričakovanja. Sodobni mit je, da bi morali v enem samem odnosu najti romantično, erotično in družinsko izpolnitev. Poleg zanesljivega zakonca, na katerega naj bi se varno navezali, bi morali v njem ali njej najti neizčrpen vir romantičnega navdiha in čim dlje trajajočo močno strast in poželenje. Čeprav tudi takšni primeri obstajajo, so izjemno redki. Večinoma pa zaradi prevelikih pričakovanj še povečujemo pritisk nase in na partnerja ter s tem frustracije in razočaranja. Posledica tega je med drugim ta, da je danes vse več parov premalo vztrajnih v reševanju težav.

Bukla: Kako porušiti stereotipe o ljubezni in sreči? Nas ti zavirajo, da nismo ustvarjalni in angažirani, ko gradimo odnos s partnerjem?

Možina: Bolj kot se mi nabirajo življenjske izkušnje, bolj kot se mi širi pogled, ko z različnih perspektiv raziskujem, kaj je ljubezen, bolj sem presenečen nad tem, kako smo prežeti s stereotipi. Prve, ki so tudi najbolj trdovratni, posrkamo vase že v najzgodnejših letih od svojih staršev. Nekatere raziskave o tem, kako se ljubezenski vzorci prenašajo od staršev na otroke, so presenetljivo pokazale, da na naše predstave o ljubezni najbolj vpliva odnos, ki sta ga imela starša kot partnerja med seboj, in manj ljubezenski vzorci, ki jih je vsak od staršev imel do nas kot otroka. Kar pa se sreče tiče, danes živimo v času, ko prevladuje stereotip prisilne sreče, kar sijajno analizira francoski pisatelj in filozof Pascal Bruckner v svoji knjigi *Nenehna vzhičenost, esej o prisilni sreči*. Na vsakem koraku nam dopovedujejo, poglejte le jumbo plakate, da moramo uživati, in to čim prej, takoj. In bolj kot poskušamo srečo zagrabiti, bolj se nam izmika. Taka pač je, nenapovedana gostja, ki pride, ko ne mislimo nanjo oziroma ko nanjo pozabimo.

Bukla: Česa se je treba zavedati, ko stopamo v ljubezensko zvezo?

Možina: Da ljubezen ne more temeljiti samo na bližini, ki lahko zdrсне v zlost, ampak da je tudi sožitje dveh samot, kot je to ubesedil Rilke. Večni izziv

v ljubezenskih odnosih je, kako uravnavamo bližino in razdaljo. V ljubezni iščemo bližino in razdaljo, intuitivno razumevanje in prostor za umik. Nekoga ljubiti ne pomeni, da mu želimo biti blizu v vsaki življenjski situaciji, z njim deliti vsako misel in vsak občutek. Kajti če drži, da je ljubezen stvar zблиževanja, potem je obenem vedno potrebna razdalja, s katere se drugemu približamo. Premostitev razdalje ni nujno zlo, temveč pomemben sestavni del ljubezni.

Bukla: Ali tudi v privatnem življenju še napišete kakšno pismo? Kakšen je vaš odnos do pisem?

Možina: Računalnik je vstopil v moje življenje, ko sem bil star 28 let. Do takrat sem napisal veliko pisem, in kar se Janezek nauči ... Zdaj jih tako rekoč ne pišem več na roko, a ostajajo nepogrešljiv del mojega intimnega dialoga v prijateljskih in ljubezenskih zvezah. V pismih lahko velikokrat izrazim vsebine, ki bi jih težje v živem stiku, hkrati pa lahko bolj kot v pogovoru izpilim obliko. Zato se ne čudim, da se je romantična ljubezen v zgodovini rojevala v pismih.

Bukla: Katere knjige, ki so na voljo v slovenščini, so vam do zdaj najbolj pomagale pri vašem delu?

Možina: Seznam knjig, ki so mi pomagale pri psihoterapevtskem delu na področju ljubezenskih problemov, je izjemno dolg. Naj izberem tri: *Rabelj ljubezni* Irvina Yaloma, *Ljubezen – kaotično čustvo* Richarda Davida Prechta in *Ljubezen v času osamljenosti* Paula Verhaegeja.

Tomaž Flajs

geštalt psihoterapevt

Bukla: Strah pred občutki sramu nas vse prevečkrat prikrajša za občutke sreče, saj nam preprečuje, da bi dopustili drugim ljubiti naš pristen jaz in sebi dali možnost za iskreno vračanje ljubezni. Prvi korak v tej smeri je se-

veda sprejemanje samega sebe. Pa je sploh možno izoblikovati trdno identiteto, ne da bi se bili pri tem prisiljeni umestiti v »predalčke«?

Flajs: Odgovor na vaše vprašanje je odvisen od tega, kako razumemo pojem »jaza« in z njim povezan problem identitete. Ali »jaz« razumemo kot nekaj vnaprej danega, kar moramo najprej odkriti, da bi se potem lahko pokazali drugim, ali pa je »jaz« nekaj, kar nastaja in kar oblikujemo tudi v stiku z drugimi ljudmi? Zame je »jaz« odnosni pojem. Ni nekaj, kar je povsem in vnaprej že tu in vsebuje tudi dimenzijo časa. Kot takšen se nenehno oblikuje in spreminja – v našem doživljanju in izražanju »sebe« in predvsem v odnosu z drugimi ljudmi. Kot je poudarjal Martin Buber: »jaz« ne obstaja brez »ti«. S tega vidika je prav izoblikovanje preveč trdne

identitete ter umeščanje sebe in drugih v »predalčke« tisto, kar lahko predstavlja temeljno težavo, ki pride do izraza tudi pri doživljanju sramu. Pri tem ne mislim na sram kot trenutni občutek, temveč na »kronični«, »eksistencialni« sram, ki je rezultat posplošitve in abstrahiranja naših preteklih izkušenj v »predalček« z napisom: »Jaz, takšen kot sem, nisem vreden ljubezni in tega, da bi pripadal.« Zaradi tega se začnemo skrivati pred drugimi in tudi pred sabo – razvijemo notranjo »cenzuro« in si dovolimo doživljati in izražati samo tiste dele sebe, za katere smo se naučili, da so za druge sprejemljivi. S tem pa izgubljam prav možnost, da bi bili resnično sprejeti. Da bi bili zares videni in bi lahko videli tudi drugega, kar je zame bistvo človeške ljubezni. Ljubezen je svoboda biti drug z drugim to, kar v danem trenutku sva, ljubezen razpira prostor, v katerem v najinem medsebojnem stiku, v trenutkih najinih sreče-vanj soustvarjavo sebe in drug drugega.

Bukla: Kako pa je z odnosi? Spontana romantična ljubezen ni dovolj, za gradnjo in vzdrževanje odnosa je potreben trud, ki se težko zgodi spontano. Je torej uspešno zvezo treba načrtovati?

Flajs: »Načrtovati« je poskus vnaprejšnjega programiranja odnosa, ljudje pa nismo stroji in življenje se ne odziva najbolje na programe. Je pa za gradnjo in gojenje odnosa potrebna neka temeljna odločitev, da drugemu zares rečemo: »Da.« »Da«, ki pomeni biti prisotni za drugega in pripravljeni živeti se vanj, ne da bi pri tem izgubili sebe. Hkrati pomeni tudi prepustiti se toku dogajanja med nama (kar je nasprotno »programu«). A tega »da« ne izgovorim enkrat za vselej, temveč ga izgovarjam vedno znova. In »da« prav tako ne more biti pristen, če v sebi ne doživljam svobode, da lahko rečem tudi »ne«. Romantična ljubezen lahko predstavlja lep začetek, a je v nadaljevanju potrebno še vse kaj drugega kot opojna vznosenost, ki tako in tako mine. Zanimivo je, da se nemalokrat zgodi, da nam prav tisto, kar nas je pri drugem privlačilo, začne kasneje iti na živce. Takrat se izgrajevanje odnosa šele zares začne. Je pa škoda, če ob tem nehamo gojiti romantiko, v smislu da partnerja prijetno presenetimo s šopkom rož, vabilom na romantično večerjo v dvoje, potovanjem ...

Bukla: Ali tudi v privatnem življenju še napišete kakšno pismo? Kakšen je vaš odnos do pisem?

Flajs: Napišem, a žal zelo redko. Ko sva se z ženo spoznavala, sva si napisala nekaj dolgih pisem. Spomin na ta čas mi je zelo dragocen, obenem pa je shranjen prav v teh pismih. Ena od mojih najljubših knjig so Rilkejeva *Pisma mlademu pesniku*. Pisma mi predstavljajo obliko intimnega dvogovora. V njih se v zaustavljenem času razkrivamo drugemu in obenem spoznavamo sebe, tako da drug drugemu odpiramo vrata v svojo notranjost in vstopamo v skrite koticke njegove.

Bukla: Katere knjige, ki so na voljo v slovenščini, pa so vam do sedaj najbolj pomagale pri vašem delu?

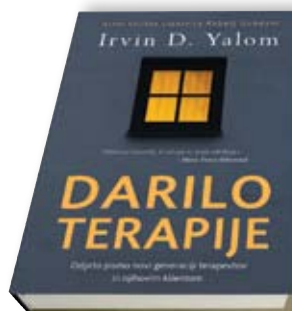
Flajs: V slovenščini obstaja malo geštal terapevtske literature, predvsem prevedene. Obstajajo knjige mojega pokojnega prijatelja Bogdana Žorža. Omeniti moram knjigo *Princip dialoga*, saj je Buber, poleg psihoanalize in geštal psihologije, pomembno vplival na nastanek geštal terapije. Rad posežem po knjigah Brene Brown, a njena knjiga *Neizmeren pogum* žal ni najbolje prevedena. V navdih pri mojem delu so mi tudi dobri pesniki in pisatelji. Na primer Louise Gluck – njena pesnitev *Posvetitev lakoti* in odlomki iz eseja *Vzgoja pesnika* v knjigi *Onkraj noči* so mi odstrli nov vpogled v anoreksijo skozi prizmo umeetniške izpovedi. Seveda ne smem pozabiti na že omenjena Rilkejeva *Pisma mlademu pesniku*. Nekateri odlomki ubesedujejo kvintesenco geštal terapevtskega načina mišljenja. Rilke ni bil geštalist, a kot je rekel eden od mojih učiteljev Michael Miller: »Najboljše geštalistične literature pogosto niso napisali geštal terapevti.«

Darilo terapije

Odprto pismo novi generaciji
terapevtov in njihovim klientom

Irvin D. Yalom; prevod: Maja Krajnc

UMco, zbirka Preobrazba, 2017, m. v., 352 str., 24,90 €

Yalom (1931) je ameriški profesor psihiatrije in avtor mnogih cenjenih učbenikov in knjig (med drugim *Eksistencialne psihoterapije* in *Teorije in prakse skupinske psihoterapije*, tudi pri nas prevedene uspešnice *Rabelj ljubezni*) ter je najbrž najbolj znani živeči psihoterapevt. Poleg prispevka k učenju o skupinski psihoterapiji je razvil tudi model eksistencialne psihoterapije, ki temelji na štirih danostih človeškega stanja: neizbežnost smrti, svoboda pri oblikovanju svojega življenja, osamljenost ali izolacija in

odsotnost pomena oziroma smisla življenja. Za svoje psihoterapevtsko in strokovno delo je prejel različne nagrade, njegova dela pa so prevedena v številne jezike. *Darilo terapije* je pronicljiva in bogata zbirka dognanj o koristnih in pozitivnih učinkih pa tudi o pasteh psihoterapije. Skozi resnične primere nam psihoterapevt z dolgoletno prakso v kratkih in konkretnih poglavjih ilustrira in doživeto opisuje različnost in kompleksnost težav, s katerimi se klienti obračajo po pomoč k strokovnjakom, obenem pa pokaže, kako občutljivo delo je psihoterapija. Yalom v tej knjigi bralcu ponudi svež, iskren in pronicljiv vpogled v specifično dinamiko odnosa med klientom in terapevtom, posebej pa opozarja na velik domet terapije, ki lahko služi ali pa (v primeru zlorabe) tudi škoduje obema stranema. *Darilo terapije* je tako več kot koristno in poučno branje za vse, ki se poklicno ali pa ljubiteljsko ukvarjajo s področjem človeške psihe ter jih zanimata psihologija in psihoterapija, hkrati pa predstavlja jasen in uporaben priručnik za samopomoč tudi tistim, ki se znajdejo v stiski in si iz različnih razlogov ne poiščejo strokovne pomoči. > RENATE RUGELJ

Noga, na katero se opreš

Oliver Sacks; prevod: Miriam Drev

UMco, zbirka Odprto, 2017, m. v., 261 str., 19,90 €, JAK

Sacks (1933–2015) je večinoma živel in delal v New Yorku kot zdravnik in profesor nevrologije. Napisal je številne knjige in strokovne članke s področja nevroznanosti ter s svojim izdelanim smislom za pripovedovanje to stroko približal širšemu krogu ljudi. Sacks zato velja za najbolj znanega sodobnega nevrologa. Do sedaj so bile v slovenščino prevedene njegove knjige *Mož, ki je imel ženo za klobuk* (2009), avtobiografija *V pogonu* (2016), ki jo je dokončal malo pred smrtjo, in posthumno izdana zbirka esejev *Hvaležnost* (2016). V svojih knjigah je z izjemnim občutkom in literarnim poletom skupaj z bralcem prodiral v skrivnosti človeških možganov. V svoji bolj memoarsko in biografsko zasnovani knjigi *Noga, na katero se opreš* je povezal osebno izkušnjo s svojim strokovnim znanjem. Na planinskem izletu v norveških gorah je namreč doživel nesrečo, v kateri si je tako hudo poškodoval nogo, da je komaj preživel. Iz zdravnika se je nato prelevil v pacienta. Sacks nam v tej knjigi v nadaljevanju natančno in v njegovem značilnem pripovednem slogu opisuje proces svojega okrevanja. Poglobljeno in emocionalno opiše, kako se človekova telesna onesposobljenost lahko izkaže tudi za zahtevno duševno osebnostno preizkušnjo. Med okrevanjem je Sacks neutrudno opazoval samega sebe in raziskoval ter popisal lastne čustvene odzive na svoje okrnjeno zdravstveno stanje od jeze do obupa in od apatije do cinizma, s katerimi se je soočal kot bolnik, ob tem pa je bil izpostavljen mučnim občutkom odtujenosti in nemoči ter izgube nadzora nad lastnim telesom, kar je od prej poznal le iz zgodb svojih pacientov. Knjiga, iz katere vznikata enotnost človekovega telesa in uma, hkrati pa zgodba o primeru in primerih, ko ti dve razsežnosti v človeku povzročata razkol. > RENATE RUGELJ

Kritika prevodov pri nas tako rekoč ne obstaja: ko kritiki predstavljajo knjige, ki so na novo izšle, se po navadi pomudijo pri oznaki avtorja, kratkem povzetku njegovega dela, pomenu za književnost in kulturo ter morda recepciji – prevajalec je omenjen le na hitro, zelo pogosto v stavku »odličen prevod je delo tega in tega«. A vsi prevodi še zdaleč niso odlični. Novembra 2016 je izšel slovenski prevod knjige Bernarda Friota *Histoires pressées*, v prevodu Ta hitre zgodbe. Bernard Friot je v Franciji zelo znan pisatelj za otroke in mladino. Kot subtilnega mojstra »življenja v otroška čustva ga poznajo mnogi, ki se učijo francoščine kot tujega jezika, kot tudi tisti, ki so prebrali katerega od njegovih prevodov v tuje jezike. Pisatelj je hkrati tudi prevajalec, prevaja predvsem iz nemščine. Kot pedagog se veliko ukvarja z otroki, ki imajo težave pri pisanju, in poleg tega, da piše za otroke, piše tudi z njimi. Založnik je verjetno računjal, da bo prevod dobro sprejet tudi v slovenščini. To bi se najbrž zgodilo, če bi bil narejen korektno, a upamo si trditi, da je prevod Špele Žakelj veliko razočaranje za vse, ki poznajo Friotova dela.

Ta hitri prevod knjige Bernarda Friota *Histoires pressées* – Ta hitre zgodbe

Za začetek moramo priznati, da se prevod na prvi pogled oziroma ob prvem ali malo površnejšem branju niti ne zdi tako slab, saj večina prevajalčinih napak ne vpliva na splošno razumevanje zgodb. Te so same po sebi pač tako dobro oblikovane, da bralec v vsakem primeru v njih uživa. Ko pa se poglobimo v jezik in način pisanja oziroma tok besedila v slovenščini, žal postane kaj kmalu jasno, da se je prevajalka prevoda lotila površno, predvsem precej dobesedno in na določenih mestih celo diletantsko.

O prevzeti prevajalski strategiji – ta je podomačevalna in sloveni vsa imena, kar je običajno za prevode mladinske in otroške literature in torej pričakovano – ne bi razpravljali, ker je to ena od redkih ustreznih reči v prevodu. Neustrezne smo zbrali v naslednjih kategorijah: najprej smo se ustavili pri pomenskih napakah, te so v prevodu najhujše, ker jih ne more odkriti ne lektor ne urednik, v besedilo pa vnašajo občutek, da se dogaja nekaj čudnega. Nadalje se napake pojavljajo tudi na skladenski ravni, prevod je prepoln francoskih skladenskih struktur, ter na ravni kolokacij in rabe predlogov.

Pomenske napake smo odkrili v velikem številu zgodb, vrstijo se od napačnega prevoda besednih zvez – *une maison au fond du bois*, torej *hišica globoko v gozdu*, postane *lesena hišica*, *les yeux bridés*, *poševne oči*, so prevedene kot *ozke oči*, *čezana* – *la compotte* – postane *kompot*, *histoire policière* je prevedena kot *policijska zgodba*, gre pa za *kriminalko*, krona vsega je zgodba *Conjugaison*, ki v prevodu postane *Sklanjatev!* Začne se takole: »Vaja: sklanjajte glagol obstajati v sedanjiku.« (str. 79) Tovrstne napake so nedopustne – osnovnošolske učiteljice jih zlepa ne spregledajo. V našem primeru pa problema ni zaznala prevajalka, pa tudi ne lektorica in urednik ne. Ali gre za skrajno površnost?

Polž in želva, *želva in polž* (*Lescargot et la tortue*, *la tortue et lescargot*) je zrcalna zgodba o polžu in želvi, ki drug drugemu razlagata, kako sta grda, vendar obakrat slabo konča le polž; v izvorniku beremo, da prvič želva skoči na polža in ga zdrobi s svojim oklepom, drugič pa polž skoči na želvo in se raztrešči na njenem oklepu. V prevodu pa v drugem primeru polž s svojo hišico zdrobi želvo. Smisel zgodbe in njena logika sta tako v prevodu izgubljena.

Prevod se ponekod izjemno natančno drži izvornika. Za ilustracijo trditve vzemimo stavek »*mais elle la tient bien haut, hors de sa portée*« in njegov prevod »*toda ona ga drži zelo visoko zunaj njegovega dosega*.« Drugod gre za »svobodno« oddaljevanje od izvornika: avtor v zgodbi *Recette de cuisine* omenja dve vrsti jabolk, *pomme golden* in *pomme reinette* – prva je v

prevodu *jonagold*, druga *zlata delišes* – kot da sploh ni pomembno, kaj je zapisano v izvorniku.

Težave se pojavljajo tudi pri poimenovanju jezikovnih znanj, navajamo dva primera prevoda iz zgodbe *Prizor* (*La Scène*):

- Dis donc, toi et *l'orthographe*, *c'est pas le grand amour...*

Zdi se mi, da nisi ravno zaljubljen v slovnico ...

- que tu es nul en *orthographe*

da si tako slab v slovnici

Oba prevoda sta zgrešena, saj gre za pravopis, ne za slovnico. Avtor se tudi v nadaljevanju poigrava s francoskim pravopisom, kjer je za prevajalka ključno, da pomisli, s katerimi besedami imajo težave slovenski otroci. Prevajalka si je med drugim izbrala besedo *dragi*, ki jo je mali Klemen v pismu napisal kot *dregi*. Težko si predstavljamo otroka, ki bi imel težave pri zapisu besede *dragi*, saj je že sama izgovorjava besede dovolj jasna. Lahko pa bi na primer uporabila zvezo *preljubi ati*, kjer vsaj lahko predvidevamo, da bo marsikateri otrok izpustil črko *j* (torej *prelubiti*).

Primerov nenavadnih besednih zvez tudi ne manjka, ustavimo pa se le pri povedi *Mama se vzravna in pristriže z ušesi kot žival, ki voha nevarnost*. Običajno rečemo, da *zastrižemo z ušesi*. In še bi lahko naštevali.

Zakaj se tako trudimo s kritiko prevoda mladinskega dela? Ker je za vzgojo otrok in mladine v bralce še toliko bolj pomembno, da berejo knjige v kakovostnem jeziku. S tega stališča knjigo v slovenskem prevodu močno odsvetujemo, saj s takim prevodom podcenjujemo mlade bralce.

Ne nazadnje pa smo to dolžni tudi avtorju: ob njegovem obisku na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani smo se s študenti lotili prevajanja njegovih zgodb v okviru projekta *Kaj po svetu berejo za lahko noč* (v sodelovanju z Društvom slovenskih književnih prevajalcev). Avtor zgodb je bil navdušen, uživali pa so tudi otroci, ki so jim študenti te zgodbe brali. Žal pa knjige niso prevajali študenti, ki so se dela lotili zelo poglobljeno in s spoštovanjem do avtorja, ampak prevajalka, ki je delo opravila zelo na hitro. Pri tem je nista ustavila ne lektorica ne urednik. Če se vrnemo na začetek: upamo, da bo ta kritika dodala kamenček v mozaiku razmišljanja o tem, kakšne prevode si želimo.

Prof. dr. Mojca Schlamberger Brezar in študentke iz prevajalskega seminarja 2016/2017 (Oddelek za prevajalstvo FF UL) Lea Anžur, Talija Leben, Maja Pavlin, Katerina Pertot, Nika Strojjan, Danaja Zorko

Vse bralce, ki jih zanimajo dobre knjige vabimo, da postanejo Buklini prijatelji tudi na Facebooku in spremljajo tudi spletno stran www.bukla.si, kjer dnevno dopolnjujemo knjižne novice, nekatere knjige pa je mogoče tudi kupiti.

S klikom do dobre knjige!

www.bukla.si
knjigarna

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

Pomladno prebujenje

Na sanjske vesti se morete naročiti na novice@sanje.si

NOČ KNJIGE v Hiši sanjajočih knjig

Četrtek, 20. aprila, ob 19. uri

Pogovor ob izidu drugega zvezka *Vstanimo, v suženjstvo zakleti!*
pater Karel Gržan in Manca Košir

Petek, 21. aprila, ob 19. uri

Srečanje s pesnikoma
Markom Tomašem in Janijem Kovačičem

50 % popusta

na program založbe Sanje

Ponudba velja od petka, 21. aprila, do 22. aprila ob 8.00 zjutraj.

Knjigarna bo na Noč knjige odprta vse do jutra.

Noč odprtih Sanj

Petek, 21. aprila, ob 21. uri

kenguru Andrej Rozman Roza

Kenguru Roza bo ob prisotnosti avtorjev, prijateljev in bralcev
blagoslovil nove prostore založbe Sanje.

Prizorišče: Leskoškova 12, Ljubljana

Vstopnina: nakup knjige

pater Karel Gržan
Vstanimo, v suženjstvo zakleti!

Jani Kovačič **AGENCIJA ZA ČLOVEŠKE VIRE**
pesniška knjiga z grafikami

DVOJNI ALBUM BESNE PESMI

Orhan Pamuk
Rdečelaska
svetovni knjižni fenomen

Maylis de Kerangal
Pokrpajmo žive
francoska veleuspešnica

Shūsaku Endō
Samuraj
ključno delo
japonske književnosti

Marko Tomaš
Črni molitvenik
eros in tanatos
mostarskega genija

Hiša sanjajočih knjig | House of Dreaming Books | Ljubljana

Trubarjeva 29, Ljubljana. E: knjigarna.trubarjeva@sanje.si

Odrpoto od ponedeljka do petka od 8. do 22. ure,
ob sobotah od 9. do 22. ure in ob nedeljah od 10. do 22. ure.

Naročila 041 937 515

Spletna knjigarna Sanje | www.sanje.si

Vojvode imajo raje svetlolaske

Loretta Chase

prevod: Mojca Svetičič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 382 str., 12,90 €

Loretta Chase bralci poznajo že nekaj let, zdaj pa smo dobili še en iskrič prevod z nenavadno zgodbo. Lady Clara Fairfax, osupljiva po videzu, inteligentna in samosvoja po naravi, se za pomoč pri iskanju izginulega dečka obrne na razvpitega advokata Oliverja Redforda, ki svoje poslanstvo izpolnjuje s srcem in se pri tem bolj malo ozira na družbena pravila. Oba presenečeno ugotovita, da se pravzaprav poznata iz otroških let, ko sta skupaj s pestmi branila Clarino čast. Njuna ostra uma in jezika se odlično ujmeta, za ukradene poljube se ne opravičujeta, med Clarino težko boleznijo pa se zavesta, da je med njima tudi ljubezen. Zanj se bosta borila tudi proti volji Clarinih staršev, ki sta svojo hčer vzgajala, da bo postala vojvodinja. > **KLARA JARC**

Prava stvar

Samantha Young

prevod: Mojca Topič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 416 str., 12,90 €

Jessica, zdravnica v zaporu za ženske, nekega dne med listanjem ene od knjig odkrije nekaj ljubezenskih pisem preminule zapornice, ki niso bila nikoli odposlana. Zgodba iz pisem jo tako

presune, da se odloči, da bo poiskala njihovega naslovnikarja in mu jih toliko let kasneje izročila. Čeprav odide v malo mesto z namenom, da bi nekogaršnja zgodba dobila svoj epilog, Hartwell kmalu postane tisti prostor, kjer Jessica zamolčana in potlačena preteklost vztrajno sila na plano. In nič kaj preprosto ni, ko med njo in privlačnim Cooperjem, podobno ranjenem in hrepenečem po varni bližini, vzplamti prvinska ljubezen, ki pa brez iskrenosti na obeh straneh ne bo mogla zacveteti. Kanček idilične sanjivosti v ideji, da pravo ljubezen najdeš med sprehodom na promenadi, bralca brž odtegne od realnosti in ga nevsiljivo potisne v domišljjski svet. Prikupno branje, nadvse primerno za pomladni letni čas, ko se vsa narava okoli nas – in morda tudi mi sami – na novo prebuja. > **DIANA VOLČJAK**

Prinčeva izbranka

Victoria Alexander

prevod: Darja Teran

Meander, 2016, m. v., 357 str., 14,65 €

Družina Jocelyn Shelton je v času njene rane mladosti obubožala in že kot deklica se je Jocelyn odločila, da si bo zagotovila več varnosti, kar bo dosegla s poroko z bogatim princem. Prepričana, da jo bo princ Alexei iz Avalonie zaprosil za roko, se med plesom odpravi na zmenek na samem, kjer po naključju sliši nekaj informacij o zaroti, ki se pripravlja zoper njenega princa. Na žalost jo zalotijo pri prisluškovanju in njeno življenje je ogroženo, zato jo Rand, ki preiskuje grožnjo princu Alexeiu, hitro odpelje v oddaljen grad na varno, pred tem pa se zaradi spodobnosti še poročita. Ona ni navdušena nad Randovim premoženjem in naslovom, on pa ne nad njenimi pričakovanji, zato se kaj hitro začne boj umov, kjer bosta zmagovalca oba. Iskrično in kratkočasno branje. > **KLARA JARC**

Ujetnica poželenja

Johanna Lindsey

prevod: Esther Košir

Hiša knjig, založba KMSŠ, 2016, m. v., 480 str., 12,99 €

Zgodovinski ljubezenski roman, ki je bil prvič objavljen pred skoraj tridesetimi leti, je klasičen »razparač životcev«. Ena od najpopularnejših avtoric v njem združi elemente žanra s srčno in nedolžno junakinjo Roweno Belleme ter močnim in vplivnim junakom Warrickom de Chavillom na čelu, doda prikrievanje identitet in boj za ozemlje v negotovem času, vključi pa tudi posilstvo pod prisilo, s katerim kasneje opraviči posilstvo iz maščevanja, začini z nezaželenim ljubosumjem, vseskozi pa bralce zasipava z ravno dovolj rahločutnosti, da se z junakoma podamo na čustveni vrtiljak in kljub absurdnim zapletom do konca navijamo za srečen konec. Ljubezenski roman stare šole v nekoliko drugačni, a zelo sprejemljivi izvedbi. > **KLARA JARC**

Pariška časovna kapsula

Ella Carey

prevod: Sabina Imamović

Meander, 2016, m. v., 275 str., 12,65 €

Samo eno pismo s precej skrivnostno vsebino je dovolj, da se življenje newyorške fotografinke Cat Jordan v hipu spremeni. Mladenka, ki se sicer pri-

pravlja na poroko z mladim ameriškim bogatašem, odleti v Pariz, kjer izve, da je podedovala meščansko stanovanje nekdanje kurtizane Marthe de Florian, ki ga krasijo čudoviti umetniški predmeti in ki je bilo več kot sedemdeset let zaprto. Cat rade volje odrine svoje siceršnje življenje na stran in se poda na pot odkrivanja osupljivih razkritij. Kdo je bila pravzaprav lastnica stanovanja in kako je bila Catina babica povezana z njo? Zakaj stanovanja ni podedoval kdo od dedičev iz družine de Florian? Roman, ki med drugim očara s slikovitimi opisi francoskih mest in podeželja, postopoma odpihuje prah s skrivnosti, zavutih v številne tančice preteklosti. >

> **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Poročena z neznancem

Jane Ashford

prevod: Alja Gartner

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 310 str., 10,90 €

Mary Fleming in John Bexley sta tako rekoč črni ovci svojih družin, ki ne cenita njunih sposobnosti. Na željo staršev se poročita in začenjata složno zakonsko življenje, ko John dobi poziv na diplomatsko pot na Kitajsko. On se odpravi v deželo Jutrovega, kjer njegove sposobnosti pridejo do izraza, Mary pa pošljejo živet k teti, ki se je loteva demenca. Življenje v kaotičnem gospodinjstvu Mary nauči, kako biti odločna in ceniti svoj slikarski talent. Ko se zakonca po letu in pol znova srečata, sta povsem drugačna človeka in naučiti se morata, kako živeti skupaj. John si zelo prizadeva, da bi se dokazal na ministrstvu in v družbi, Mary pa mu po svojih močeh skuša pomagati. Sprva polna nezaupanja in dvomov vendarle odkrijeta, da je njuna zveza polna strasti in ljubezni. > **KLARA JARC**

Ljubezen vse odpusti

Gorski zdravnik

Andreas Kufsteiner

prevod: Anja Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 269 str., 10,90 €

V idiličnem hribovju Bavarskih Alp so prebivalci gorske vasice St. Christoph veseli, da imajo svojega »gorskega zdravnika«. Priljubljeni doktor Martin Bürger se je kljub obetavni karieri kirurga v velikem mestu odločil naslediti malo kliniko svojega očeta, da bi sovaščanom s svojim znanjem in sočutnostjo pomagal pri zdravstvenih in drugih tegobah. V knjigi so zbrane tri napete podeželske zgodbe, ki vse dišijo po hribih in ljubezni. Zakaj se svetovno uspešni dunajski pianist Marcus zateče v to odmaknjeno vasico, pred kom beži in kaj išče? Kako je možno, da se prijazni kmet Falko po poroki tako spremni, in zakaj v resnici našene svojo ženo s kmetije? Ko se prikupna Mara po osmih

letih vrne na kmetijo, kjer je prvič pustila precej slab vtis, se je mladi gospodar Heiko nič kaj ne razveseli. Ali bo vseeno lahko našla pot do njegovega srca? > **BETI HLEBEC**

Skrivnosti srečnega življenja

Susan Meissner

prevod: Polona Prodnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 400 str., 12,90 €

Knjiga, ki ji je avtorica uspešnice *Ognjeni šal* dala ne prav posrečen naslov, saj ta spominja na instantne ameriške priročnike za srečno življenje, v resnici v sebi skriva pretresljivo zgodbo. Kendra Van Zant, študentka zgodovine, obišče staro gospo Isabel McFarland, da bi ji ta pripovedovala o svojem doživljanju druge svetovne vojne. Iskriva starka pa študentko že takoj na začetku pogovora preseneti z razkritjem skrivnosti, ki jo je do takrat zaupala le malokomu. Med pripovedovanjem se Isabel vrne v čas na začetku druge svetovne vojne, v London, kjer živita sestrici Downtree, petnajstletna Emmy in sedemindolletna Julia. Dekleti – tako kot na stotine njihovih vrstnikov – zaradi obvarovanja pred napovedanimi bombardirani evakuirajo na podeželje k rejnikom. Emmy, ki si je ravno malo pred tem priskrbela priložnostno delo v salonu s poročnimi oblekami, skuje načrt, kako se bo vrnila v London in uresničila svoje poklicne sanje. A njeno dejanje jo zaznamuje za vse življenje ... Presunljiva zgodba, ki bralcu jemlje dih in ga povsem prikuje k branju. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

letih vrne na kmetijo, kjer je prvič pustila precej slab vtis, se je mladi gospodar Heiko nič kaj ne razveseli. Ali bo vseeno lahko našla pot do njegovega srca? > **BETI HLEBEC**

Greh in rahločutnost;

Grešno povabilo

Družina Griffin, knj. 1 in 2

Suzanne Enoch

prevod: Irma Kukovič

Hiša knjig, 2017, m. v., 493 str., 12,99 €/knjigo

Prvi in drugi del iz serije knjig o družini Griffin (na slovenski prevod preostalih dveh še čakamo) nam ponujata vpogled v londonsko ljubzensko življenje nekega že minulega časa. *Greh in rahločutnost* nas popelje po poti Eleanor Griffin, bogatega in prikupno prismojenega dekleta iz plemiške družine, ki se odloči, da se bo uprla svojim zadržanim bratom in mladostna leta preživela v odnosu z divjim Valentinom Corbottom. Se bo končno morala poročiti po volji svojih bratov? V drugem delu zgodovinske romance, *Grešnem povabilu* se srečamo s Caroline Witfeld, nadobudno slikarko, ki želi razvijati svoj talent, frivolno življenje, kot ga živijo njene sestre, pa je ne zanima. Tekom pripovedi sreča najmlajšega sina rodbine Griffin, razuzdanega Zacharyja, ki v svojem življenju še ni našel pravega cilja. Bo Caroline lahko izrazila svoj talent? Ali bo tudi Zachary ob njej uspel vsaj malo dozoreti? > **ALJAŽ KRIVEC**

NOVO

Nekaj pregrešnega
zbirka Družina Griffin
Suzanne Enoch; 12,99 €

NOVO

Sanjska poroka
zbirka Agenti FBI
Julie James; 12,99 €

NOVO

Pravila za prave guvernante
zbirka Zgodbe Škotskega
višavja - Jill Shalvis; 12,99 €

NOVO

Polnočni užitki z malopridnežem
zbirka Malopridneži
St. Jamesa
Lorraine Heath; 12,99 €

IZIDE KMALU!

Vzgojanje strastnih bralcev
Nancy Newman; 26,99 €

Distribucija Avrora

e: info@galarna.si

t: 040 922 521

Zaljubljena do ušes

Lucky Harbor, knj. 3

Jill Shalvis

prevod: Maja Kotnik Praštalo

Hiša knjig, založba KMŠ,

2017, m. v., 429 str., 12,99 €

V tretji zgodbi iz Lucky Harborja svoj srečni konec najde Chloe, najmlajša od Phoebejnih hčera, divji otrok.

Chloe je z mamo sicer preživela precej več časa kot njeni sestri, vendar je Phoebe v iskanju same sebe ni znala naučiti, kako naj požene korenine in si ustvari dom. Chloe je tako razvila bolj svobodomiseln način življenja s čim manj odgovornosti, toda po vrnitvi v malo mesto se si najde dobre prijatelje in se zbliža s sestrama, njene prioritete pa se začnejo spreminjati. K temu še posebej pripomore privlačni šerif Sawyer, ki po razburkani mladosti zdaj srčno skrbi, da je v Lucky Harborju čim manj prestopnikov in da so prebivalci čim bolj brezskrbni. S Chloe se že od začetka privlačita kot narobe nabita magnet, zdaj pa sta končno pripravljena, da uskladi svojo pole in ugotovita, da sta skupaj tisto, kar je vsakemu od njiju manjkalo. > KLARA JARC

Lešnikova torta usodnih vezi

Kristina Menih

Meander, 2016, t. v., 301 str., 26 €

Kristina Menih

Zgodba romana slovenske avtorice razgalja prepovedano, nesojeno ljubezen iz obdobja 50-ih let prejšnjega stoletja. Časovni okvir romanescne pripovedi predstavlja obdobje med obema vojnoma in povojna Jugoslavija. O prepovedanem ljubezenskem odnosu govori več moških in ženskih akterjev, vsak s svoje perspektive. Odlita tako zgrajenega postmodernističnega zgodovinskega romana so različni izrazni slogi, ki odkrivajo globlje značilnosti literarnih junakov ter njihove medsebojne odnose. Izvrsten primer prepleta in združitve zgodovinskih, fantastičnih, ljubezenskih in celo avtobiografskih prvin. »Zidanje gradov v oblakih nič ne stane, rušenje pa je zelo drago,« je citat iz knjige, ki odlično povzame vsebino. > SONJA JUVAN

Bi rada zanelila škandal?

Tessa Dare

prevod: Katja Jeraj Valentinčič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 284 str., 10,90 €

Charlotte Highwood in Piers Brandon, markiz Granvillski, sta se na podeželski hišni zabavi po krivdi skrivnostnih ljubimcev znašla v kočljivem položaju, ki zahteva, da gospod dami ponudi zakon. Navihana Charlotte, ki so jo v preteklosti zaradi prizadevanj njene mame obtožili, da bi rada za vsako ceno ujela moža, si v resnici nikakor ne želi zakona z na videz hladnim človekom, še posebej ne prisilnega, zato se nameni, da odkrije pravega krivca za kočljivo situacijo. Piersa, ki v resnici skrivoma preiskuje gostitelja, Charlottina osebnost presenetljivo očara – ugotovi namreč, da si jo v resnici želi za ženo, zdaj pa morata oba med nekaj resnične nevarnosti še zavestno ugotoviti, zakaj sta prava drug za drugega. Iskrivo, zabavno in romantično. > KLARA JARC

Veleposestnik, ki me je ljubil

Prekletstvo družine MacLean

Karen Hawkins

prevod: Tanja Rojc

Meander, 2016, m. v., 307 str., 12,65 €

Caitlyn Hurst in Alexander MacLean sta uživala v spogledovanju med londonsko sezono, dokler ni Caitlylina nepremišljenost pripeljala do osramotitve pred družbeno smetano in prisilne poroke med njeno sestro in Alexandrovim bratom. Kljub temu da se je zveza izkazala za izjemno posrečeno, Alexander skuje načrt za maščevanje. Ta vključuje hišno zabavo in uničenje Caitlyninega dobrega imena. Ker je njej hitro jasno, da ji Alexander ni odpustil, mu predlaga tekmovanje, s katerim bosta dokončno »poravnala dolgove«. Vsak izmed njiju mora izpolniti nekaj bajeslovnih nalog; če uspe Caitlyn, ji Alexander odpusti, če uspe Alexander, bo Caitlyn dva tedna njegova v postelji. Le kaj gre lahko »narobe«, ko se srečata dve močni osebnosti, med katerima še vedno tli nekaj strasti? > KLARA JARC

V aristokratovi postelji

Byronova dinastija

Tracy Anne Warren

prevod: Jadranka Roškič

Meander, 2016, m. v., 353 str., 12,65 €

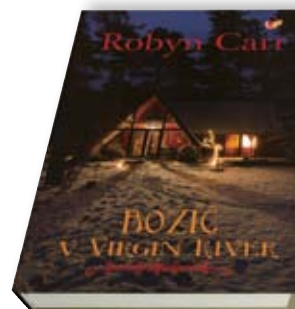
Lord Drake s svojim matematičnim znanjem britanski vladi pomaga pri šifriranju dokumentov v času napoleonske vojne. Za svoje gospodinjstvo išče novo oskrbnico in najame mlado vdovo Anne Greenway, ki ga prepriča, da potrebuje to službo. Toda Anne oziroma Sebastianne je prišla iz Francije z nalogo, da ukrade njegovo skrivno šifro, za kar se bo celo prepustila strastnim nočem v njegovi postelji. Drake sicer vzbudi njeno ljubezen, vendar Sebastianne v majhni francoski vasi čakajo oče in mlajša bratca, ki jim grozi nevarnost. Ko Sebastianne izpolni nalogo in nepričakovano da odpoved, se Drake odloči, da jo bo za vsako ceno našel in kaznoval, ker mu je ukradla šifro in srce. > KLARA JARC

Božič v Virgin River

Robyn Carr

prevod: Andreja Blažič Klemenc

Giks, 2016, m. v., 271 str., 14,95 €

Virgin River je mesto prijaznosti, prijateljstva, ljubezni in čudežev. Dva pogumna junaka, Ian in Marcie, sta v svojem mladem življenju prestala nemalo hudega. Za nadaljnje življenje v miru in sreči tako potrebujeta predvsem, kot večina človeštva, zaupanje in ljubezen. V obdobju ponovnega spoznavanja odkrijeta odnos, ki mu vdahneta novo življenje. Prav to pa jima pomaga doseči občutje miru. Branje te s čustvi in humorjem obogatene pripovedi bo kljub božičnemu vzdušju pomenilo veselje in sprostitiv tudi spomladi. > SONJA JUVAN

Pravila za prave guvernante

Zgodbe Škotskega višavja, knj. 7

Jennifer Ashley; prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, založba KMŠ,
2017, m. v., 493 str., 12,99 €

Sedma knjiga v seriji *Zgodbe Škotskega višavja* se prične mrzlega zimskega dne leta 1885 na sodišču v Londonu, kjer Roberta, ognjevita in jezikava junakinja, spremlja sojenje svoji prijateljici. Natančno opazuje postavnega škotskega tožilca Sinclairja McBridea, ki brez milosti dokazuje svoj prav. Nato jima usoda prekrži poti: Roberta po naključju reši Sinclairjeva otroka, ki očetu povzročata sive lase, saj odženet prav vsako guvernanto. Ko Sinclair vidi, kako otroka uboga Roberto, jo prosi, da bi ostala z družino in prevzela skrb za otroka. Kljub začetnim tegobam Roberta mulca spravi v red in se počasi približa Sinclairju, ki se je po smrti žene Daisy zaprl sam vase. Prijetna spomladanska romanca. > VANJA JAZBEC

Truplo v spalnici

Aurora Teagarden, knj. 3

Charlaine Harris

prevod: Janja Šega

Giks, 2016, m. v., 271 str., 12,95 €

Sveže zaljubljen Roe, zdaj že nekdanja knjižničarka v malem mestecu Lawrence-ton v Georgii, se v tretji knjigi lahkotne zbirke *Aurora Teagarden* spet čisto po naključju zaplete v čisto pravo detektivsko zgodbo. Po razpadu Kluba ljubiteljev skrivnosti in novo pridobljeni finančni neodvisnosti si Roe nove izzive poišče v svetu nepremičnin, kjer pa se zdi, da ne more ubežati razburljivemu življenju, saj ji umori in nerazrešene skrivnosti neutrudljivo sledijo. Je umor nepremičninske agentke delo serijskega morilca ali enega izmed prebivalcev Lawrence-tona? Kdo je naslednja žrtev? Pisateljica Charlaine Harris je znova dokazala, da je mojstrica združevanja napete zgodbe z ravno pravšnjo mero romance, ki bralca ne izpusti iz rok do zadnje besede. > MANUELA CVETKO

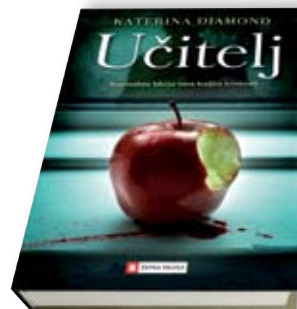
Učitelj

Katerina Diamond

prevod: Maša Sitar

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2017, m. v., 334 str., 10,90 €

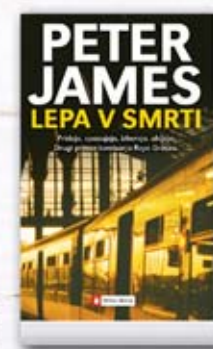
Detektiv Adrian Miles in narednica Imogen Grey sta nova delovna partnerja na policiji v Exetru, ki se morata že kmalu potem, ko začneta delati skupaj, soočiti s precej nenavadnim primerom: na prestižni deški devonski šoli najdejo obešenega ravnatelja, ki je nekaj ur pred tem dobil sumljiv paket, ki ga je najverjetneje pognal v prisilno smrt. Ko Miles in Greya kopljeta globlje in raziskujeta primer, se začnejo pojavljati nova trupla, mesto pa zanju začne utripati v neprijazni tišini, pod katero seveda brbota, tako da morata dati vse od sebe, da prideta do pravih odgovorov. Katerina Diamond je nova britanska zvezda kriminalnih shriljkiv, ki ji je že izšel naslednji roman *The Secret* z enakima glavnima likoma v osrednjih vlogah. > SAMO RUGELJ

NOVOSTI iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

UČILA

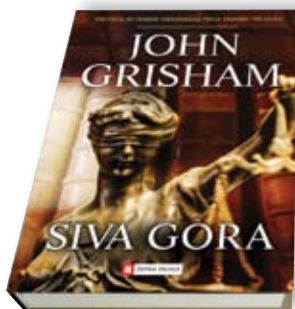

Siva gora

John Grisham

prevod: Samo Kuščer

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 398 str., 12,90 €

Dobrodošli v pravniški univerzum pravaka tega žanra Johna Grishama! V *Sivi gori* nas vrže v krizno stanje ameriških pravniških podjetij leta 2008, ko morajo manjše firme zapreti svoja vrata, velike pa se morajo znebiti mladih sodelavcev. Samantha, ki si je v eni od njih gradila kariero, tako pošljejo na neplačan dopust. Znajde v majhnem mestecu sredi apalaškega gorovja, da bi nastopila zasilno službo v tamkajšnji Kliniki za pravno moč. Seveda pa, kot smo pri Grishamu vajeni, Samantha ne bo ostala pri malenkostih; hitro bo, kot Darby Shaw iz *Pelikanovega poročila*, padla v veliko, surovo premogovniško in posledično okoljsko zgodbo, pri kateri mnogi za obrambo svojih interesov ne pomišljajo izbirati sredstev. Roman, ki s Trumpovo izvolitvijo pridobiva na aktualnosti. > SAMO RUGELJ

Še enkrat umri

Tess Gerritsen

prevod: Miha Avanzo

Mladinska knjiga, zbirka Krimi, 2017, t. v., 392 str., 32,96 €

Gerritsenova tudi s tokratnim trilerjem dokazuje, da je pri pisateljevanju podobno spretna, kot je bila nekoč kot zdravnica internistka. Tokrat se detektivka Rizzoli in patologinja Isles spogledujeta ob pogledu na golega moškega z razparanim trebuhom brez notranjih organov in z glavo obrnjena navzdol. S čim so bile storjene tri vzporedne praske na njegovem truplu? Kako je smrt delavke v bostonskem živalskem vrtu povezana z umorom tega moškega? Mojstrski preplet sedanosti in zgodbe brutalnega safarija v Bocvani izpred šestih let, v katerem je edina preživela Millie. Vsi dokazi namreč detektivko in patologinjo napeljujejo, da bo zločin razrešen šele in samo, če si bo Millie dovolila priklicati v spomin in razkriti boleče spomine iz preteklosti, ko so se idilične počitnice spremenile v morilsko katastrofo. Shrljivo in skoraj do zadnje strani nepredvidljivo. > DIANA VOLČJAK

gledujeta ob pogledu na golega moškega z razparanim trebuhom brez notranjih organov in z glavo obrnjena navzdol. S čim so bile storjene tri vzporedne praske na njegovem truplu? Kako je smrt delavke v bostonskem živalskem vrtu povezana z umorom tega moškega? Mojstrski preplet sedanosti in zgodbe brutalnega safarija v Bocvani izpred šestih let, v katerem je edina preživela Millie. Vsi dokazi namreč detektivko in patologinjo napeljujejo, da bo zločin razrešen šele in samo, če si bo Millie dovolila priklicati v spomin in razkriti boleče spomine iz preteklosti, ko so se idilične počitnice spremenile v morilsko katastrofo. Shrljivo in skoraj do zadnje strani nepredvidljivo. > DIANA VOLČJAK

Preblizu

Eleanor Moran

prevod: Ana Koren

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 382 str., 12,90 €

Izzivalna psihološka drama, ki kljub razpletu bralca pušča v majhni negotovosti in dvomu glede zaupanja v medosebne odnose. Mia Cosgrove priskoči na pomoč prijateljici Lysette, ki jo v stiski pokliče, ko njena prijateljica Sarah domnevno stori samomor. Kmalu za Sarah umre tudi učitelj Peter s poslovnim sporočilom, ki namiguje na to, da Sarina smrt morda le ni bila njena izbira. Previdno in skrivnostno govorjenje o pokojnici psihoterapevtko Cosgrove vzburja in na podlagi številnih namigov ter naključnih spodrseljajev se kaj kmalu izkaže, da je tamkajšnji krog prijateljic z zvito in pretkano Kimberly na čelu ustvaril klopčič premišljenih in hkrati zmedenih spletk in laži. Ko se tudi Lysette do Mie začne obnašati nenavadno, se Mia odloči, da bo spletkam prišla do dna, čeprav za to na kocko postavi partnerski odnos in dolgoletno prijateljstvo. Resnica je pomembnejša od strupenih laži. > DIANA VOLČJAK

Jaz. Tina.

Biografski roman

Tina Maze, Vito Divac

DZS, 2017, m. v., 291 str., 28,90 €

V zadnjih letih je v slovenščini izšlo kar nekaj športnih biografij, med njimi pa ima najnovejša o Tini Maze gotovo posebno mesto. Gre namreč za kombinacijo dnevniških zapiskov naše velike šampionke in biografskih beležk Delovega novinarja Vita Divca, ki je dolga leta spremljal njeno športno-življenjsko pot. Estetsko zapakirana, opremljena z izjavami številnih ljudi, ki so imeli pomembno vlogo v karieri Tine Maze, ter z reprezentativnimi fotografijami obogatena knjižna izdaja, podnaslovljena kot biografski roman, ima največjo vrednost ravno v Tininih intimnih dnevniških razmišljanjih, ki nam, če znamo na vse skupaj pogledati v okviru njene športne poti, v precejšnji meri odgovorijo na vprašanje, kaj so bila ključna go-

nila njene najbrž neponovljive kariere. Osredotočenost in ohranjanje otroškosti med tekmami, podreditev vsega življenja končnemu cilju, produktivno usmerjanje jeze in agresivnosti, uspešno premagovanje stalnih sopotnikov, kot so strah, dvom in tesnoba, ustrezna struktura osebnosti (narediti dober vtis na druge, je bilo vodilo njene mladosti), tekmovalnost (tudi s fanti, ki jih je želela premagovati), na več nivojih produktivno partnerstvo z Andreo Massijem, njen naravni talent, izjemna ekipa, ki sta jo z Massijem ustvarila v zadnjem, najbolj uspešnem delu njene kariere, skupaj s pogumom, da so zapustili reprezentanco in odšli na svoje, je nekaj ključnih kamenčkov v mozaiku kariere Tine Maze, ki tudi s svojo knjižno (avto)biografijo lahko predstavlja prvovrstno poročilo o tem, kaj vse je potrebno za uspeh v vrhunskem športu na svetovnem nivoju. > SAMO RUGELJ

Umetnik

Biografija španskega nogometnega velikana

Andrés Iniesta

prevod: Martin Jankovič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 368 str., 12,90 €

Iniesta velja za enega najboljših nogometišev svoje generacije, ki ga so igralci zaradi magije, ki jo izvaja na igrišču, imenujejo kar nogometni Harry Potter. Pričujoča knjiga je delo treh piscev: Ramóna, Marcosa in Andrésa, glavnega junaka zgodbe, in opisuje Andrésovo pot – od nadobudnega fanta, ki se ni ločil od žoge, zaradi ločitve staršev nesrečnega mladostnika, kot ljubečega moža in očeta pa do človeka, ki mu je življenje na pot prineslo marsikatero grenko izkušnjo. In seveda kot nenadkriljivega »Modreca« v članski vrsti Barcelone, enega najuspešnejših nogometnih klubov vseh časov, čigar pot na vrh ni bila vselej gladka in ravna. Biografija je opremljena tudi s fotografijami in bo v dneh nestrpnega pričakovanja naslednje tekme kratkočasno branje za nogometne ljubitelje, poznavalce in navijače. > SONJA JUVAN

Parenzana

Po poti stare železnice
od Trsta do Poreča

Janko Ferk; prevod: Ines Božič Skok
Sidarta, 2017, pt. v., 160 str., 19,90 €

Bilo je pred dobrega četrto stoletja, ko smo kolesarski sopotniki zagrizli v klanec pri Sečovljah in se kmalu priključili na traso stare istrske proge. Kolesa so trpela, ko smo jih gonili po železniškem kamenju, na katerem so bili včasih položeni tiri, tako da smo komaj prišli do nekdanje železniške postaje Savudrija. Zdaj je povsem drugače. Po poti te železniške proge, ki je nekaj potekala čez sedanje tri države od Trsta do Poreča, že nekaj časa poteka enkratna kolesarska pot, dolga dobrih 120 kilometrov. Zdaj je pri Sidarti, ravno v pravem delu leta (Istra je spomladi pač najlepša in ravno prav topla), izšel še prevedeni kolesarski vodnik po tej turi, ki potencialnemu popotniškemu kolesarju postreže z informacijami, kako se lotiti te relacijske vožnje in kaj vse je radovednežu ob poti na voljo za ogled. Začnjen z dovolj zgodovinskega duha, opremljen s pomenljivimi fotografijami (detajlov ob poti) in uporabnimi zemljevidi je vodnik *Parenzana* preprost spodbujevalec, ki kar kliče na pot. Naša družina se bo temu klicu vsekakor odzvala že kmalu to pomlad! ☺ > **SAMO RUGELJ**

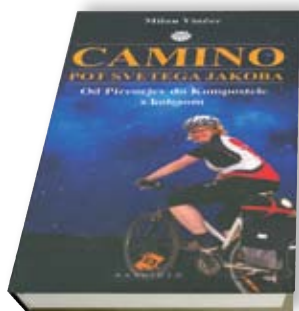
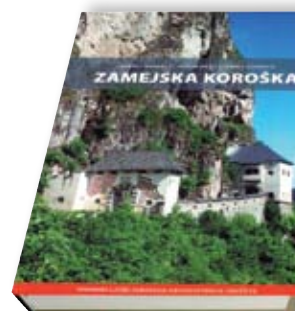

Zamejska Koroška

Andrej Bandelj, Jože Mihelič,
Jernej Zupančič

fotografije: Silvo Bizjak et al.
ZRC SAZU, 2016, m. v., 224 str., 20 €

Dvanajsti med tistimi vodniki ljubljanskega Geografskega društva, ki ostajajo na evropskih tleh, je znova nastal v zamejstvu, na južnem Koroškem. Naslovi poglavij so obenem imena devetih poti, po katerih so geografa Andrej Bandelj in Jernej Zupančič ter naravovarstvenik Jože Mihelič od pomladi 2013 do jeseni 2015 vodili ekskurzije po osrednjem delu slovenskega zamejstva v Avstriji. Prva cilja sta bila Ziljska dolina in Beljak z okoliškimi jezeri, nato pa Karavanke in Rož, Celovec z Gosposvetkim poljem, južna pobočja Svinške planine in Velikovoško čezdravje ter posebej Podjuna in Labotska dolina. Dodani sta še ekskurziji v zgodovinske kraje severne Koroške ter v pogorje in bisoferni park Nockberge. Rdeča nit večine prispevkov je narodnostna problematika, ponovitev poti pa poleg nazornih opisov in barvnih fotografij olajšujejo priloženi zemljevidi z dvojezičnimi poimenovanji večine omenjenih krajev. > **IZTOK ILICH**

Camino

Pot svetega Jakoba; Od Pirenejev
do Kompostele s kolesom

Milan Vinčec

Arsvideo, 2017, m. v., 141 str., 27 €

Vinčec je režiser in fotograf, avtor turističnih in pohodniških vodnikov (nazadnje Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras), ki slovenski ponudbi vodnikov s Caminom v glavni vlogi dodaja še kolesarki priročnik, s katerim vas popelje od Pirenejev do Kompostele. Ta način romarskega potovanja ima kar veliko prednosti, med drugim je več kot primeren za tiste, ki bi si le težko vzeli dober mesec za sprehod po približno 800 kilometrov dolgi poti. Vinčec že s samim formatom (in težo) vodnika cilja na kolesarsko uporabo, saj po uvodnem delu, kjer predstavi specifično same poti, celotno razdaljo razdeli v petnajst etap, vsako v dolžini približno petdesetih kilometrov, ki jih potem podrobno razdeli tako z zemljevidnim kot tudi z bogatim spremnim informativnim prikazom. Za tiste, ki poti ne želijo končati v Komposteli, je Vinčec vodnik podaljšal še do konca sveta (Cabo Finisterre), z vsem tem pa ustvaril izjemno uporaben vodnik, ki kar vabi na pot. > **SAMO RUGELJ**

Potepanja po zahodni Hrvaški

Izleti po Istri, Kvarnerju,
Gorskem kotarju in Liki

Vid Jakša Opačić

prevod: Mojca Vodušek

Mladinska knjiga,
2017, pt. v., 199 str., 24,94 €

Istra, Kvarnerski otoki, severni Velebit, narodni park Risnjak in Plitvička jezera so samo nekatere od zimzelenih turističnih destinacij Istre, ki jih lahko obiskujemo skoraj skozi celotno koledarsko leto. Vid Jakša Opačić (1980), strasten popotnik in raziskovalec naravnih lepot na Hrvaškem in drugod, drugače pa zaposlen v hčerinskem podjetju Mladinske knjige na Hrvaškem, Mozaik knjigi, nas v svojem vodniku, ki je izvirno izšel leta 2015, popelje na 13 izbranih tur po tem delu Hrvaške dolgih med šestdeset in sto šestdeset kilometrov (in trajajočih dva dni in več). Vsaka od tur je opremljena z zemljevidom in natančnim potekom poti ter možnimi zastranitvami, od turističnih in kulturnih znamenitosti, opisov krajev in pokrajin, kulturnih prireditev, ki potekajo na teh lokacijah ter tudi pohodniških izletov in adrenalinskih športov, ki vabijo k akciji. Vodnik, ki spodbuja k obisku krajev, do katerih se lahko odpeljete v približno enakem času kot do slovenske obale. > **SAMO RUGELJ**

Skriti biseri Slovenije

Peter Skoberne

fotografije: Teo Oršanič, Gregor Skoberne

Mladinska knjiga, 2017, t. v., 282 str., 39,96 €

Slovenija ima polno »očitnih« naravnih znamenitosti, od Bohinjskega jezera do Škocjanskih jam, h katerim se dnevno, še posebej pa ob koncu tedna, zgrinjajo turisti in popotniki. Peter Skoberne, biolog in strokovnjak za varstvo naravne dediščine, pa se je v svoji estetsko dovršeni in z mnogimi fotografijami obogateni monografiji *Skriti biseri Slovenije* odpravil drugam, med veliko manj znana naravna presenečenja na naših tleh, do katerih vodijo manj utrjene poti in so zato veliko bolj osamljene. V šestdesetih izletih nas popelje na vse konce Slovenije ter med razne butične naravne cukrčke, ki vsak po svoje izžarevajo lastno identiteto. Od manjših slapov, za katere morda še nikoli niste slišali (Davški

slapovi, Sedelnikov slap pri Muti, Slap Strnice pod Trebešami), prek dreves z impozantnim obsegom in zgodovino (lipa v Plutu, Gašperjev kostanj pri Radečah) do kiparskih mojstrov in narave (kamnita miza v Lipici, križ v steni Izgore pri Bovcu) nas spretno vodi Skoberne, ob tem pa nas opozarja, da se je treba na vsak izlet primerno pripraviti, saj do tam ne vodi »avtocesta« (zato so ob vsakem cilju dodane tudi koordinate), pri čemer pa je svojo knjigo zastavil tako, da je poleg posameznega skritega bisera pred nami razprostrl tudi njegovo okolico. Tako nam je obisk posameznega kraja in/ali območja podaljšal in razširil v vznemirljivo dogodivščino. Prvovrstna darilna knjiga. > **SAMO RUGELJ**

Intervju: Mitja Zupančič

Mitja Zupančič je založniški maček in morski volk, ki si je za svoj osebni praznik (bodite pozorni na datum, ki je naveden v kolofonu) posvetil izjemno darilo: izvrstno knjigo *Z morjem na Ti*. Gre za lepo oblikovano in vsebinsko bogato delo, opremljeno z mnogimi avtorskimi fotografijami, mešanico etnološke študije, spominske izpovedi in kulturno-zgodovinskega vodiča, ki nas s polnim vetrom v jadrnih popelje po tridesetih krajih in mestih ob Jadranskem morju od Trsta pa vse do Ulcinja, s čimer Zupančič izriše intimen, vseeno pa široko zanimiv portret morja, ki se ne meni za državne meje, po katerem pa se je pretakal tudi civilizacijski razvoj na naših tleh. Z Zupančičem, ki s seboj vedno prinese nekaj morskega vetra, smo opravili krajši pogovor, potem pa je spet odbrzel novim valovom naproti.

Najprej avtor, nato novinar in založnik, ki jadra

Z morjem na Ti

Mitja Zupančič

Osminka & Co.,

2017, t. v., 432 str., 50 €

2009, po sestopu z vseh založniških funkcij v državi in odhodu z ene najuspešnejših slovenskih založb, postala moj vsakdan, s katerim si služim kruh. Četudi je trd, je slasten, saj je moje delo v resnici postalo tudi moj hobi.

Bukla: Ste s knjigami na ti? Kdaj po vašem mnenju človek postane s knjigami na ti? Kaj pa z morjem?

Zupančič: S knjigami človek postane na ti, ko si jih začne želeči, ko hlasta po njih in ko v njih prepozna, da so brezčasne. Z morjem pa takrat, ko zaznava njegove sporočilne podobe in najde poti po stezah, ki jih ni.

Bukla: Knjiga *Z morjem na Ti* je nastajala sedem let. Zakaj »sedem dolgih let«? Je bila že od začetka mišljena v končni obliki ali se je koncept v tem času kaj spremenil? Kako je sploh prišlo do ideje za njen nastanek?

Zupančič: Pred sedmimi leti sem začel ustvarjati in pisati knjigo o kamnitih zidanih svetilnikih na vzhodni jadranski obali iz 19. stoletja, torej iz časov, ko je na Jadranu gospodovala avstro-ogrška monarhija. V knjigi sem dokumentiral in na kratko opisal vseh 54 še obstoječih kamnitih svetilnikov med Trstom in Ulcinjem. Ob raziskovanju in iskanju virov sem dojel, da so bili svetilniki marsikje postavljeni že v antičnih časih in v času velikega Rima, na logičnih plovnihih poteh, kjer pa se je naselila tudi civilizacija, ki je za seboj pustila dragocene zgodovinske pomnike. Osrednja lika sta zame vselej človek in barka, ki pa sem ju moral izpostaviti na drugačen način, nikakor ne v knjigi kamnitih starih morskih luči. Tako je najprej nastalo sedem TV-dokumentarcev *Obrazi z Jadrana*, katerim sem napisal scenarij, režijo in tudi vzno glasbo, produkcijo pa je na prevzela TV Vaš kanal. Žal nismo posneli še več oddaj, gradivo pa je bilo pripravljeno, narejeno je bilo več kot 130 intervjujev z ljudmi, posnetih prek 14.000 fotografij, ki so kar klicale k objavi. Takrat sem sprejel odločitev, da do leta 2017 napišem tudi novo knjigo z osebnim pogledom na najlepši del vzhodne jadranske obale. Objavil sem opise 30 krajev, resnici na ljubo pa povem, da je v računalniku ostalo še 20 neobjavljenih destinacij, ki bodo služile za predavanja, sicer bi imela knjiga okoli 1000 strani, bila bi pretežka in predraga. Že tako sem se ustavil pri 1,85 kg težkem izdelku, na 432 straneh in 504 objavljenih fotografijah.

Bukla: Kako bi se raje opisali kot jadralec, ki tudi izdaja in piše knjige, ali kot založnik in avtor, ki tudi jadra, in zakaj?

Zupančič: Najprej avtor, nato novinar in založnik, ki jadra, zato da sme in zmoredati pisati in objavljati resnične zgodbe in prigode z morja, brez Wikipedije in gospoda Googla, z dejstvi, kot jih vidim jaz, ko ljudi in kraje obiščem in dosežem po morskih poteh, potem pa začnem z mojim nemirnim duhom intuitivno raziskovati preteklost in sedanost za prihodnost.

Bukla: Kaj vas je potegnilo v svet knjig? Kako je potekala vaša knjižna pot?

Zupančič: Včasih, če si želel kaj vedeti ali nadgraditi znanje, je bila knjiga tako rekoč edina možnost pot. Moja vedoželjnost, priprave na mnoge kulturne dogodke, pa tudi urejanje raznih glasil, so me enostavno zapeljali h knjigam in v knjige. Nato pa profesionalno delo, najprej na časopisu, prek tiskarne v založbo in naprej do sedemletnega »navigiranja« slovenske založniške, knjigotrske, tiskarske in medijske zgodbe.

Bukla: Kaj vas ohranja v tej zgodbi?

Zupančič: Na to vprašanje skoraj da ne znam odgovoriti. Preprosto imam knjige rad, jim zaupam, da s seboj prinašajo preverjena znanja in podobe s sveta, v njih najdem svoj mir in tudi zavetje, z njimi sanjam, se vzpenjam in padam, zame so središče vsakokratnega dogajanja in dogodkov, kratka odlična zdaj, da se čutim, živim in ustvarjam.

Bukla: In zdaj še druga plat: Kaj vas je potegnilo na morje? Kako je potekala vaša pomorska pot? Kaj vas ohranja na njej?

Zupančič: Morje je neskončen akumulator energije, polno modrosti in skrivnosti. Vselej kaže dva različna obraza, utrujenega po jugu in optimističnega po burji. Srečen je človek, ki se sme in zmoredati z Njim (morjem) poistovetiti. V morje in k morju me je verjetno pritegnil čudovit odnos, ki sem ga takrat razvil z mojim očetom, s katerim sem se vselej vračal na Jadran. V odrasli dobi je morje ostalo moj zavetnik in zaščitnik, sploh po tem, ko sem ga začel tudi jaz spoštovati, četudi mi je prej naložilo tri dobre lekcije, eno še prav posebej. Sprva pristočasna dejavnost, ki pa je leta

Mitja Zupančič

Bukla: *Z morjem na Ti* se bere kot neke vrste raziskovalni vodnik po Jadranu. Kaj vas je najbolj presenetilo med obiskovanjem obalnih in otoških mest, narave in spoznavanjem tamkajšnjega načina življenja?

Zupančič: Presenetile so me nacionalne razlike med štirimi narodi, v razmišljanju in dojemanju te velike slane luže in z njo povezane pomorske zgodovine, ki jim pripada ta del Jadrana od reke Timave do izliva Bojane v morje. Presenečajo me spoznanja, kako veliko skupnega imajo ti obmorski narodi, zato je zame večina peripetij, kdo je bil prvi in kdo drugi, čigavo je kaj, brezpredmetna. Države so umetne politične tvorbe, morje pa je brez meja in je zmeraj veljalo za povezovalni medij. Na njem se je izoblikoval celo svobodni jezik ribičev (lingva franka), nekakšen ribiški esperanto, iz potrebe, da so si ribiči v boju za preživetje lahko pomagali, se sporazumevali in se razumeli. Takšna spoznanja pa krepijo duha, vračajo vero v sožitje narodov v času in prostoru, ki mu pripadamo.

Bukla: Pomembno vlogo v tej veliki barvni monografiji imajo kulturne in zgodovinske znamenitosti, pa tudi knjige, knjižnice, stari tiskilni itn. Kakšna je na kratko jadranska knjižna pokrajina?

Zupančič: Neraziskana, še nekoliko divja in neobljudena, a hkrati izjemno bogata. Vzklila je s prihodom benediktincev, se razvila v tisočletni vladavini Beneške republike, za seboj pa pustila inkunabule in mnogo drugega čtiva, ki ga šele zdaj odkrivajo in katalogizirajo. Marsikje, predvsem na jadranskih otokih predstavlja knjižnica vozlišče socialnega in kulturnega dogajanja, tak primer je, recimo, mestece Salina na Dugem otoku. Prav nič ne zaostaja otok Brač, kjer je bila že leta 1868 ustanovljena prva knjižnica v Dalmaciji. Danes ima otok 14.434 prebivalcev, v knjižnicah in čitalnicah po otoku pa ponuja več kot 72.000 knjig. Očitno so zime res dolge, knjiga pa ohranja toplino ...

Bukla: Pri knjigi Z morjem na Ti se niste izkazali le kot pomorec in avtor, temveč tudi kot fotograf. Je bil veliki izziv fotografirati Jadran in njegovo obalo?

Zupančič: Fotografija je bila sprva moja stalna spremljevalka pri novinarskem in raziskovalnem delu, saj zame pomeni miselni vzorec, po katerem se orientiram in z njim priključim v spomin podatke, ki jih nato zapišem na papir. Je bilo pa treba usvojiti nova znanja, nakupiti opremo in veliko poizkušati, saj morsko okolje ustvarja specifično svetlobo. Predvsem pa je treba imeti čas in čakati na trenutek, ko ljudje po navadi iščejo zavetje, fotografi pa ostajamo v preži za fotolovom.

Bukla: Malo za šalo – kje je več morskih psov: v Jadranu ali v slovenskem založništvu?

Zupančič: »Šarkiji« niso nujno negativci, so pa povsod, le da jih je na Jadranu manj in niso nevarni, če jih pustimo plavati in živeti. Imajo pa isti koren kot tisti založniški, ki jih je več. Oboji plavajo v premajhni luži, zato jim zmanjkuje hrane, postajajo lačni in agresivni, slednji pa pogosto še slabo razumski. Zaradi majhne jezikovne skupnosti, kateri pripadam, pa tudi zaradi skromnega trga privoščim, da bi moja dežela spet imela kakšnega resničnega in pravičnega založniškega morskega psa, knjižnega guruja z avtoriteto in zavestjo, z razumevanjem založniških standardov in tudi ekonomije, skrbnika slovenske besede, v prid bralkam in bralcem, pa tudi avtorjem vsakršnih del, napisanih v maternem jeziku.

Bukla: Kje se bolj vidite v prihodnosti? Med knjigami ali na morju?

Zupančič: S knjigami na morju! Odgovor je preprost in enoznačen.

Bukla: Lahko poveste še kaj o svojih prihodnjih projektih?

Zupančič: Želje so sicer velike, a odvisne od finančnih zmožnosti, stanja duha in zdravlja, ki upam, da mi bo služilo tudi vnaprej. Priročnik o sidranju s pomočjo motorja, Kratke zgodbe izpod svetilnika, film o navtični Črni gori, Elafiti kot renesančni otoki, pa nosilec glasbe s posnetimi lastnimi aranžmaji je raznolik mavrični spekter, zapisan v moji beležnici. Načrt je nastal kar sredi morjá, s katerim ostajam na Ti, kar pomeni, da se vsaj del načrtov zagotovo uresniči ...

HOSPICKAFE – TOREK, 25. 4. 2017, OB 18. URI

Pogovor aprilskega Hospickafeja bo tekkel o pomembnih poslednjih rečeh. **Manca Košir** je k pogovoru povabila avtorja knjige *Čas nesmrtnosti* **dr. Alojza Ihana**, avtorico priročnika »Dočakal boš pokoj« **dr. Alenko Žnidaršič Kranjc** in **Blaža Bertoncija**, mednarodnega učitelja joge.

KNJIŽNE PERIPETIJE Z DAMJANOM – SREDA, 19. 4. 2017, OB 18. URI

Za aprilske knjižne peripetije je Damjan izbral nov roman znane italijanske pisateljice **Margaret Mazzantini** *Sijaj*, ki ponuja številne teme za razpravo o občutkih zavrnitve, obžalovanja in sramu. Dva fanta, dva moža, dve neverjetni usodi v 80. letih na jugu Italije. Je obdobje, v katerega je avtorica postavila dogajanje, res tako zelo daleč? Ali pa se s podobnimi predsodki soočamo tudi v današnji družbi, tudi v naši. Z zanimivimi gosti o romanu, ki osvobaja.

OD PRVE DO ZADNJE STRANI – SREDA, 26. 4. 2017, OB 18. URI

Josip Osti je lansko leto izdal kar tri knjige (avto)biografske proze oz. pisem: *Sarajevo med Ljubljano in Beogradom* (dopisovanje z Vero Zogović v letih od 1994 do 1999), *Duhovi hiše Heinricha Bölla* (kalejdoskopski roman, zgrajen iz zgodb, predvsem o pisateljih) in *Pred zrcalom* (beleške za neodposlano pismo Charlesu Bukowskemu ali nedokončan roman, zgrajen na posamičnih, včasih v življenju tudi nedokončanih ljubezenskih zgodb). Predvsem o zadnjih dveh se bosta pogovarjala avtor in **Majda Kne** v sredo, 26. 4., ob 18. uri.

Zadnji pogovor iz cikla Od prve do zadnje strani pa bo 31. 5. 2017.

ZNANOST MED KNJIGAMI – ČETRTEK, 6. 4. 2017, OB 18. URI

KAM JE IZGINILA VSA ANTISNOV?

Na Znanosti med knjigami se bo **Renata Dacinger** pogovarjala s **prof. dr. Petrom Križanom**, doktorjem fizike. Dr. Križan je profesor na Fakulteti za matematiko in fiziko UL, raziskovalec na IJS, koordinator eksperimenta Belle II v Tsukubi na Japonskem in gostujoči profesor na Univerzi v Nagoji. V Tsukubi so pred sedmimi leti ugasnili trkalnik za elektrone in pozitrone. Temeljito so ga predelali, tako kot detektor, s katerim zaznavajo rezultate trkov. Več o trkih, antisnovi, delcih temne snovi, supersimteričnih delčkih in še marsičem boste izvedeli na pogovoru s profesorjem.

ČAJANKA Z MANCO KOŠIR – TOREK, 9. 5. 2017, OB 8. URI

Gostja čajanke bo priljubljena pisateljica **Desa Muck**, s katero se bo Manca pogovarjala o njeni novi knjigi kolumn *Takole bom rekla* in o študiji gozdarja **Petra Wohllebna** *Skrivno življenje živali*.

S KNJIGO PO SVETU – SOBOTA, 8. 4. 2017, OB 11. URI

V času, ko na Japonskem cveto divje češnje, bo tudi nas poneslo tja daleč na Daljni vzhod. S knjigo *Nepričakovan konec poletja* avtorice **Kazumi Yumoto** bomo spoznali posebnosti te daljnovzhodne dežele in se dotaknili tudi japonskega doumevanja smrti in življenja.

Naša sogovornika bosta asistentka magistra **Nina Golob** z Oddelka za azijske študije na Filozofski fakulteti in **Andraž Žagar**, poznavalec in navdušenec nad japonsko kulturo ter predsednik Društva za promocijo japonske popularne kulture Makkon. Dogodek bo povezovala **Carmen L. Oven**.

več o dogajanju v KNJIGARNI KONZORCIJ:

www.konzorcij.si

Vrtičkanje z Metko in Tino

Metka T. Gomboc, Tina Ternjak
fotografije: Andrej Holcman et al.
eBesede, 2017, m. v., 292 str., 24,90 €

Danes, ko se vse več ljudi z veseljem vrača k svojim gredicam in doma pridelani hrani, so tudi knjižni nasveti in spodbude za lastno vrtičkanje marsikateremu začetniku (ali izkušenejšemu vrtnarju) več kot dobrodošlo pomagalo. Metka in Tina, mati in hči, zagovornici zdravega, aktivnega, naravi prijaznega življenja in voditeljici priljubljene televizijske oddaje, že leta organizirata delavnice, na katerih delita svoje znanje in bogate izkušnje, tokrat pa sta vse to strnili v slikovitem, sodobnem in zelo informativnem priročniku. Pravita, da se vrtnarska kariera marsikoga začne z redkvico, saj le-ta raste skoraj povsod. Podrobno predstavita več vrst fižola, paradižnika, različne sorte solate, česna in še marsikaj drugega. Svetujeta, kako vzgajati lastna semena in skrbeti za sadike, kako in kdaj zelenjavo presajati in vzgajati med letom, pa tudi kako vrtni pridelek pobirati in uporabiti pri pripravi okusnih obrokov. Ne pozabita niti na modrosti naših babic in ponudita kup domiselnih predlogov, kako na svojem vrtu npr. gojiti koprive in iz njih pripraviti šampon proti prhljaju. Svetujeta pa tudi: »Ne bojte se umazati rok in uživajte ob delu na svojem koščku zemlje.« > **RENATE RUGELJ**

Visoke grede in vrtički v posodah

Miša Pušenjak
Kmečki glas, 2017, m. v., 142 str., 16 €

Kot posledica pomanjkanja prostora ali primerne zemljišča se je tudi pri nas v zadnjih letih zelo uveljavilo vrtnarjenje v visokih gredah (z okvirjem) ali gomilah (brez okvirja) in v velikih posodah na balkonih ali terasah. Tak tip vrtnarjenja je poleg trenutnega trenda tudi odlična rešitev za tiste, ki nimajo veliko časa ali pa jih zdravje (hrbtenica) omejuje pri obdelavi običajnega nizkega vrta. Zaradi organskega materiala, ki v visoki gredi postopoma razpada, je zemlja veliko toplejša že zgodaj spomladi in ostaja topla tudi dalj časa v jesen, pridelki so zaradi tega tudi bujnejši, prekopavanje, pletje in rahljanje zemlje pa skoraj ni potrebno. Priljubljena vrtnarska strokovnjakinja v slikovitem priročniku ponuja več rešitev za enostavno postavitve gomil ali izdelavo visokih gred, svetuje kako pravilno napolniti gredo in tudi kaj posaditi in kako, da boste s pridelkom kar najbolj zadovoljni. Zelo koristen je razdelek, kjer delo na visokih gredah predstavi po mesecih in za april že svetuje sajenje nekaterih plodovk, kot so bučke, kumare in paradižnik, ki pa jih je treba zaradi muhastega vremena še prekriti z zastirko. Na koncu povabi tudi k izdelavi spiralastih gred za zelišča in ustvarjanju pisanih vrtičkov v raznih loncih in posodah. > **RENATE RUGELJ**

Vrtnarimo z Jernejo

Ekološki vrt v štirih letnih časih

Jerneja Jošar

fotografije: Jerneja Jošar, Alenka Klinar, Andrej Štiglec
Mladinska knjiga, 2017, t. v., 165 str., 24,94 €

Celoletni dnevniški zapiski trenutno najbolj priljubljene vrtnarice Jerneje Jošar so oblikovno dodelani in poleg zakulisnega vpogleda v njeno delo in življenje z vrtom skozi vse leto prinašajo tudi več simpatičnih in uporabnih presenečenj. Če ste januarja skrbno načrtovali vrtičkarsko sezono in se pridno izobraževali s pomočjo knjig in računalnika, potem lahko februarja že posejete prva semena v zaščitenem prostoru ali topli gredi. Marca vas bodo gotovo že srbeli prsti in takrat je pravi čas za pripravo grede in pikiranje ali presajanje prvih rastlin na prosto. Aprila bo vaša gredica že prav čedna in morda boste

lahko pobrali že tudi prve pridelke, sicer pa je to mesec, ko se lahko poseje že večina zelenjadnic. Do majskih ledenih mož počakamo le s tistimi, ki so temperaturno najbolj občutljive, sicer pa zaradi zadrževanja vlage vse rastline že pred poletjem pridno zastiramo. Kar ste pozabili posejati v maju lahko nadoknadite še v juniju, sicer pa do jeseni z užitek pobirate domače vrtno pridelke. Septembra in oktobra, ko se grede počasi praznijo, je čas za načrtovanje novih posevkov in v mislih smo že pri naslednji pomladi. Konec leta pripravimo grede za počitek, pridelke pa poskusimo shraniti za zimo. S konkretnimi nasveti bo vaš ekološki vrtiček v vseh letnih časih v svoji najboljši podobi. > **RENATE RUGELJ**

Gojenje in rez sadnih rastlin

Franci Štampar, Jerneja Jakopič
Kmečki glas, 2017, m. v., 151 str., 17 €

Izkušena strokovnjaka začneta temeljito posodobljeno in dopolnjeno novo izdajo priročnika z osnovnimi navodili za pripravo tal in sajenje, sadilni načrt, zaščito sadik, osnove rezi, primerne gojivne oblike, pomlajevanje starih dreves, zatiranje bolezni itn. V drugi polovici knjige pa nizata predstavitev 43 vrst sadnih dreves in grmovnic – od jabolane, hruške in nešplje do drena, limone in mandarine. Upoštevatata tudi jagode, tri vrste borovnic in po vrhu nekatere manj znane rastline z užitnimi plodovi, kot sta kanadska šmarna hrušica in asimina. V vseh primerih so s spremljajočimi ilustracijami navedene značilnosti rastlin ter potrebni naravni pogoji oziroma okoljski dejavniki, predvsem optimalne talne in podnebne razmere, ter ukrepi gojiteljev za njihovo zdravo rast in rodovitnost. > **IZTOK ILICH**

Cvetoče posode

Matic Sever

fotografije: Matic Sever, Alenka Klinar
Kmečki glas, 2017, pt. v., 140 str., 16 €

Agronom, vrtnar, publicist in urednik Matic Sever se lahko pohvali, da ga je v svet hortikulture med drugimi vpeljevala tudi znamenita slovenska rojakinja Jelena de Belder Kovačič. Na samostojni poti je sodelovanju v različnih odmevnih projektih doma in na tujem dodal še vrsto strokovnih knjig. V najnovejši posreduje bralcem svoje izkušnje z urejanjem cvetočih posod – poleg klasičnih lončnic tudi zasaditve okrasnih rastlin v zabojce, čebre, korita ter različne kamnite in kovinske posode. Preden se loti dela, opozarja Matic Sever, si mora vsakdo odgovoriti na vprašanje zakaj in kam. Če tega ne ve, naj se zasajanja sploh ne loti; če zna opredeliti svoje želje, pa mu bodo avtorjeve ideje in napotki za dobro kombiniranje rastlin z lepotevnega vidika, kar je osnovni namen knjige, v veliko pomoč. > **IZTOK ILICH**

Slastno z Ello

Čudovite sestavine in izvrstne jedi, ki jih boste oboževali vi in vaše telo

Ella Woodward

prevod: Neža Božič

Mladinska knjiga, 2017, t. v., 256 str., 27,96 €

Prva izmed štirih knjig angleške kulinarčne blogerke in spletne zvezde Elle Woodward velja za najbolj prodajani kuharski prvenec vseh časov. Ella, svetlooka lepotička z danes sijočo kožo in dolgimi valovitimi lasmi, se je zaradi redke bolezni čez noč odpovedala glutenu, mlečnim izdelkom, jajcem, mesu, rafiniranemu sladkorju in vsej predelani hrani ter tako močno izboljšala svoje zdravstveno stanje. Pred tem oboževalka hitre prehrane in slaščic, nevedča kuhanja in brez vsakega znanja o zdravi prehrani, je blog in knjigo začela pisati predvsem za svojo motivacijo. Danes je z zavidljivim številom sledilcev aktivna na vseh družbenih omrežjih. Sveža, trendovska in mladostna kuharica nam nevsiljivo približa svet zdrave prehrane. V knjigi spoznamo Ellino zgodbo in način življenja, sestavine, ki jih redno uporablja, ter več kot 100 receptov, ki bralca prepričajo o zadostnosti prehrane, ki jo bo poleg brbončic vzljubilo celotno telo. Knjiga predstavlja recepte iz polnovrednih žit, oreščkov in semen, stročnic ter sveže zelenjave in sadja – klasičnih sestavin polnovredne veganske prehrane.

Naravne, slastne in očem privlačne jedi avtorica postavi v idilično podeželsko okolje, ki jim doda pridih preprostosti. Ellina hrana je lahkotna in nas napolni z energijo za življenje. Nežna in elegantna knjiga v pastelnih odtenkih je nedvomno lepa pridobitev za vašo polico s kuharskimi knjigami, nujna za vse ljubitelje estetskih fotografij hrane, instagramovske »foodporn« navdušence, vegane in sledilce kanalov Deliciously Ella. > **PIA MARINCELJ**

Dunajska kuhinja

Klasika in sodobni recepti

Susanne Zimmer

prevod: Valter Samide

Mladinska knjiga, 2017, t. v., 230 str., 27,96 €

Simpatična avtorica, v avstrijskem prostoru bolj znana po svojem blogu, kjer se predstavlja pod imenom »Frau Ziii«, preobrača trende in oživlja tradicionalne

recepte naših babic. Kuharica ponuja širok nabor receptov za zajtrke in malice, juhe, glavne jedi, priloge, solate in shranke, močnate jedi ter sladice. Idilične rustikalne fotografije imajo retroučinek: v človeku vzbujajo nostalgčne spomine, a to počno moderno »hipstersko«. Kuharske recepte popestrijo dunajski utrinki: urbane fotografije, opisi krajev in zabavna dejstva iz zakladnice dunajske tradicije. Kljub temu da je poudarek na tradicionalnih receptih avstrijske kulinarike, pa avtorica navdih črpa tudi iz češke, madžarske, jugoslovanske in celo turške kuhinje. Če ste ljubitelji tradicionalnih jedi, a bi jih želeli postreči v sodobnem slogu, je knjiga kot nalašč za vas. > **PIA MARINCELJ**

Ajurveda z domačimi rastlinami

Recepti in načini uporabe za zdravje in energijo

Kerstin Rosenberg, Kalyani Nagersheth, Andrea Kütche

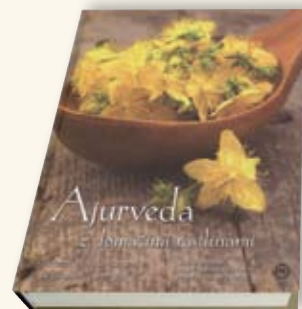
Albrecht

prevod: Marjana Samide

Mladinska knjiga, 2017, t. v., 145 str., 24,94 €

Najstarejša tradicionalna umetnost zdravljenja temelji na celostnem mišljenju in zdravje označuje kot harmonično ravnovesje med telesnimi, duševnimi in duhovnimi silami v človeku. Nosilna stebra ajurvedske medicine sta ajurvedska fitoterapija in farmakologija, ki služita tako ohranjanju zdravja kot tudi zdravljenju bolnega človeka z uporabo začimb in zdravilnih zelišč. Bistvo zdravljenja z rastlinami v praksi je v umetelni pripravi odmerkov, tako da lahko rastli-

ne najbolj razvijejo svojo učinkovitost. V ličnem priročniku je poleg osnovne filozofije ajurvede zbranih dvajset portretov rastlin, ki imajo ajurvedske lastnosti in rastejo na domačih poljih, travnikih ali vrtovih, sledijo recepti in navodila za pripravo preprostih domačih zdravil, s katerimi lahko odpravljamo prebavne težave, zmanjšujemo bolečine kosti, mišic in sklepov, poskrbimo za bolj sijočo in zdravo kožo ali si pripravimo čaj za pomirjanje po napornem dnevu. Ajurveda pozna še številne pripravke za krepitev ravnovesja pri ženskah in tudi za blago pomoč otrokom. > **RENATE RUGELJ**

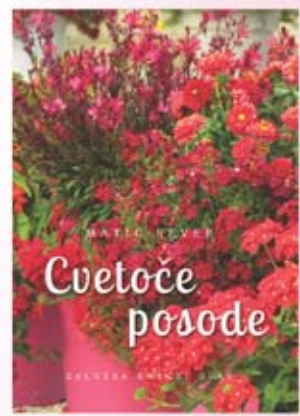

NOVO Založba Kmečki glas Človek, ki ljubi cvetlice, ima dobro ♥.
slovenski pregovor

Matic Sever Cvetiče posode

Sodobni načini sestavljanja različnih cvetočih in zelenih rastlin v posodah za vse štiri letne čase. / 144 strani, integralna vezava, 17 × 23,5 cm / **Cena 16 EUR, poštnina 3 EUR**

Naročanje: 01/473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si / zalozba.kmeckiglas.com

Bližina osrečuje

Drago Jerebic, Sara Jerebic

Celjska Mohorjeva družba,
2017, m. v., 176 str., 19,90 €

Zelo naravno človeško hrepenenje po naklonjenosti ali bližini sočloveka je včasih izpolnjeno, drugič spet ne. Avtorja, slovenska zakonska in družinska terapevta, bralcem ponujata vpogled v »manj zavedno dinamiko prenašanja neprijetnih občutenj v drugih ter razlago, kako napačne interpretacije te dinamike vodijo v konfliktno odnose«. Knjiga je razdeljena v tri dele, prvi je za zakonce, drugi za starše in tretji za mladostnike. V slikovitih primerih tako orišeta številne partnerske zadrege in težave, od neuskajane spolnosti, različnih nazorov in travm iz otroštva do preprirov, čustvenega in telesnega varanja. Starše pa učita, kako postavljati svojim otrokom meje, jih odtegniti od računalnikov ali telefonov, kako premagovati strah in izboljšati njihovo samopodobo. V tretjem razdelku bodo odgovore našli najstniki, predvsem tisti, ki se sami znajdejo pred prvimi ovirami, pa naj gre za učenje, spolne odnose ali priljubljenost med vrstniki. Čisto za konec pa prek modela relacijske družinske terapije (RDT, Gostečnik, 2011) rešita še dva konkretna problema, težave na delovnem mestu in prevaro v zakonskem odnosu. > RENATE RUGELJ

Odpušcanje je odločitev

Korak za korakom se rešite jeze in si povrnite upanje

Robert D. Enright

prevod: Leon Jagodic

Celjska Mohorjeva družba,
2017, m. v., 360 str., 24,50 €

Skrivnost odpušcanja je v psihološki literaturi svojevrsten fenomen, sploh odkar v njegov terminološki domet stroka odkrito vgrajuje tudi pojme jeze, zamer, krivde in sovraštva. Kaj ima odpušcanje kot plemenito in ponižno dejanje opraviti z zgoraj omenjeni čutenji? Tudi to pojasnjuje knjiga ameriškega profesorja psihologije, ki s pomočjo vsakdanjih primerov iz prakse bralcu približa pojem odpušcanja in ga s premišljeno strukturiranimi vprašanji ter nalogami spodbudi k premisleku o sebi in svojih notranjih bolečinah ter potrebi po morebitnem okrevanju. Kajti, kot trdi avtor in potrjujejo številne znanstvene raziskave ter tudi mnogi verski postulati, veličina odpušcanja je mnogokrat bolj v prid in svobodo tistemu, ki odpušča, kot tistemu, ki mu odpuščamo. Natančno in poglobljeno razčlenjena podoba odpušcanja, ki lahko marsikomu odgovori na vprašanje o smiselnosti njegovega trpljenja. > DIANA VOLČJAK

Kratke pravljice za utrujene starše

Michal Viewegh

prevod: Nives Vidrih

Narava, 2016, t. v., 72 str., 14,90 €

Priljubljeni češki pisatelj, ki večinoma ustvarja za odrasle in ga tudi slovenski bralci dobro poznamo, si je v svoji novi knjigi zadal prav posebno nalogo: napisal je kratke pravljice za otroke, ob katerih se bodo zabavali ne le najmlajši poslušalci, ampak tudi njihovi odrasli prebiralci. Viewegh je namreč odličnemu, prav posebnemu humorju, ki je stalnica njegovih del, v vsaki pravljici dodal še delčke, namenjene samo staršem. Ti tako po oblikovni plati (natisnjeni so v poševni, modri pisavi) kot po vsebini (prežeti s sočnimi komentarji in včasih žgečkljivo vsebino) dajejo pisanju dodano vrednost. Same pravljice ob tem nikakor ne izgubijo svojega ritma niti sporočila. Viewegh je tako znova dokazal, da je večš svojega posla pa tudi očetovske vloge. Le kako bi sicer tudi sam vedel, da je biti roditelj včasih res silno naporno in utrudljivo, a ljubezen do naraščaja, kot ugotavlja tudi sam, premaga vse: celo trenutke silnega pomanjkanja spanca in miru, ki ju morda tako kot avtor lahko najdemo kar na strehi za dimnikom! Osvežujoče in res zabavno branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Ranjiva

Zgodbe z Jakobove poti (El Camino de Santiago), 850 km dolge poti prisotnosti, prebujenosti in miline

Sarabraj – Tjaši Artnik Knibbe

Remco Knibbe, 2016, m. v., 251 str., 25 €

Velika tragedija v življenju je, kadar izgubimo sebe. In pogumno je, da si dovolimo vzeti čas in prostor, da se poskusimo najti. In vztrajamo v tem iskanju. Morda je po mnogih izgubah bližnjih, službe ... to iskanje nje same uspelo avtorici med romanjem po 850-kilometrski Jakobovi poti (El Camino de Santiago), po kateri se je – oprtana z nahrbtnikom in njenim nasičenim notranjim svetom – odpravila sama. Na pot je odšla kot Tjaši Artnik Knibbe, danes jo lahko najdemo tudi pod duhovnim imenom Sarabraj. Prepričljiva, emocionalno močna in modra zgodba, priročnik za osebno rast ali biografski potopis, ki vseh neprijetnih občutij, pretečenih solz in žuljavih stopal ne odriva od sebe, marveč jih ponižno in kot del rasti potrpežljivo vrašča vase kot temeljne delčke življenjskega mozaika. V nobenem stavku ne obljublja popolnega življenja, v vsakem pa razgrinja izbiro, da lahko vsakdo izmed nas vsak dan živi polno. > DIANA VOLČJAK

Drama je biti starš vesoljca

Drugačnost ni dolgočasna, je univerzalna

Ignac Schmidt, Jan Schmidt, Majda Schmidt

Pivec, 2017, m. v., 272 str., 21,40 €

Bill Gates in Bob Dylan nista le bogataš in lanskoletni Nobelov nagrajenec za literaturo, marveč tudi osebi z Aspergerjevim sindromom. Čeprav se klinični psiholog Schmidt v sodelovanju z ženo, socialno pedagoginjo, in sinom, doktorjem toksikologije, v priročniku ukvarja z destigmatizacijo in sprejemanjem oseb s posebnimi potrebami (ter opozarja na pazljivost pri etiketiranju), knjiga nosi univerzalno sporočilo, da je vsak izmed nas pravzaprav svojevrsten vesoljec. Ali človek. Berljivo, razigrano in hkrati resnobno pojasni zasnovo, razvoj in

značilnost oseb z avtizmom in/ali nekaterimi drugimi duševnimi motnjami, pojasni številne bolj ali manj problematične situacije, v katerih se znajdejo te osebe, njihovi svojci in učitelji, ter navede mnoge praktične nasvete, kako s temi značilnostmi ravnati in drugačnost prepoznavati kot obogatitev. Knjiga ne bo našla primernege mesta le med strokovnimi delavci in starši otrok s posebnimi potrebami, katerim je v prvi vrsti namenjena, temveč bo zaradi vsebovanih modrosti in namigov ter resničnih zgodb dobrodošla vsakemu, ki ga medosebni odnosi tako ali drugače vznemirjajo. > DIANA VOLČJAK

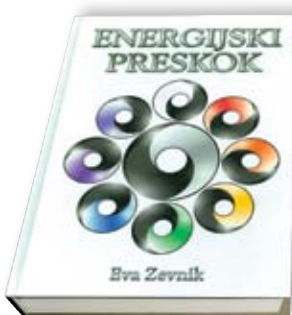

Energijski preskok

Eva Zevnik

Smar-team, 2016, t. v., 350 str., 34 €

Energijski preskok je duhovni priročnik slovenske avtorice, ki si ambiciozno želi, da bi »luč razsvetljenja« prek tega pisanja zasvetila tudi v življenjih drugih. Različne ezoterične prakse je preoblikovala in sestavila v sistem sedmih korakov (Spoznanje, Zavedanje, Širjenje, Ustvarjanje, Verovanje, Dvigovanje, Povezovanje), ki jih razčlenjuje od poglavja do poglavja, ob tem pa osebne izkušnje prepleta z zgodbami (Portugalski pomorščak, Stepska nomadinja, Egipčanski pisar, Majevska svečenica itd.), energijskimi teorijami ter splošnimi duhovnimi mislimi. Knjiga pravzaprav na novo pojasnjuje starodavni orientalski sistem čakre in njihove povezanosti z zdravjem in bivanjem. Avtorica razmišlja o različnih stanjih zavesti, o zavedanju in ljubezni, »energijski preskok« pa predstavi kot cilj zadnje, sedme čakre. Vznesenost, ki je veje iz besedil in spletna stran, ki pospremi knjigo, nakazuje, da bo tej knjigi verjetno sledila še kakšna. > ŽIGA VALETIČ

Vi ste luč sveta

Sveti na Slovenskem

France M. Dolinar

fotografije: Rajko Bratož et al.

Družina, 2017, t. v., 320 str., 48 €

Svetnikov »ne delajo« v Rimu, avtor pričujoče knjige in spremne besede položi na srce vsem tistim, ki Rimu očitajo, da zapostavlja Slovence, ker

naj menda še ne bi imeli »čisto svojega« svetnika. Toda kdo si v resnici sploh »zasluži« naziv svetnika? Kot ugotavlja tudi sam avtor, v vsakdanjem življenju pogosto srečujemo ljudi, za katere radi rečemo, da so zaradi svojih plemenitih dejanj in odrekaj »svetniki«. Toda Cerkev s tem nazivom, če pojasnimo zelo popreproščeno, v resnici označuje samo nekatere izjemne osebnosti, ki so s svojim izpovedovanjem vere, načinom življenja in tudi posebnimi osebnostnimi lastnostmi vidno izstopali od drugih. Kot razkriva ta knjiga, obogatena s številnimi fotografijami, ima v nasprotju z laičnim prepričanjem tudi Slovenija kar nekaj svetnikov pa tudi blaženih in Božjih služabnikov, ki so tako ali drugače povezani z našo deželo. Uvodni del knjige nam tako razkrije, katerih trinajst svetnikov ima za Slovence zaradi njihove povezanosti z našim ozemljem ali predniki prav poseben pomen. V nadaljevanju spoznamo še sedem blaženih s slovenskega prostora in trinajst Božjih služabnikov, ki so s svojim delovanjem na duhovnem področju vidno zaznamovali naš prostor in čas in zato zanje že poteka proces za beatifikacijo. Skrbno nanizana zgodovinska dejstva, ljudske legende in drugo tovrstno gradivo podarjajo predstavljenemu še dodatno vrednost. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... toda kdo si v resnici sploh »zasluži« naziv svetnika? ...

Kako biti Parižanka vedno in povsod

Ljubezen, stil in razvade

Anne Berest et al.

prevod: Goga Gordana Sredojevič

Totaliteta, 2017, m. v., 253 str., 19,90 €

Francoska štiriperesna deteljica predstavlja sodoben življenjski vodnik za vsako žensko. Mednarodna uspešnica v duhovitem in ironičnem slogu razkriva skrivnosti Francozinj, ki znajo povsem običajnemu dnevu nadeti filmski filter. Parižanka je intelektualka z okusom in smislom za preprostost, včasih je melanholična in pogosto zmedena. Natanko ve, kaj si je vredno privoščiti in čemu se odreči. Če hočeš biti Parižanka, ti ni treba biti popolna, najpomembneje je, da se dobro počutiš v svoji koži. Parižankina filozofija odnosa do življenja je ujeta v tej estetski knjigi z nasveti o življenjskem stilu, hrani ter užitku, ljubezni in odnosih nasploh. Z upoštevanjem idej v knjigi, okusno olepšani s fotografijami in ilustracijami, lahko vsaka izmed nas izživi francosko fantazijo in se kot Parižanka sprehodi kar po domačih ulicah. > PIA MARINCELJ

Ta knjiga te ljubi

PewDiePie

prevod: Matej Frece

Učila International,

2017, m. v., 236 str., 14,99 €

Felix Arvid Ulf Kjellberg, bolj znan pod psevdonimom PewDiePie, je švedski komentator videoiger in priljubljen youtuber. Po neuspešno zaključenem študiju na tehniški univerzi Chalmers ga starša nista hotela več finančno podpirati, zato se je odločil prodajati vroče hrenovke, vse dokler ni njegov YouTube kanal požel izjemne slave. Prvi je pridobil 14 milijonov naročnikov, leta 2013 pa je postal z več kot 50 milijoni tudi kanal z največ naročnikov. PewDiePiejev nov cilj je ustvariti najbolj nevshečkan spletni videoposnetek.

Ta knjiga te ljubi je žanrsko izmuzljiva, saj gre za nekakšen hibrid med priročnikom za osebno rast in svojevrstno slikanico, hkrati pa se iz obeh tudi norčuje. S svojo pisanostjo vabi k branju in vsebuje zbirko nasvetov, ki vam bodo olajšali življenje (»Ne prodaj se prepoceni ..., razen če hitro potrebuješ denar.«), ter življenjskih resnic, ki jim ne gre oporekati (»Če upoštevaš nasvet race, si zapomni: nikar! Race ne govorijo, najbrž si zadet.«). In zapomnite si: ne bodite to, kar ste. Bodite pica. Pico imajo vsi radi. > DEJAN KALABIČ

Eva Zevnik
ENERGIJSKI PRESKOK
 WWW.MEOM.SI

Kaj je smisel življenja?
 Kakšno je naše bistvo?
 Zakaj smo se znašli tukaj?
 Kaj sploh je življenje?
 Kako odkriti skrivnost življenja?

KNJIGA, KI PONUJA ODGOVORE

22. Slovenski dnevi knjige 19.–23. april 2017

Jaz te pišem, knjiga, kdo te bere?

Letošnji *Slovenski dnevi knjige* odpirajo vprašanja, ki sodijo k samemu začetku ustvarjanja, k bistvu knjižne produkcije in vpetosti bralne kulture v družbeni sistem. V ospredje namreč postavljajo tvorca sporočil in vsebin ter tistega, ki mu je besedilo namenjeno, ki prestreza pomene, vibracije ter se z njimi identificira ali jih zavrača. To razmerje ni bilo in ne more biti enosmerno, saj so avtorji sami marsikdaj najizrazitejši bralci. Po drugi strani naslavljajo določeno publiko na zelo različne načine ali se celo distancirajo od tega, da bi v svojih delih imeli v mislih takšnega ali drugačnega bralca. Ob vsej žanrski, slogovni raznovrstnosti in digitalnih pripomočkah se zdi, da so avtorjem in avtoricam odprte vse poti, današnji bralec oziroma bralka pa imata toliko možnosti, da zadovoljita svoje bralne ambicije kot kupec med policami nakupovalnih središč. Vendar vsedostopnost literarnih vsebin v slovenskem, pa tudi v tujem jeziku povzroča prej težave pri sprejemanju kvalitetne in izvirne literature, kot pa da jo »vrača« v stanje smiselne interakcije. »Porušeno« razmerje med avtorjem in bralcem je zgolj eden od simptomov sodobne slovenske,

evropske in svetovne družbe, na katere pisci opozarjajo na najrazličnejše načine. Tako avtorja kot bralca oz. nebralca čedalje bolj vodijo politika, kapital, koristoljubje in parcialni interesi. Nadzor nad posameznimi človeškimi življenji in delovanjem določenih odrinjenih skupin in subkultur stiska obroč okoli posameznikove svobode. Prav zaradi takšne situacije in stopnjevanja konfliktov so letošnji *Slovenski dnevi knjige* tako pomembni, saj preusmerjajo pozornost na teme, o katerih zaradi vsakdanjosti in naloga, ki nam jih nalagajo »vodilni«, najraje ne bi nič slišali. Zato potrebujemo angažiranost obeh spolov, zato je treba preseči politično brezbržnost in otopenost v slovenski družbi – tudi s pomočjo humorja in tako, da slišimo glasove tujih avtorjev, njihove zgodbe, življenjske usode in mnenja. Dogodki, ki smo jih pripravili, želijo kritično razmišljanje postaviti v odprt prostor, ki ni vnaprej definiran in podrejen določenim interesom. Šele na tej točki bo lahko vsak posameznik prevzel odgovornost, ki vodi k potrebnim družbenim spremembam.

Robert Simonišek,
član programskega odbora SDK

**Ljubljana: več kot 30 dogodkov,
več kot 70 ustvarjalcev na področju knjige,
knjižni sejem na Stritarjevi ulici.**

Za vse generacije.

**Soočenje avtorja in bralca; beseda o humorju,
brezbržnosti, ženskih avtoricah in nadzoru.**

Gostje iz tujine.

S knjigo v roki:

Alja Adam	Klarisa Jovanović	Tone Partljič
Esad Babačić	Nataša Konc Lorenzutti	Lara Paukovič
Gabriela Babnik	Aljaž Koprivnikar	Barbara Pogacnik
Cvetka Bevc	Barbara Korun	Lila Prap
Stanka Cafuta Hrastelj	Birgit Kreipe	Manca G. Renko
Seku M. Conde	Aljaž Krivec	Samo Rugelj
Zlatan Čordič - Zlatko	Peer Kuhar	Eric-Emmanuel Schmitt
Didier Decoin	Mojca Kumerdej	Ana Schnabl
Ivana Djilas	Zoran Knežević	Brane Senegačnik
Igor Divjak	Jedrt Lapuh Maležič	Ifigenija Simonović
Irena Duša Draž	Katja Klopčič Lavrenčič	Valerija Skrinjar Tvrz
Neli Filipič Kodrič	Davorin Lenko	Svetlana Slapšak
Maja Gal Štromar	Igor Leonardi	Lucija Stepančič
Borut Gombač	Marcel Lunaček	Damijan Šinigoj
Žiga X. Gombač	Anja Makuc	Bina Štampe Žmavc
Katja Gorečan	Galina Miklínova	Irena Urbič
Mateja Gorjup	Miša Molk	Boštjan Videmšek
Boštjan Gorenc-Pižama	Vinko Möderndorfer	Janja Vidmar
Nada Grošelj	Boris A. Novak	Jani Virk
Polona Glavan	Bronka Nowicka	Goran Vojnovič
Tibor Hrs Pandur	Joseph Nzobandora -	Lenart Zajc
Jurij Hudolin	Jose	
Nikolai Jeffs	Iztok Osojnik	in drugi ...

Partnerska mesta: Celje, Dol pri Hrastniku, Koper, Kranj, Krško, Lenart, Maribor, Novo mesto, Ormož, Slovenske Konjice. Program partnerskih mest je dostopen na www.dneviknjige.si/partnerska-mesta.

Med partnerskimi mesti posebno obletnico letos praznuje Maribor, kjer bodo potekali jubilejni, 20. Slovenski dnevi knjige. Poleg knjižnega sejma na Grajskem trgu bo za obiskovalce na voljo več kot 70 različnih dogodkov povezanih z literaturo. Osrednja tema bo Mesto v literaturi – Maribor glavni junak, osrednji gost festivala pa Drago Jančar.

Človeško telo

Vse, kar bi morali vedeti

Josh Farndon

ilustracije: Tim Hutchinson

prevod: Slavica Jesenovec Petrovič,

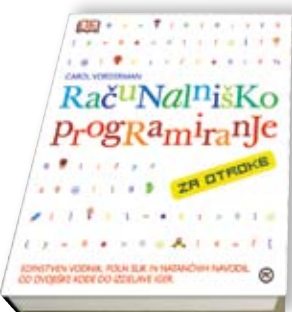
Borut Petrovič Jesenovec

Učila International,

2017, pt. v., 80 str., 19,90 €

Zabaven priročnik za otroke obljublja vznemirljivo potovanje po notranjosti človeškega telesa. Lahka, pisana knjiga, popestrjena z velikimi zavihi, spodbuja radovednost otrok in jim na izviren način približa naravne procese znotraj naših teles. Telo je z razgibanimi ilustracijami upodobljeno kot živahna brbotajoča tovarna, opremljena z nešteto napravami in možički, ki vestno skrbijo za njeno delovanje. V pisnem svetu, skritem našim očem, kri zapuša srce po krvni superavtocesti, hrana potuje po črevesju prek kisle kopeli, kemičnega rezalnika in kemičnih škarij, mali ogenjčki, imenovani mitohondriji, pa ogrevajo celice. Izvedeli boste vse – od tega, kako dihamo in kako postanemo močni, do tega, kako se rodi otrok, in še mnogo več. > **PIA MARINCELJ**

Računalniško programiranje za otroke

Carol Vorderman

prevod: Sergej Hvala

Mladinska knjiga,

2017, pt. v., 224 str., 24,94 €

Sodobno oblikovan veliki vodnik otroke seznanja z osnovami računalniškega programiranja, ki postaja v informacijski dobi vse bolj zaželena veščina. Poleg tega, da je programiranje navdse uporabno, krepi logično mišljenje in občutek za reševanje problemov, ki sta ključni lastnosti, zaželeni v različnih strokah od znanosti in inženirstva do medicine ter prava. Mali nadobudni računalničarji se bodo lahko končno sami naučili izdelati računalniško igrico, animirati like in pisati računalniške programe. Priročnik z natančnimi navodili, številnimi primeri, ilustriranimi prikazi in zanimivimi projekti tudi popolnemu začetniku razumljivo približa programiranje v dveh različnih programskih jezikih, Scratchu in Pythonu. Da bo programiranje zabavno in preprosto! > **PIA MARINCELJ**

Ustvarjalnice

Katja Poznič

fotografije: Urša Culiberg, Blaž Budja

Mala ulica, 2016, t. v., 120 str., 26,95 €

Knjiga z idejami za ustvarjanje staršem ponuja alternativno rešitev za spodbujanje zanimanja in navdušenja, ki izdelovanje igračk samo po sebi spremeni v igro. Iz povsem običajnih in preprostih materialov, ki jih je moč najti v vsakem domu ali kar v naravi, lahko s pomočjo preprostih in nazornih navodil tudi manj spretni otroci ustvarijo pisane ledene frnikole, morje v steklenici, avto na zračni pogon, blatne živali, rastoče pošasti marshmallow ali igrišče za Pollockov glavomet. Ideje so pospremljene s skicami, fotografijami, uporabnimi namigi in varnostnimi opozorili, otrokom prilagojena znanstvena pojasnila pa knjigi dodajajo poučno vrednost. > **PIA MARINCELJ**

Kaj je evolucija?

Kako so se živali in rastline spremenile v milijardah let

Louise Spilsbury

ilustracije: Mike Gordon

prevod: Mojca Žnidaršič

Morfemplus, 2016, t. v., 72 str., 26,90 €

Ste se že kdaj spraševali, zakaj je na našem planetu toliko različnih vrst živih bitij in kako so vsa prišla prav sem? Na kaj pomislite, ko zaslišite Darwinovo ime? In kako si razlagate skrivnosti genetike, kloniranja ali DNK? V zabavni in nazorno ilustrirani knjigi sta se avtorja spretno lotila teorije evolucije: od nastanka prvih oblik življenja prek Darwinovih drznih odkritij divjega sveta, raziskovanja fosilnih sledi, naravnega izbora, preživetja najprimernejših, izumrtja dinozavrov pa do genskega spreminjanja, kloniranja in prehitrega onesnaževanja planeta ... Po pozornem branju boste svoje novopridobljeno znanje lahko preverili tudi z evlucijskim kvizom na koncu knjige, in če boste uspešni, boste z njim gotovo osupnili prijatelje, da o učiteljih sploh ne govorimo. > **RENATE RUGELJ**

Beli muc in menih

Slikanica o sobivanju ustvarjalca in živalce.

Po starodavni irski pesmi »Dangur Bán«.

Založba Zala

www.zalozba-zala.si; facebook.com/zalozba.zala

Praznovanje mednarodnega dneva knjig za otroke je predlagala Jella Lepman, soustanoviteljica Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY), na 10. mednarodnem kongresu IBBY, ki je bil v leta 1966 v Ljubljani. Od leta 1967 dalje torej vsako leto 2. aprila – na rojstni dan Hansa C. Andersena – praznujemo mednarodni praznik, s katerim želimo spodbujati ljubezen do branja in mladinskih knjig. Tudi v Sloveniji ga praznujemo že pol stoletja; najprej v okviru tedanje Jugoslovanske sekcije IBBY, od leta 1993 pa na pobudo Slovenske sekcije IBBY.

Pol stoletja praznujemo 2. april – mednarodni dan knjig za otroke (1967–2017)

Poslanica ob 2. aprilu 2017

Vsako leto je druga nacionalna sekcija IBBY sponzorica 2. aprila, kar pomeni, da pripravi plakat in poslanico ter ju razpošlje po vsem svetu. Letos ju je pripravila **Ruska sekcija IBBY**: plakat je ustvaril znani ruski

umetnik **Mihail Fjodorov**, poslanico je napisal slavni ruski pisatelj in pesnik **Sergej Mahotin**, v slovenščino pa jo je prevedla **Lijana Dejak**, dobitnica Sovretove nagrade 2016.

Rastimo s knjigo!

V zgodnjem otroštvu sem rad gradil hišice iz kock in vsakršnih drugih igrač. Namesto strehe pa sem pogosto uporabil otroško slikanico. V sanjah sem zlezal v to hišico, se ulegel na posteljo iz vžigalčne skatlice in gledal zdaj v oblake zdaj v zvezdnato nebo – vse je bilo odvisno od tega, katera sličica mi je bila bolj všeč.

Prizadeval sem si ustvariti udobno in varno bivalno okolje, s čimer sem nezavedno upošteval življenjsko pravilo vsakega otroka. In otroška knjiga mi je pri tem zelo pomagala.

Potem sem zrasel, se naučil brati in knjiga je v moji domišljiji bolj kot strehi postajala podobna metulju. Ali celo ptici. Knjižne strani so spominjale na krila in so šelestele. Zdelo se mi je, da se bo knjiga, ki leži na okenski polici, zdaj zdaj skozi odprto okno pognala proti neznanim daljavam. Vzel sem jo v roke, jo začel brati in pomirila se je. Skupaj s knjigo sem potoval v druge dežele in svetove in tako razpiral prostor svoji domišljiji.

Kakšno veselje je držati v rokah novo knjigo! Ne veš še, o čem pripoveduje. Upiraš se skušnjavi, da bi odprl zadnjo stran. In kako lepo diši! Tega vonja ne moreš razčleniti na sestavine: tiskarska barva, lepilo ... Ne, to je prav vonj knjige, vznemirljiv, neponovljiv. Končki nekaterih strani so se zlepiili, kakor da se knjiga še ni zbudila. Zbudila se bo, ko jo boš začel brati.

Ti odraščáš, svet okoli tebe pa postaja bolj zapleten. Porajajo se vprašanja, na katera še vsak odrasli ni sposoben odgovoriti. Ti pa moraš nujno s kom deliti svoje dvome in skrivnosti. In tu ti na pomoč spet priskoči knjiga. Najbrž so se mnogi ujeli pri misli: saj to piše o meni! In najljubši junak je na lepem podoben tebi. Enake težave ima in častno jih rešuje. Tale junak pa sploh ni podoben tebi, vendar si ga tako želiš posnemati, biti pogumen in iznajdljiv kot on.

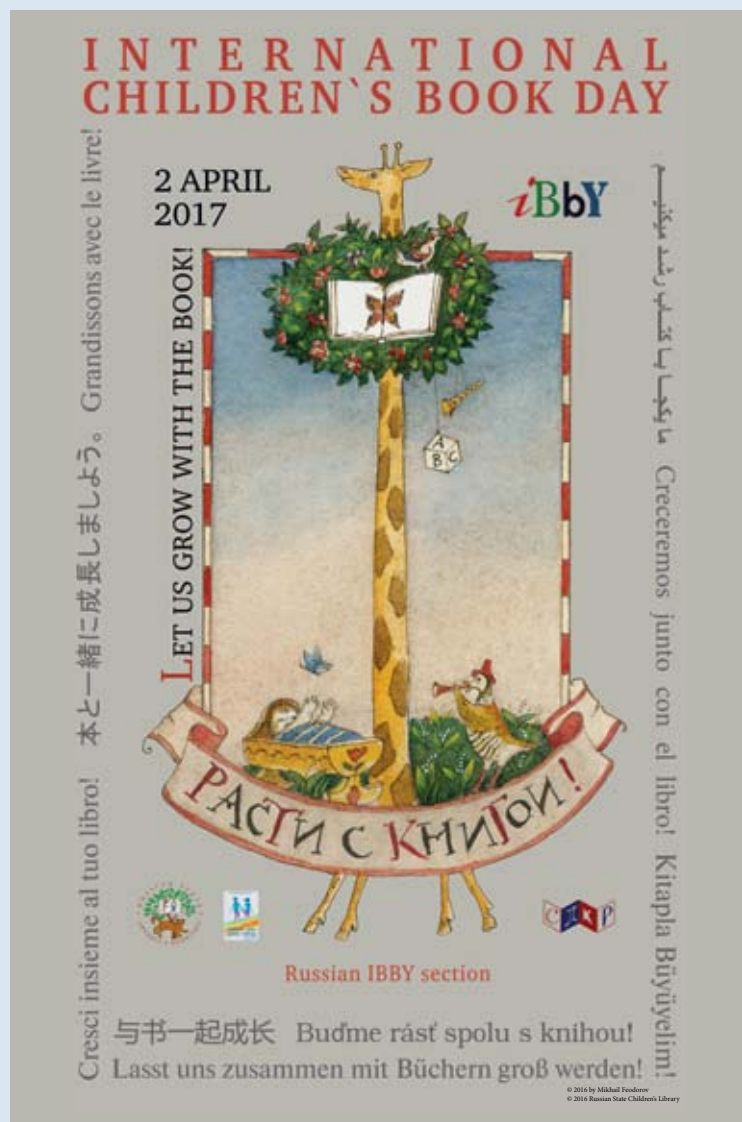
Če kakšen fantek ali punčka reče: »Ne maram brati!«, se mi to zdi smešno. Ker jima ne verjamem. Gotovo tudi jesta sladoleđ, se igrata, gledata zanimive filme. Drugače povedano, uživata. In branje ni samo delo, vzgoja čustev, razvoj domišljije in celo osebnosti, predvsem je velikanski užitek.

Prav zaradi tega otroški pisatelji sploh pišejo knjige!

Simpozij ob 2. aprilu 2017

MKL, Pionirska je skupaj s Slovensko sekcijo IBBY ter revijo *Otrok* in knjiga organizirala in strokovno pripravila **simpozij** z naslovom **OD PIŠE DO NASE: mladi in mladi odrasli v knjižnici**, ki je bil v sredo, 22. marca 2017, v MKL, Knjižnica Otona Župančiča. Sodelovali so:

dr. Uroš Grilc, dr. Vanesa Matajč, dr. Klemen Lah, Darka Tancer Kajnih, mag. Marjeta Doupona, dr. Boštjan Narat ter sodelavci Mestne knjižnice Ljubljana z gosti. Izbrani referati bodo objavljeni v reviji *Otrok* in knjiga.

Bralnospodbujevalna akcija ob 2. aprilu 2017

BEGUNCI in VEČKULTURNO RAZUMEVANJE

V času različnih sodobnih migracij, begunstva in globalizacije sveta sta nujno potrebna medkulturno razumevanje in medsebojno sožitje. K temu morda lahko prispevajo tudi knjige na izbrane teme in pogovor ob/po branju.

K branju spodbujamo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v splošnih in šolskih knjižnicah, knjigarnah, medijih idr. tako otroke in mladino kot odrasle in starejše; spodbujamo zasebno branje oz. posameznike, skupine, javnost ...

Priporočilni seznam knjig je oblikovan z mislijo, da je lahko dobrodošel vsem bralcem, tako domačinom kot mladim priseljencem in migrantom. Obsega izbor kakovostnih knjig, ki morda lahko prispevajo k razumevanju begunstva in sprejemanju prišlekov (knjige so opremljene z gesli begunci, večkulturnost, strpnost, rasizem). Obenem opozarjamo na sezname knjig, ki bi jih morda lahko ponudili v branje tudi mladim priseljencem, to so: laže berljive knjige in morda privlačnejše za sodobne mlade bralce (dvojezične in večjezične knjige, skrajšave in priredbe, stripi, slikanice brez besedila) in tematsko zanimive knjige, ki bi mladim priseljencem pomagale pri razumevanju novega okolja in pri integraciji.

Pobudnika in krovna organizatorja bralnospodbujevalne akcije sta – kot že nekaj let – Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Soorganizatorji pa so: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, DSP – sekcija za mladinsko književnost, Mariborska knjižnica, revija Otrok in knjiga. Akcija poteka vse od 21. marca, svetovnega dneva poezije, prek 2. aprila, mednarodnega dneva knjig za otroke, in Slovenskih dnevov knjige, Noči knjige, 23. aprila, svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, pa vse do konca šolskega leta.

Več in vse na: <http://www.ibby.si>.

Sergej Mahotin, avtor poslanice

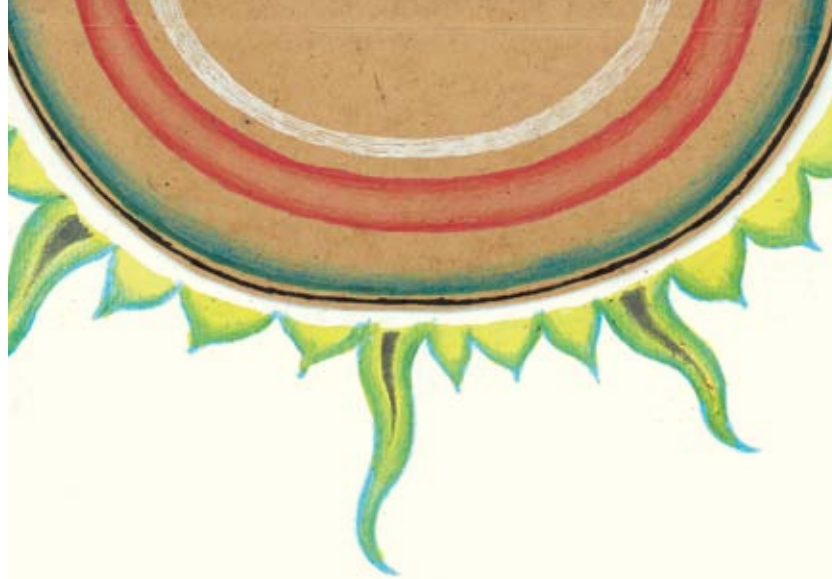
Rodil se je leta 1953 v Sočiju in zdaj živi v Sankt Peterburgu. Diplomiral je na Literarnem inštitutu Maksim Gorki v Moskvi, delal je kot avtor in urednik otroških revij *Leninskie iskry* (*Leninove iskre*), *Kostjor* (*Ogenj*) in *Čiž i Jož* (*Čížek in jež*). Sedaj je urednik otroških programov na »Radiu Rusija«. Je avtor več kot 20 knjig za otroke ter najstnike in je uveljavljen tudi kot pesnik. Njegova zbirka pesmi za otroke *V kogo ja takoj?* (*Po kom sem se vrgel?*, 2004) je prejela prestižno Maršakovo literarno nagrado, knjiga *Virus vorčanja* (*Virus godrnjanja*) pa je bila uvrščena na IBBY častno listo 2008.

Mihail Fjodorov, avtor plakata

Rojen leta 1941 v Moskvi je leta 1964 diplomiral na moskovski akademiji za tekstilstvo. Fjodorov je vsestranski umetnik, v življenju je ustvarjal različne umetnosti – slikarstvo, oblikovanje plakatov, grafiko, modo, oblikovanje knjig in ilustracij. Zelo pomembno zanj je tudi ilustriranje, posebno ilustriranje knjig za otroke. Ilustriral je več kot 90 knjig za

otroke. Otrokom se trudi pokazati življenje v različnih deželah in obdobjih, njihovo kulturo in zgodovino. Od leta 1974 Fjodorov sodeluje na razstavah in tekmovanjih knjižne ilustracije in oblikovanja v Rusiji in v drugih deželah. Je dobitnik več kot 30 nacionalnih in mednarodnih nagrad, med njimi tudi zlate plakete na Bienalu ilustracij v Bratislavi (2007). Ruska sekcija IBBY ga je nominirala za Andersenovo nagrado (2016).

Tone Pavček

1928–2011

SVET

Na svetu si, da gledaš sonce.

Na svetu si, da greš za soncem.

Na svetu si, da sam si sonce

in da s sveta odganjaš – sence.

Ilustracije: Damijan Stepančič

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige

© Mladinska knjiga

ČETRTA,
RAZŠIRJENA IN
DOPOLNJENA
IZDAJA

Ena od več kot 330 pesmic, ki jih najdete v novi izdaji priljubljene *Sončnice na rami*. Tudi druge so fine. Take, ki se jih spomnite iz otroštva. Tiste, ki smo jih skoraj pozabili. Dodan je tudi zajeten šopek sodobnih. Z novimi ilustracijami Damijana Stepančiča.

Najhitreje do knjige:

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

Siobhan Dowd

Letos mineva 10 let od smrti Siobhan Dowd (1960–2007), rojene v Londonu, zaradi irskih korenin pa uvrščene v kanon in sam vrh irskih književnikov. Sprva je delovala kot aktivna članica angleškega in ameriškega centra PEN, urednica in aktivistka za spodbujanje branja otrok iz socialno šibkejših okolij. Njen prvenec je izšel šele eno leto pred njeno smrtjo in njena kratka, a plodna kariera pisateljice je zažarela v polnem sijaju.

Uganka Londonskega očesa

Siobhan Dowd

prevod: Tina Mahkota

Zala, 2016, t. v., 284 str., 26,95 €

Cesta utehe

Siobhan Dowd

prevod: Jaka Andrej Vojevec

Zala, 2017, t. v., 282 str., 27,99 €

Roman *Čisti krik* (2006) je Dowdovi, ki je takrat že bolehalo za rakom, prinesel pozornost kritikov in naklonjenost bralcev ter bil nominiran za vrsto uglednih književnih nagrad za mladinsko književnost. Glavna junakinja romana je petnajstletna Shell, ki ji umre mama, oče pa zapade v versko blaznost in alkoholizem. Čeprav je Shell za svoja leta precej odgovorno dekle in revščini navkljub dostojno skrbi za mlajšega brata in sestro, načrtovano zanosi, kar njen položaj še dodatno oteži...

Leto kasneje je izšla otroška detektivka *Uganka londonskega očesa* (2007), v kateri glavno vlogo odigra dvanajstletni Ted, fant z Aspergerjevim sindromom. Njegov bratranec Salim se poda na vožnjo z Londonskim očesom in med potjo izgine. Medtem ko odrasli zaženejo paniko, se Ted s svojimi »hecnimi« možgani in s pomočjo sestre Kat zavzeto ter sistematično loti reševanja primera. Dowdova je v sicer lahkotnejšo zgodbo tankočutno zarisala kompleksne odnose znotraj družine in si tudi za ta roman prislužila številne literarne nagrade.

Nato je avtorica sočasno pisala in dokončala še dva romana, a žal zaradi prezgodnje smrti ni dočakala njihovih izidov. Dogajanje v romanu *Barjanski otrok* (2008) je postavila v severnoirsko vasico leta 1981, ko je Irsko pretresala globoka politična kriza. Spremljamo glavnega junaka romana Fergusa, ki lovi ravnotežje med politično pripadnostjo, prvo ljubeznijo, družinskimi odnosi in skrivnostnim »barjanskim otrokom« – v šoti najdenim truplom deklice, ki je bila žrtvovana v času železne dobe. Za roman je Dowdova posthumno prejela ugledno Carnegiejevo medaljo, slovenski prevod Tine Mahkota pa je uvrščen na častno listo IBBY.

Zadnji roman znamenite pisateljice *Cesta utehe* (2009) spremlja problematično najstnico Holly, ki jo je mati že zgodaj zapustila, zato je otroštvo preživela po rejniških domovih. Tudi pri najnovejših rejnikih ne najde miru, zato zbeži po cesti proti zahodu, proti Irski, kjer naj bi jo čakala mama. S pomočjo lasulje se skuša preleviti v samozavestno Solace, ki so jo pot in ljudje na njej pripeljali do novih spoznanj o svetu in predvsem o sebi. Kot je značilno za vse Siobhanine romane, lahko tudi v *Cesti utehe* kljub težkim temam najdemo pramen svetlobe, ki knjižnim junakom (in bralcu) daje upanje v svetlejšo prihodnost.

Omeniti velja še roman *Sedem minut čez polnoč*, ki ga je po predlogi Siobhan Dowd dokončal Patrick Ness (avtor trilogije *Hrup in kaos*) in po katerem je bil posnet tudi film s priznanimi igralci, kot so Felicity Jones, Sigourney Weaver, Liam Neeson idr.

V slovenščino smo tako dobili celotni opus te odlične irske pisateljice, ki je nekoč zapisala: »Če zna otrok brati, zna misliti, in če zna otrok misliti, je svoboden.«

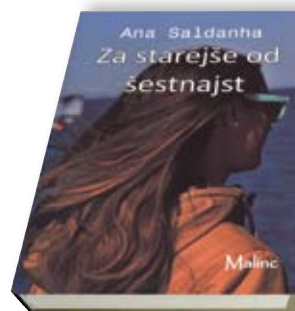
Mladinsko leposlovje

Za starejše od šestnajst

Ana Saldanha

prevod: Blažka Müller Pograjc

Malinc, 2017, m. v., 211 str., 22 €

Uspešna in večkrat nagrajena portugalska mladinska pisateljica se je podpisala že pod več kot trideset knjig, to pa je njen prvi prevod v slovenščino. V svojih knjigah se največkrat loteva t. i. tabujskih in manj zastopanih tem, od najstniške spolnosti, zlorabe, prehranskih motenj, pretiranege hujšanja, čustvenega in fizičnega zanemarjanja otrok, do nezmožnosti komunikacije med odraslimi in otroki, zato bi ji lahko rekli tudi »portugalska Janja Vidmar« ☺. V romanu z intrigantnim naslovom *Za starejše od šestnajst* nagovarja različne skupine bralcev in zato to njeno delo sodi v tako imenovano »crossover« literaturo. Skoraj šestnajsletna Dulce preko Facebooka spozna dvakrat starejšega Eddija in se z njim zaplete v strastno ljubezensko razmerje, zgodbo pa seveda začinjajo policija, sodišče in mediji. Zelo odkrita knjiga ima na koncu še dva dodatna zapisa priljubljene prevajalke in spremno besedo odgovorne urednice. > RENATE RUGELJ

Obmiruj, nato odidi

John Boyne

prevod: Jedrt Lapuh Maležič

Miš, zbirka Nekoč,

2017, t. v., 229 str., 25,95 €

Avtor nagrajene uspešnice *Deček v črtasti pižami*, po kateri je bil posnet tudi istoimenski film, je postregel z novim bralskim biserom. Tokrat bralca skozi oči petletnega dečka Alfieja popelje v čas prve svetovne vojne. Rdeča nit zgodbe je vez med dečkom in njegovim očetom, ki ju je vojna brez milosti ločila. Na Alfieja zato pade breme, da materi po najboljših močeh pomaga preživeti v bedi, ki se je zaradi vojnih okoliščin oklenila svetovnega prebivalstva. Vendar ima Alfie, ki je odločen, da se bo nekega dne spet srečal z očetom, v načrtu mnogo več, kot si njegova mati sploh lahko predstavlja. Roman, nabit s čustvi, v katerem ne manjka niti drobcev humorja, ki ga lahko pričara le otroški pogled na svet, nikogar ne pusti ravnodušnega. Kakovostno mladinsko branje, ki bo zadovoljilo tudi odrasle bralce. > MAJA FLIS

Ko sem prvič

Pierdomenico Baccalario et al.

prevod: Karmen Filipič

Grlica, 2016, t. v., 234 str., 27,75 €

Se še spominjate prvega poljuba? Mogoče prvega razočaranja? Kaj pa prvega potovanja brez staršev? Izbrani mladinski italijanski pisatelji in striparji so v kratke zgodbe strnili dvanajst nepozabnih trenutkov, doživetih v obdobju življenja, ki je posuto z mnogimi pomembnimi prvimi izkušnjami. Zgodbe, nastale v duhu samorefleksije, nas popeljejo v navidezen svet avtorjev, kjer lahko podoživimo vsak svoj »prvič« in dobimo vpogled v tisto pristno v ljudeh, kar po navadi poskušamo zatajiti in zakriti. Izpod peres priznanih pisateljev nastale zgodbe so ljubke in lahkotne, spet druge boleče realne in na trenutke celo groteskne, vseeno pa ima vsaka neko globlje sporočilo, s katerim se lahko vsak bralec poistoveti. > NINA ZAFRED

Tombola ali življenje!

Suzana Tratnik

Mladinska knjiga, zbirka Odisej, 2017, t. v., 253 str., 27,96 €

Najnovejši roman (za najstnike, nič manj pa za vse druge bralce) Suzane Tratnik nam odstre življenje šestnajstletne Mije, njene družine ter vrstnikov v času nekdanje Jugoslavije. Kljub dejstvu, da je čas dogajanja postavljen v pisateljico mlado, pisanje deluje sveže, bralec pa opazuje stiske odrasčanja, družinske stiske, iskanje identitete in zaposlitve mladih, iskanje sreče (metafora zanjo je tombola), kot da se dogajajo tukaj in zdaj. Mojstrsko zgradbo zgodbe, ki bralca ne izpusti do zadnjih stavkov (»Vse,

kar narediš, naredi zase, ne glede na tuje grožnje ali obljube. Tako se je po novem glasil Mijin zakon.«), je Tratnikova ubesedila kot tenkočutna opazovalka življenja, kot »psihologinja«, ki slikovito ponazarja značaje in odločitve literarnih oseb. Zares mojstrsko je odvila tudi zapleteni klobčič Mijine zgodbe. Če med branjem ne utegnemo dihati, se nam ob koncu romana izvije dolg, odrešilni izdih/oddih. Tudi zato, ker imamo to odlično knjigo doma, med slovenskimi avtorji. > **SABINA BURKELJCA**

Suzana Tratnik

Povej mi po resnici

Neli K. Filipič

Mladinska knjiga, zbirka Odisej, 2017, t. v., 296 str., 29,95 €

Pred nami je nov domač roman za starejše najstnike, ki bo nedvomno nadvse privlačen tudi za starše, pedagoge in druge, ki jih zanima tematika mladostne zasvojenosti z računalniki in spolnostjo. Simon in Eva sta odrasčala v zelo različnem družinskem okolju, a ju povezuje dejstvo, da patološko lažeta in se zateketa v virtualne svetove sodobne elektronike. Simon je obseden z računalniškimi igrami, v temi se skriva pred ljudmi, življenjem, šolo in čustvi. Eva rada izziva in eksperimentira, se zateka v svet omame in virtualne spolnosti. Ko ju življenje pripelje skupaj, poskusita vzpostaviti ljubezenski odnos, kar jima spodleti in raztrešči predvsem Simonove navidezne svetove. Izjemno razumevanje in trud staršev ter strokovna psihiatrična pomoč jima pomagata premagati zasvojenost in sprejeti odločitev, da zaživita brez laži. Nadvse pretresljiva sodobna zgodba o mladi generaciji, ki svojo samorealizacijo išče na spletu, družabnih omrežjih in daleč stran od resničnega sveta. > **SONJA JUVAN**

Neli K. Filipič

Vreži znamenje

Veronica Roth

prevod: Petra Berlot Kužner

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2017, m. v., 429 str., 12,90 €

Na oddaljenih planetih v še bolj oddaljeni galaksiji živijo različna ljudstva, in čeprav bi jih radi označili kot ekstremna, se med njimi nahajajo tako dobri kot slabi, podli in zahrbtni, posamezniki, ki so pogumni in vredni zaupanja, pa tudi taki, ki so šibki in prestrašeni. Vsak pripadnik ljudstva ima svoj edinstveni energijski dar, ki mu pomaga preživeti na planetu, nekateri pa imajo poleg tega še »usodo«. Običaj je, da to usodo poznajo le preroki, a nekega dne se usoda »vseh izbrancev« razkrije in njihova življenja so ogrožena. Šoteti so večinoma vojaško usmerjeni tiranski narod, ki bi rad nadvladal miroljubne Thuvhejce, saj usoda pravi, da bo iz njihovih vrst prišel novi vladar. Oblastiželni Šotetetski vladar izkorišča energijski dar svoje mlajše sestre Cire za ustrahovanje podložnikov in ujetnikov, med katerimi sta tudi Akos in njegov brat Eijeh s pomembno usodo. Ali bosta Cira in Akos, pripadnika sovražnih ljudstev, zmogla dovolj razuma in sočutnosti, da bosta premagala tiranijo zlobnega vladarja, ali bosta raje uničila drug drugega. In kaj sploh pomeni njuna usoda? Pričljubljeni avtorica svetovne uspešnice *Razcepljeni* bo oboževalcem znanstvenofantastičnih in fantazijskih knjižnih serij menda kmalu ponudila tudi nadaljevanje. > **BETI HLEBEC**

PAZITE NA SVOJE NOGAVICE!

Vznemirljive pustolovščine lihožercev – v treh knjigah!

Spoznajte izjemno ustvarjalko Galino Miklinovo v Občinski knjižnici Vransko, v torek, 18. 4. 2017, ob 18. uri.

V času dnevov knjige, od 18. do 25. aprila, lahko na naši spletni strani www.sodobnost.com naročite knjige s popustom do 70%.

Prodaj Rozinkota

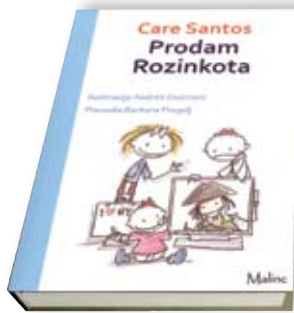
Care Santos

ilustracije: Andrés Guerrero

prevod: Barbara Pregelj

Malinc, 2017, m. v., 137 str., 20,50 €

Seveda je bilo samo vprašanje časa kdaj bo prikupna »serija« *Prodaj mama* in *Prodaj očeta* dobila še tretji del, »prodaj brata« in se bo razprodaja družinskih članov, ki prijateljema Oskarju in Nori, »grenijo življenje« nadaljevala. Rozinko je Oskarjev mlajši bratec, ki se z dolgim seznamom neprijetnih lastnosti (slinjenje, čečkanje po stenah, trganje albumov, lomljenje bratovih igračk, jok ...) uvršča na sam vrh nezaželenih oseb. Sploh zdaj, ko je prijateljica Nora na potovanju in se Oskar počuti še bolj osamljenega. Vse tri knjige govorijo o sodobni družini kot prostoru sobivanja, pa tudi prostoru različnih interesov ter nazadnje različnega izražanja čustev. Priljubljena in večkrat nagrajena španska pisateljica je konec marca obiskala Slovenijo in se srečala s svojimi bralci, ki so bili nad njo navdušeni. > **RENATE RUGELJ**

Sosed pod stropom

Peter Svetina

ilustracije: Peter Škerl

KUD Sodobnost International,

zbirka Čudaške prigode,

2016, t. v., 96 str., 19,90 €, JAK

Zbirka prisrčno pri-smuknje-nih zgodbic iz sveta, v katerem odrasli piščančki odidejo za profesorje in otorinolaringologe, kjer v najožji ulici prebivajo le zelo suhi ljudje in na vodni gladini poplavljenе dežele plavajo vesele krste. Tam se zaljubljenjci dvigajo pod strop in debela pekovka na skrivaj leze v krofe ter iz njih liže marmelado, babica pa po nesreči pade dedku v srce. Pisatelj je navdih za like, ki nastopajo v zgodbah, dobil z opazovanjem posebnosti iz resničnega življenja. Zgodbe iz knjige so zgodbe našega sveta, projicirane skozi otroške oči, poseljene z merico bogate domišljije in nedolžnega humorja ter opremljene z več kot odličnimi ilustracijami. > **PIA MARINCELJ**

Peter Svetina

Do konca jezera in naprej

Sebastijan Pregelj

ilustracije: Jure Engelsberger

Miš, 2016, t. v., 84 str., 23,95 €

V drugem delu *Zgodb s konca kame-ne dobe* se deček Brin z materjo odpravi na Zobrovo kolišče, da bi nabavila nekaj novih lončenih posod.

Tam po dolgem času sreča pogumno deklenco Črno, ki mu pove, da teta Sončnica dobro pozna preteklost, vidi prihodnost in razume tudi skrivnosti. Zrecitira mu tudi »prerokbo« o živalih njihovih prednikov. Čez nekaj dni pa Črna izgine in le Brin ve, kam je šla. Povedala mu je namreč za skrivno jamo, v kateri so kosti živali in jamske poslikave. Brin se izmuzne od doma in odvesla h kolišču nevarnega Štiriprstega, od koder se ni še nihče vrnil, tam pa se prerokba Sončnice izkaže za pravilno. Črna in Brin potrebujeta veliko poguma in iznajdljivosti, da se rešita. Na koncu knjige je tudi dodatek, ki pojasni nekaj zgodovinskih zanimivosti. > **ZOJA RUGELJ**

Cantervillski duh

Oscar Wilde

priredba: Olga Pilipenko

ilustracije: Jevgenija Čistotina

prevod: Andreja Kalc

Morfemplus, 2017, t. v., 69 str., 29,90 €

To je zgodba o družini ameriškega diplomata, ki se naseli v Cantervillskem dvorcu, in o utrujenem duhu sira Simona de Cantervilla, ki že več kot 300 let straši po dvorcu in preganja njegove prebivalce. Duh presenečen ugotovi, da Američani pravzaprav ne verjamejo vanj – dajejo mu mazila proti rožljanju verig, čistijo krvave madeže in ga skoraj ignorirajo, pobalinska dvojčka pa mu za dobro mero pripravljata pasti in ga strašita. Klasična zgodba, ki jo je Wilde napisal kot komentar britanskega plemstva, je pospremljena z rahločutnimi ilustracijami, ki s svojimi detajli popeljejo v navihan in čaroben svet pisanih karakterjev. > **KLARA JARC**

Najvišja gora knjig na svetu; Kakšne barve je poljubček?

Rocio Bonilla

prevod: Veronika Rot

Celjska Mohorjeva družba,

2017, t. v., 40 str., 19,50 €/knjigo

Španska ilustratorica Rocio Bonilla se pri nas prvič predstavlja s simpatičnima slikanicama. V prvi spoznamo navihano Moniko, ki najraje na svetu riše. Z barvicami se loti nešteto stvari, zdaj pa se sprašuje, kakšne barve naj nariše poljubček. Zelen kot krokodil ali špinača, rumen kot sončnica ali čebele? Vsaka barva ima dobre in slabe strani in morda bo pri odločitvi znala pomagati mamica. V drugi slikanici srečamo Erika, ki si že od nekdaj želi leteti. Ob rojstnem dnevu mu mama podari knjigo in mu pove, da je možno leti tudi drugače. Ko se Erik potopi v vedno nove zgodbe in prebere vse knjige, ki mu pridejo pod roke, se mu posveti, da mu je mama s knjigami hotela pokazati mogočna krila domišljije. > **KLARA JARC**

Brezvezne rime

Sukumar Ray

prepesnil: Milan Dekleva

KUD Sodobnost International,

2017, t. v., 88 str., 19,90 €

Sukumar Ray (1887–1923) je bil indijski pesnik, pisatelj in dramatik, ki je nam zahodnjakom skoraj neznan, čeprav se s svojo literaturo nesmisla uvršča med svetovne klasike. V svoji državi slovi kot nacionalni pesnik – prvak indijskega nonsensa. Zbirka *Brezvezne rime*, ki jo je odlično prepesnil Milan Dekleva, je v izvirniku izšla devet dni po njegovi prezgodnji smrti. Igra besed, ironija, humor, nenavadni preobrati, domišljija brez meja, izraznost skozi podobe živali, ki so drugačne in posebne (npr. poniževca, željkljica, papiščarka ...), pogum v tej drugačnosti, vseskozi z zrnomo soli, z globino ter humorno distanco do življenja v ritmu in rimah. Poezija nesmisla ni nesmiselna – napolni nas z žarom življenja, katerega pač ne gre jemati preveč resno. Sam pesnik pravi: »Je v pesmi smisel morebiti? / Dovolj je svetu se čuditi.« > **SABINA BURKELJCA**

Poletje pod lastovičjim zvonikom

Slavko Pregl

ilustracije: Bojan Jurc

Miš, 2017, t. v., 112 str., 24,95 €, JAK

Na ulice maledga obmorskega mesteca je legla sumljiva tišina. Mestni zvon, ki je navadno vsako jutro prebudil meščane, nekega dne preprosto neha zvoniti. To povzroči veliko zmedo med prebivalci, saj naenkrat nihče več ne opravlja svojega dela. Obupani nad neučinkovitostjo župana in mestnih veljakov se Luka, Srečko in Tine odločijo skrivnost cerkvenega

zvonika razvozlati na lastno pest, na pustolovščini se jim pridruži še Martina. Priljubljen mladinski pisatelj zopet vabi na detektivsko pustolovščino, ki bo mlade bralce držala v svojem primežu vse do zadnje strani. Simpatičen roman s pravo merico humorja in romantike je nadvse primeren za tople pomladne in poletne dni. > **PIA MARINCELJ**

Slavko Pregl

Sončnica na rami

Pesmi za otroke od

Frana Levstika do danes

ilustracije: Damijan Stepančič

izbor: Niko Grafenauer

Mladinska knjiga, zbirka Sončnica,

2016, t. v., 527 str., 34,96 €, JAK

Zbirka pesmi *Sončnica na rami* je prvič izšla leta 1975, drugič leta 1980 in tretjič leta 1996. Pred nami je tokrat četrta, zelo razširjena in dopolnjena ter prenovljena izdaja antologije, v katero je Niko Grafenauer, pred več kot štiridesetimi leti, kot urednik otroške literature na Mladinski knjigi, vključil najlepše pesmi za otroke, »v katerih prevladuje pesniška igra«. Po dogovoru s sedanjo urednico Ireno Matko Lukan in Darko Tancer Kajnih je v novi izdaji dodal še poezijo zadnjih

... pesmice bodo gotovo burile domišljijo novih generacij otrok ...

dveh desetletij. Priljubljene otroške pesmice, zbrane v vrhunsko ilustrirani in čudovito oblikovani knjigi, tako segajo vse od Frana Levstika, Otona Župančiča, Anice Černeje, preko Srečka Kosovela, Daneta Zajca, Neže Maurer, do Svetlane Makarovič, Milana Dekleve, Bine Štampe Žmavc, Ferija Leinšč-

ka, Anje Štefan, Petra Svetine in Miklavža Komelja. Vključenih je 64 avtorjev, velik del knjige (več kot 100 strani) pa zavzemajo tudi biografski in bibliografski podatki o pesnikih in njihovem delu, ki sta jih za prve tri izdaje zbrali Darja Lavrenčič in Tanja Pogačar, za četrto pa Katja Jevc. Pesmice, ki bodo s svojo igrivostjo, sproščenostjo, ritmičnostjo in besednimi zavozlankami, gotovo burile domišljijo novih generacij otrok, prijetne spomine pa bodo obudile tudi v že malo starejših. > **RENATE RUGELJ**

Indijske pravljice

ilustracije: Bojana Dimitrovska

prevod: Dušanka Zabukovec

KUD Sodobnost International,

2017, t. v., 127 str., 24,90 €, JAK

Bogata tradicija Indije, zibelke pravljic, prinaša čudežne zgodbe, začinjene z indijsko kulturo, a kljub temu v svojem bistvu po strukturi in naukih precej podobne evropskim ljudskim pravljicam. Najstarejše pravljice so v indijski kulturi že od nekdaj veljale za učbenik politične modrosti, v pesniškem jeziku so namreč podajale umetnost vladanja ter svojim ljudem preprosto in privlačno razlagale zakonitosti sveta in življenja. Čudovita izdaja trindvajsetih indijskih pravljic s toplimi ilustracijami nas popelje v sanjski svet Orienta. Ljudske pravljice te veličastne kulture so večno aktualne, saj poleg svoje estetske in kulturne vrednosti vedno znova tako otroke kot odrasle učijo pomembnih življenjskih naukov. > **PIA MARINCELJ**

Xola in teta iz Amerike

Bernardo Atxaga

ilustracije: Mikel Valverde

prevod: Barbara Pregelj

Malinc, 2017, m. v., 77 str., 18 €

Xola je svojeglava psička, ki je svobodna in počne, kar ji je všeč, ko ji je všeč – vstaja, kadar hoče, spi, kadar je zaspala, in je, ko je lačna. Vendar pa se njen lastnik Grgo pred prihodom tete iz Amerike boji, da je Xola preveč samosvoja in bo teta menila, da je razvajena. Zato iz zaprašene predala vzame še neuporabljen povodec in Xoli pove, da se bo njeno obnašanje moralo spremeniti. Bo Xoli uspelo usvojiti red in pozabiti na kaotično življenje, kot ga je bila vajena? Bernardo Atxaga je najodmevnejši baskovski avtor, ki poleg poezije in romanov ustvarja tudi mladinsko literaturo. Je svojevrsten fenomen, saj je uspel s pisanjem v baskovskem jeziku, ki ga govori le 700.000 ljudi, doseči svetovno prepoznavnost. V Sloveniji je sicer bolj poznan po romanih, kot sta *Dnevi Nevade* in *Osamljeni mož*, a je tudi mladinska literatura izpod njegovega peresa na prav tako visokem nivoju. > **NINA ZAFRED**

Care Santos

Nova knjiga v seriji Prodam ...

PRODAM ROZINKOTA,

v kateri se Oskar odloči, da bo prodal svojega brata, saj ga ne prenese več. Sestavi seznam desetih stvari, ki ga motijo.

Na žalost pa je Nora med poletnimi počitnicami v New Yorku in brez nje Oskar ne zna rešiti svoje težave. Še dobro, da sodobna tehnologija pomaga, da so dobri prijatelji kljub vsemu lahko povezani.

Prevedla Barbara Pregelj

140 strani, 20,50€

Malinc www.malinc.si @ info@malinc.si @ telefon: 01 361 66 99

Krasna zgodba

Maša Ogrizek

ilustracije: Igor Šinkovec

Miš, 2017, t. v., 29 str., 25,95 €

Mladinska pisateljica Maša Ogrizek in ilustrator ter stripar Igor Šinkovec sta upodobila mesto Krasnograd, v katerem ne manjka zanimivih ljudi, ki počnejo prikupno zanimive stvari, četudi so njihova pota dokaj običajna. Družino Klobučnik vsi dobro poznajo, saj so znani po klobukih, po kulinarčnih specialitetah, karsneje, ko odrasteta sinova Klavdij

in Klement, pa slovijo tudi po kavi in knjigah – to namreč postanejo zanimanja enega in drugega. Toda nekega dne se nad družino zgrne žalostna tragedija. Mesto ne ostane ravnodušno, toda treba bo iti naprej, življenje kliče k vedno novim začetkom ... > ŽIGA VALETIČ

Preberi mi zgodbo!

Bénédicte Carboneill

ilustracije: Michaël Derullieux

prevod: Mateja Sužnik

Zala, zbirka Mušnica, 2017, t. v., 26 str., 20,95 €

Ko volk nekega dne opazuje očka in hčerko, kako skupaj bereta nape-to zgodbo, si zaželi, da bi znal tudi sam brati. Toda ko se po naključju le dokoplje do knjige, ugotovi, da je

branje težje, kot si je mislil, zato sklene poiskati nekoga, ki bo tudi njemu bral. Ampak volk je volk, zato mu noben gozdni prebivalec ne upa blizu. Na koncu se le najde mali pogumni zajček, ki mu je pripravljen brati – toda kmalu volku več ne zadostuje poslušanje, zdaj bi se dejansko rad naučil vseh črk. Pravljica, ki nas pelje vse do roba razmišljanja o strahu in zaupanju. > ŽIGA VALETIČ

Srečkov kovček

Dunja Jogan

Zala, zbirka Mušnica,

2017, t. v., 28 str., 20,95 €

Mlada ilustratorica Dunja Jogan, ki po navadi opremlja slikanice drugih avtoric in avtorjev, je tokrat sama zasnovala zgodbo o osamljenem in nesrečnem fantu Srečku. Ta je bil vedno oblečen v črno in je naokrog prenašal svoj ogromen črn kovček, ki je postajal vse težji in težji. Poln je bil namreč slabih izkušenj, ki so se v fantovem življenju nabirale in kopičile. Toda Srečko je nekega dne vendarle našel svoj drobec sreče. Medtem ko je na hribu zaspal, je neki deček odprl njegov črn kovček in Srečkove žalostne izkušnje so poletele v nebo ter ustvarile pravo nevihto. In ko se je vihar podelal ... le kaj se je zgodilo takrat? > ŽIGA VALETIČ

Pobegli objem

Nick Bland

ilustracije: Freya Blackwood

prevod: Barbara Majcenovič Kline

Skrivnost, 2017, t. v., 32 str., 18,90 €

Čeprav se Lucija počasi že odpravlja v posteljo, pred spancem potrebuje še kratko dogodivščino. Zaželi si objema, za katerega poprosi mamico, ta pa jo poheca, da je to njen zadnji objem. Lucija obljubi, da ga bo vrnila, in že odhiti po hiši. Objem deli z očkom, bratoma in malo sestrico Lili ter na koncu ugotovi, da je vsak objem drugačen, a prav tako prijeten. Nazadnje objame še psičko Ajko, a kaj ko ta ne namerava vrniti objema. Slikanica čudovito ujame ljubezen, ki povezuje družinske člane in vsakodnevni živžav, predvsem – kot dobro vedo starši – tik pred spanjem. > VANJA JAZBEC

Na žarku svetlobe

Zgodba o Albertu Einsteinu

Jennifer Berne

ilustracije: Vladimir Radunsky

prevod: Niki Neubauer

Celjska Mohorjeva družba,

2017, t. v., 50 str., 19,50 €

... Albert Einstein je nekoč dejal: »Če želite, da bo vaš otrok pameten, mu berite zgodbice. Če želite, da bo vaš otrok še bolj pameten, mu berite še več zgodbic.« ...

Albert Einstein je nekoč dejal: »Če želite, da bo vaš otrok pameten, mu berite zgodbice. Če želite, da bo vaš otrok še bolj pameten, mu berite še več zgodbic.« Nemškega fizika, matematika, znanstvenika in izumitelja vsi dobro poznamo, njegove teorije pa so temelj našega razumevanja sveta in vesolja. Zgodbo o dečku, ki je želel biti drugačen, odkrivati neznane skrivnosti sveta, dirjati na žarku svetlobe po vesolju ter je veliko razmišljal o zelo velikih in zelo majhnih stvareh, je na razumljiv način otrokom predstavila večkrat nagrajena, otrokom že dobro poznana, ameriška avtorica, ilustrator pa jo je opremil s hudo-mušnimi ilustracijami, ki čudovito predstavijo Albertovo nenavadno zgodbo. Albert nam je zapustil številna velika vprašanja, na katera bo morda s čudenjem, razmišljanjem in domišljijo našel odgovor bralec te slikanice. > MANUELA CVETKO

Simon in skokec

Margareta Wild

ilustracije: Freya Blackwood

prevod: Barbara Majcenovič Kline

Skrivnost, 2017, t. v., 30 str., 18,90 €

Ko Simonov psiček Skokec tragično pogine v nesreči, se Simon nikakor ne more posloviti. Ne more sprejeti samote in sprememb, ki jih je prinesla Skokčeva smrt. Niti v svoji postelji ne more spati, saj se je vanjo vsako noč prikradel Skokec in mu delal družbo. Zato zdaj spi kar na kavču. Nakar se neke noči Skokec pojavi pred oknom in Simona pokliče k igri. Vesel, ker je Skokec spet z njim, se Simon igra dolgo v noč. Ko se zjutraj zbudi, pa se sprašuje, ali ni vsega le sanjal. A Skokec se naslednjo noč zopet vrne, čeprav tokrat malo manj živahen ... Slikanica brez nepotrebnega olupševanja prikaže, kako boleča je nenadna izguba štirinožnega prijatelja in kako močna je lahko vez med ljubljencem in otrokom, v tem življenju in mogoče še malo dlje. > VANJA JAZBEC

Kaj storiš s problemom?

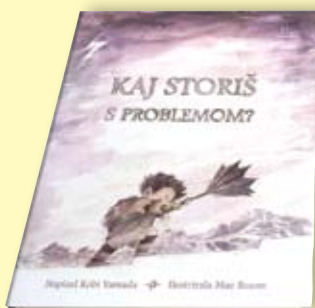
Kobi Yamada

ilustracije: Mae Besom

prevod: Petra Fröhlich

BP, 2017, t. v., 27 str., 17,95 €

Druga prevedena knjiga Kobija Yamade in Mae Besom (prva je *Kaj storiš z idejo?*) nadaljuje njuno skupno idejo; tokrat se dotakne problema – le kdo jih nima? Knjiga oz. slika se po mojem mnenju najprej dotika odraslih bralcev, šele nato otrok, ki pa jih s pogovorom usmerjamo in jim odstiramo svet. Kaj torej storiti s problemom? Znebiti se ga moramo, jasno, samo kako? Z ignoranco, zamaskiranostjo, dodatno skrbjo, zanikanjem? Ne, s tem problem le preraste v neslutene višave, nas vedno najde in pogoltne. Ima avtor kakšno rešitev? Ima. Tudi mi jo imamo, če si le damo priložnost za učenje skozi pogum. Slikanica, ki je lahko idealen ledolomilec za pogovor o marsičem, tudi o problemih, s čudovitimi ilustracijami. > **SABINA BURKELJCA**

Slikovni slovar

Slovensko-hrvaški

Barbara Majcenovič Kline

ilustracije: Ajda Eržnožnik

Skrivnost, 2017, t. v., 75 str., 21,90 €

Delovni zvezek za slikovne slovarje

Skrivnost, 2017, m. v., 78 str., 11 €

Serija poučnih otroških slikovnih slovarjev (poleg italijanskega, nemškega in angleškega so izšli še albanški, arabski, srbski, makedonski in najnovejši hrvaški) je dobila še dodatno pomagalo v obliki delovnega zvezka, ki je namenjen tako slovenskim učencem, ki se učijo tujega jezika, kot tistim, ki se učijo slovenščine. Privlačno gradivo je uporabno za delo doma ali pri učnih urah, in ko je (pravilno) izpolnjeno, ima učenec tako rekoč svoj doma izdelan slovar. Delovni zvezek v kombinaciji s slovarjem pa je tudi odlično dopolnilo v vzgojno-izobraževalnem modelu večkulturne vzgoje v vrtcih in šolah. > **BETI HLEBEC**

Jakob dobi sestrico

Nina Novak Kerbler

ilustracije: Mojca Fo

Celjska Mohorjeva družba,

2017, t. v., 36 str., 15 €

Jakob se skoraj vsak dan igra s prijateljem Matejem na otroškem igrišču. Potem za nekaj dni izgine, in ko se prijatelja ponovno srečata, Jakob pove presenetljivo novico o novi petletni sestrici Tini. Sestrice ni rodila Jakobova mamica v porodnišnici, ampak je prišla iz sirotišnice v Afriki. Njegovi starši pa so se odločili, da siroto posvojijo. Nova ljubeča družina in vsi, ki so Tino spoznali, se prijazno trudijo, da bi se deklica v neznanem okolju počutila sprejeto in dobrodošlo. Po koncu branja se lahko otroci in odrasli skupaj posvetijo pogovoru o posvojitvi ter o družbenih pojavih, ki jih spremljajo med sobivanjem z drugimi ljudmi, kot to predlaga avtorica. > **SONJA JUVAN**

vi petletni sestrici Tini. Sestrice ni rodila Jakobova mamica v porodnišnici, ampak je prišla iz sirotišnice v Afriki. Njegovi starši pa so se odločili, da siroto posvojijo. Nova ljubeča družina in vsi, ki so Tino spoznali, se prijazno trudijo, da bi se deklica v neznanem okolju počutila sprejeto in dobrodošlo. Po koncu branja se lahko otroci in odrasli skupaj posvetijo pogovoru o posvojitvi ter o družbenih pojavih, ki jih spremljajo med sobivanjem z drugimi ljudmi, kot to predlaga avtorica. > **SONJA JUVAN**

Moja mala velikonočna zgodba

Christina Goodings

ilustracije: Claudine Gévry

prevod: Tadeja Petrovčič Jerina

Celjska Mohorjeva družba,

2016, t. v., 25 str., 7,50 €

Če želite, da bi letošnje tipične velikonočne dobrote, pirhi, šunka, hren, kruh in potica za vaše otroke dobili neki pomen, ali da bi vsaj znali prepoznati njihov izvor, je morda prav, da jim preberete zgodbo o čisto prvi veliki noči, oziroma o dogodkih med cvetno nedeljo, prek velikega petka do veselega oznanila velikonočnega jutra. To je kratka ilustrirana zgodba o Jezusovem prihodu v Jeruzalem, zadnji večerji, križanju in vstajenju. > **BETI HLEBEC**

Barve; Kmetija; Delovni stroji; Živali

prevod: Matjaž Kotnik

Hiša knjig, Založba KMŠ, zbirka Prva kartonka, 2016, t. v., 22 str., 9,99 €

Kartonke so prvi stik otrok s knjižnim svetom. Medtem ko listajo po eni izmed svojih prvih knjig, se učijo osnovnih besed in s tem bogatijo besedišče. Prva v tej zbirki bo malčke poučila o temeljnih barvah, ponazorjenih z vsakodnevni predmeti, ki jih bo malček zlahka prepoznal in se naučil več kot le barve predmeta. Skozi *Delovne stroje* bodo verjetno radi prelistali fantki, saj je v kartonki predstavljena široka paleta hrumečih gradbenih strojev. V naslednji se bodo malčki spoznali z življenjem na kmetiji, velikimi in malimi živalmi ter pridelki in osnovno opremo. Zadnja bo verjetno vsem najljubša, saj slika široko živalsko kraljestvo, od navihanih hišnih ljubljencev, potuhnjenih dvoživk in plazilcev do raznolikih morskih živali. Pisana in zabavna zbirka bo tako ravno pravšnja za prve poučne urice malih kobacajčkov. > **VANJA JAZBEC**

Mulčki

Začetek zgodbe;

Sreče je dovolj za vse

Charles M. Schulz

prevod: Igor Zwölf

Graffit, 2016, m. v., 125 str., 9,95 €

Snoopy in Mulčki (*Peanuts*) ameriškega risarja Charlesa M. Schulza so v Slovenijo prišli z nekaj zamika, zato jih danes lahko gledamo kot televizijsko risanko ali pa beremo v stripih. Pred nami sta prva od petindvajsetih zvezkov, s katerimi namerava založba Graffit počastiti pol stoletja nastajanja zgodbic o Charlieju Brownu in njegovih prijateljih – torej od leta 1950 pa do februarja 2000, ko je izšel zadnji, 17.897. Schulzev strip. Inteligentne in nepodcenjujoče prigode prikazujejo najzgodnejše odnose raznovrstne fantovsko-dekliške družine, ob njih pa se lahko zabavajo tako otroci, ki so se ravnokar naučili brati, kot, denimo, srednješolci. > **ŽIGA VALETIČ**

V Sloveniji ob večjih in prepoznavnih založbah delujejo tudi številne manjše, ki se borijo s pastmi sodobnega časa, a po odzivih bralk in bralcev ter strokovne javnosti sodeč, so nekatere vse bolj uspešne. Med njimi je mlajša založba Malinc, ki je bila ustanovljena na pobudo dr. Barbare Pregelj, literarne zgodovinarke, prevajalke in odgovorne urednice, ki je v Sloveniji zadnja leta dejavna tudi pri širjenju navdušenja nad španskim jezikom. Dr. Barbara Pregelj je konec lanskega leta ob izidu slovenskega prevoda knjige *Angel v soseski* v soseski v Slovenijo povabila tudi priljubljeno islandsko pisateljico Kristín Steinsdóttir.

»Angel v soseski na obisku v Sloveniji«

Dežela nizkih temperatur, kjer otroci odraščajo ob bajkah o vilinskih in škrtovskih bitjih, je tudi dom priznane pisateljice Kristín Steinsdóttir. Svoje delovno življenje je, rojena leta 1946, preživela kot učiteljica v razredu, kjer je dodobra spoznala pozornost mlajših generacij, strahove, ki jih prinese odraščanje, kakor tudi moč, ki jo ima literatura pri pripravljanju otrok na življenje. O vsem tem je spregovorila tudi v pripovedi *Angel v soseski*, ki je pri založbi Malinc izšla v prevodu Kristine Jurkovič in Tadeje Habicht.

Kristín Steinsdóttir je napisala zajeten kup knjig za otroke in mladino ter odrasle. Razlogi za njihov nastanek so različni, nastanek zgodbe pa pisateljica, ki jo na literarnih turnejah po svetu spremlja soprog, predstavlja zelo celovito in slikovito. S sabo prinese fotografije in poskenirane zemljevide Islandije in najprej predstavi svojo deželo, doživeto pripoveduje o svojem otroštvu in načinu življenja.

Ob njenem nedavnem obisku Slovenije je obiskala Kranjsko Goro, Celje, Ljubljano, Črnomelj, Dragatuš, Mirno Peč in Brežice ter predstavljala knjigo *Angel v soseski*. Njeno zgodbo je likovno zaznamovala Halla Sólveig Thorgeirsdóttir in z različnimi ilustrativnimi tehnikami soustvarila knjižno delo, ki ga v celoti lahko uvrstimo med vrhunce prevodnih novosti za otroke na Slovenskem.

Ob prebiranju zgodbe, ki jo spremljamo kot prvoosebno pripovedovanje v bloku odraščajočega dečka Askurja, z njim doživljamo navidezno drobne dogodke, ki pa se v celoti imenujejo življenje. Otrok se mora seznaniti z življenjem ljudi za zaprtimi vrati bloka in se boriti s strahovi. V tej knjigi je doma razumevač vpogled v družinsko življenje, prva ljubezen, tudi žalost in seveda čarovnja ter domišljija, ki tako ali tako premagata vse. Tudi s pomočjo večernega branja z mamo, kar Askur tako rad počne.

Angel v soseski

Kristín Steinsdóttir

ilustracije: Halla Sólveig Thorgeirsdóttir

prevod: Tadeja Habicht, Kristina Jurkovič

Malinc, zbirka Še, 2016, 110 str., 25 €

Kristín Steinsdóttir je o nastanku knjige povedala: »Morala sem se preseliti v Reykjavik, živila sem v veliki hiši (na kar nakazuje prva zgodba knjige *Angel v soseski*). V kleti hiše je bilo res temno. Zelo temno. Tam je bila pralnica in sem morala hoditi vanjo, a če sem morala iti, ko se je zvečerilo, mi je bilo zelo neprijetno. Na vrhu stopnišča pa je bilo svetlo in prijetno. In tam sem našla Angela in Askurja ...«

Bukla: Ko že govoriva o Askurju ... Prosim, povejte več o legendi, ki razkriva nastanek njegovega imena.

Steinsdóttir: V bogati in oddaljeni nordijski preteklosti je bil Askur prvi moški na Zemlji in prvi ženski je bilo ime Embla. Pri nas sta obe imeni še vedno živi, starši svoje otroke imenujejo po njima. V času Askurja in Emble je rastlo

Ljubljana, Trubarjeva hiša literature: Kristín Steinsdóttir s prevajalkama Kristino Jurkovič in Tadejo Habicht ter moderatorko pogovora Bredo Biščak

tudi drevo, veliko, ogromno drevo, ki je razprostrlo svoje korenine in krošnjo po vsem svetu. Zelo močno drevo.

Bukla: Zelo posebno drevo ... Askur je prav tako poseben, občutljiv in z neizmerno domišljijo, ki na primer soseda spreminja v volkodlaka, fantiča iz okolice zaradi gostih in razmršenih las v regratovo lučko ... Ob Askurju pa se nenehno pojavlja, kakor tudi izginja, Angel. Angel, ki lebdi na naslovnici knjige.

Steinsdóttir: Askur je doživel neprijetnosti, ki so ga prizadele. Njegova starša sta se ločila. Njegov oče si je našel drugo ženo in Askurju ni všeč. Nakar z novo očetovo družino dobi še polbratca. Oba Askurjeva starša dobro ravnata z njim, ga imata rada, ampak med Angelom, ki se pojavi, in Askurjem, se splete najboljšo možno prijateljstvo, saj lahko Askur z Angelom govori o vsem. Angelu se nikoli nikamor ne mudi, ima ves čas sveta. In na koncu knjige Askur svojemu majhnemu bratcu podari prav svojega posebnega prijatelja, kar kaže na Askurjevo prekrasno otroško srce. Volkodlak predstavlja utelešen lik Askurjevega strahu. Moški, ki živi v kleti bloka, bi rad spoznal njegovo mamo, česar Askur nikakor noče. Boji se in vsakega možkega pravzaprav doživlja kot volkodlaka. Pravzaprav tako doživlja vsakogar, ki se želi približati njegovi mami. Askur je res občutljiv in introvertiran. Je zelo pozoren opazovalec okolice. Pravzaprav bi rekla, da je izjemno senzibilen in prav zaradi tega se včasih znajde v težavah. Ob koncu knjige tudi sam spozna, da postaja bolj »odrasel«. Ni ga več strah ...

Bukla: In kako se v tej knjigi prepletata vaše življenje in domišljija?

Steinsdóttir: Pri pisanju te knjige sem vsekakor uporabila »nekaj svojega«, kot vsak pisatelj. Ampak sem to tudi skrila, kolikor se je dalo. Kjer se končajo moje izkušnje, se začneja domišljija. Ali pa hrepenenje po dobri zgodbi, ki bi jo rada povedala ...

Bukla: Delali ste kot učiteljica ...

Steinsdóttir: Tako je, poučevala sem otroke na različnih stopnjah. Imam tudi tri otroke, ki imajo veliko prijateljev. Pred našo hišo se je vselej igralo veliko otrok. Veliko sem se naučila od njih. Moji otroci so vedno prebrali, kar sem napisala, in njihovo mnenje mi je bilo v veliko pomoč. Zdaj, ko so odrasli, pa berejo moje knjige za odrasle.

Dr. Barbara Pregelj je uveljavljena slovenska prevajalka z bogatimi izkušnjami. Med njimi je vsekakor poznavanje razlike med teoretičnim poučevanjem in praktičnim delom v razredu pa tudi zunaj nje, zaradi česar se pri svojem delu ob izdajanju odličnih literarnih del za otroke in mladostnike osredotoča prav na sooblikovanje pri-

vlačnejših načinov poučevanja z jezikom. O ustanovitvi založbe, njenem programu in motivaciji k branju ter učenju jezikov pove: »Založba MALINC je nastala, ker smo skušali akademsko teorijo udejanjiti v praksi, zato naš namen ni le izdajanje knjig, pač pa se z njimi skušamo ukvarjati širše, promoviramo in motiviramo za branje, smo most med špansko govorečimi kulturami in slovensko, delujemo v obeh smereh, tudi kot posrednik naše kulture ter avtoric in avtorjev med 500 milijoni ljudi po svetu, kolikor je govorcev španščine. Za zdaj pretežno mladinski avtorji in avtorice, ki jih izdajamo, so povezani s španskim govornim področjem in drugimi jeziki Iberskega polotoka. Tako skrbimo za večjo književno raznolikost na slovenskem književnem trgu.« ...

itn.

21. - 22.
april 2017

Ljubljana

Vodnikova domačija Šiška

Kino Šiška

Mladinski festival angažiranega pisanja

Petek

10.00 **Debata**

Je vsako branje branje iz užitka?
(bralni klub Fejstbukerji)

11.30 **Predavanje** Medijska pismenost, ena pomembnejših veščin (Lenart J. Kučič)

16.00 **Improvizirana predstava**
Kako spremeniti svet tukaj in zdaj? (Šila)

18.00 **Pogovor** Samoumevni svet
(Miha Blažič – N'toko, Deja Crnović)

20.00 **Literarni večer** (literarni klub Letažer)

21.30 **Nočna filozofska razmišljanja** (Boštjan Narat)

Sobota

10.00 - 19.00 **Festivalska knjigarna in kavarna**

10.00 **Pogovor** Odgovornost avtorja do bralca
(Boštjan Videmšek, Janja Vidmar, Žiga X Gombač)

11.30 **Pogovor** Lastno življenje
(Manca G. Renko, Samira Kentrić)

15.00 **Pogovor** Z glavo in rapom: ali je rap lahko poezija?
(Doša, Nikolovski, Valterap, Aljoša Harlamov)

16.00 **Pogovor** Moje branje je moja odločitev
(Boštjan Gorenc - Pižama, Janja Vidmar, Goran Vojnović, Neli K. Filipič, Irena Duša)

16.00 - 19.30 **Stripovska delavnica**
Moja kritika sveta (David Krančan, Andrej Štular)

18.00 **Predstavitve stripa** Rdeča Rosa – zgodba Rose Luxemburg (pripoveduje Špela Frlic, glasba Drago Ivanuša, animacija Jure Lavrin)

20.00 **KINO ŠIŠKA:** Hip hop koncert Ti si čist normalen (Klemen Klemen, Doša, Trkaj, Gero, Kosta, Toxsick, Valterap, VJ Engels)

Vstop na vse dogodke je prost.

Več na [f](#) Itn. in [itn-fest.si](#)

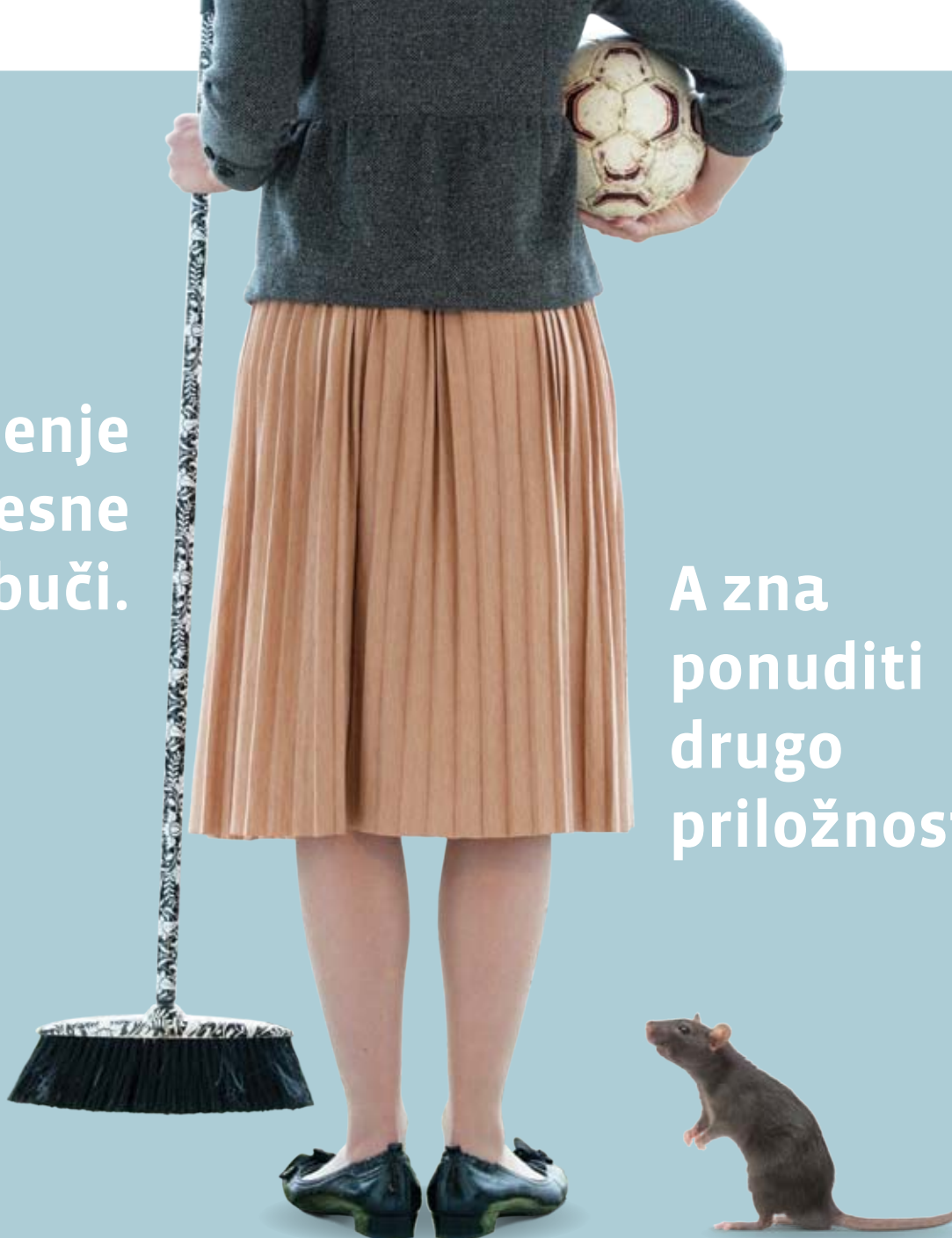
Pridi!

Mestna občina
Ljubljana

Življenje
te kresne
po buči.

A zna
ponuditi
drugo
priložnost.

Jo dobro ve Britt-Marie

Po uspešnicah *Mož z imenom Ove* in *Babica vas pozdravlja in se opravičuje* priljubljeni Fredrik Backman navdušuje s trpkohumorno zgodbo o drugih priložnostih v življenju in nepričakovanih prijateljstvih, ki nas naučijo, kdo smo in kaj zmoremo. Za to nikoli ni prepozno – za smeh pa sploh ne!

KMALU NA POLICAH

Najhitreje do knjige: 📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 🕒 o8o 12 o5

